

KOUVOLAN KAUPUNKI

TALOUSARVIO 2020 JA
TALOUSSUUNNITELMA 2020–2022

Kouvolan kaupunki

Talousarvio 2020 ja taloussuunnitelma 2020–2022

Sisällysluettelo

KAUPUNGINJOHTAJAN KATSAUS	1
1. YLEISET LÄHTÖKOHDAT	2
1.1. Kouvolan toimintaympäristö.....	2
Väestö.....	2
Työ.....	3
Asuminen.....	4
Kärkihankkeet.....	5
1.2. Taloudelliset lähtökohdat	6
Yleinen taloudellinen tilanne	6
Kuntatalous	7
Kouvolan kaupungin taloudellinen tilanne	9
Talouden sopeuttaminen	9
Vuoden 2020 talousarvion ja vuosien 2020-2022 taloussuunnitelman laadinta	10
1.3. Talousarvion rakenne ja sitovuus.....	14
Kouvolan kaupungin organisaatio 2020.....	14
Talousarvion sitovuus	15
Tilivelvolliset.....	16
1.4. Henkilöstö	17
1.5. Kouvolan kaupunkistrategia.....	21
Strategian rakenne ja keskeiset sisällöt.....	21
Suunnitelmakauden tavoitteet.....	23
Tavoitteiden asettaminen konsernijohtolle ja kaupungin edustajille tytäryhteisöissä.....	23
1.6. Kuntakonsernin riskianalyysi.....	24
2. KÄYTTÖTALOUSOSA	28
2.1. Yhteistoiminta	28
2.2. Konsernipalvelut.....	30
Tarkastuslautakunta	30
Kaupunginhallitus	31
2.3. Kasvatus ja opetus	39
Kasvatus- ja opetuslautakunta	39
2.4. Liikunta ja kulttuuri.....	45
Liikunta- ja kulttuurilautakunta.....	45
2.5. Asuminen ja ympäristö	49
Tekninen lautakunta	50
Kymen jätelautakunta.....	57
Rakennus- ja ympäristölautakunta.....	59
Maaseutulautakunta.....	62
3. TULOSLASKELMAOSA.....	67
4. INVESTOINTIOSA	70
5. RAHOITUSOSA	73
6. KONSERNIYHTEISÖT	75
7. LIITTEET	85

Keskeistä on palvelujen uudistaminen

Tulevien vuosien tärkeimpänä tavoitteena Kouvolaan on taloudellisesti kestävä palveluverkko, joka palvelee Kouvolaan asukkaita mahdollisimman tasapuolisesti. Palveluverkkoratkaisut ovat aina haasteellisia, sillä niihin vaikuttaa niin monet asiat tunteista historiaan. Meidän on kuitenkin myönnettävä, että Kouvolaan palveluverkko on edelleen pitkälti kuuden kunnan peruja ja vaatii päivitystä.

Tavoitteena on kaupungin väestömäärään ja väestön sijoittumiseen perustuva palveluverkko. Myös jatkossa osa palveluista tuotetaan lähellä kuntalaista eli lähipalveluina. Sen sijaan osa palveluista on taroituksenmukaista keskittää alueille, joilla suuri joukko kaupunkilaisista asuu. Palveluverkkouudistuksen jälkeenkin Kouvolaan tuotetaan runsaasti hyviä lähipalveluita.

Syksyn 2019 haasteellinen lähtötilanne talousarvion 2020 valmisteluun on, että kaupungin taseeseen tulee kertymään tulevaisuudessa katettavaa alijäämää yli 20 miljoonaa euroa. Kaupunginjohtajan talousarvioesitys vuodelle 2020 on 6,1 miljoonaa euroa ylijäämäinen. Sen toteutuminen edellyttää kuitenkin monia säästötoimia. Kaupungin talouden tasapainoon saattaminen syntyy kokonaisuudesta, joka sisältää useita toimenpiteitä taloussuunnittelukaudella 2020–2023.

Palveluverkkopäivityksen lisäksi Kouvolaan on haettu myös muita säästökeinoja mm. henkilöstökuiluista, avustuksista, palvelusopimuksista, kunnallisveroprosentin nostosta ja toimintaprosessien läpikäymisestä. Tavoitteena on löytää pysyviä säästöjä.

Sote-kustannusten kasvua on saatava hillittyä. Kouvolaan kaikki sosiaali- ja terveystalvet siirtyivät Kymssotelle tämän vuoden alusta. Kuntayhtymään liityttiin, jotta sote-kustannukset saataisiin aisoihin keskittämisen hyötyjen kautta. Kuntayhtymän ensimmäinen vuosi on ollut ennakoitua vaikeampi, ja sen tulos on jäämässä yli 10 miljoonaa alijäämäiseksi. Lisäksi Kouvolaan maksuosuuksia on korotettu kahdesti. Sote-kustannusten kasvu on kestämatön ja vaatii nopeita toimia kasvun leikkaamiseksi. Kuntayhtymän on myös sopeutettava talouttaan.

Kouvolaan kaupunki on viime vuosina investoinut vähemmän kuin kunnat Suomessa keskimäärin. Kulu-neena vuonna Asuntomessut kirkastivat kuvaa Kouvolaan ja kaupunkimme sai todella paljon positiivista huomiota valtakunnallisesti.

Vuonna 2020 investointien määrä on 31,8 miljoonaa euroa. Lähivuosien investoinnit Kouvolaan keskittyvät pitkälti kouluverkon uudistamiseen. Kouvolaan koulujen kunto on kartoitettu ja suuri osa kouluista on huonossa tai välttävässä kunnossa. Kun koulurakennus tulee tiensä päähän ja korjauskustannukset nousevat suhteettoman kalliiksi, on järkevämpää rakentaa uudet, nykyistä opetussuunnitelmaa tukevat tilat väestökeskittymiin.

Käsillä oleva kaupungin kokonaisvaltainen palveluverkkojen päivitys on välttämätöntä toteuttaa. Kun katsotaan, missä kullekin palvelulle riittää käyttäjiä ja missä niitä kannattaa tuottaa, vapautuu rahaa myös kehittämiseen. Tasapainoinen talous mahdollistaa myös elinvoimainvestoinnit, joilla rakennetaan tulevaa tulopohjaa.

Marita Toikka
kaupunginjohtaja

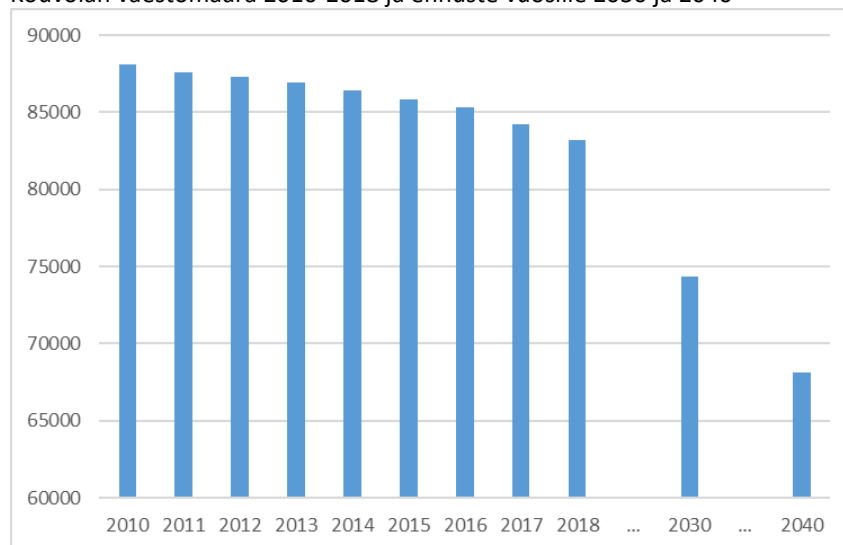
1. YLEISET LÄHTÖKOHDAT

1.1. Kouvolan toimintaympäristö

Väestö

Tulevaisuuden palvelutarpeita arvioidaan pääasiassa väestömäärän kehityksen ja väestörakenteen muutosten perusteella. Uuden Kouvolan aikana (2009-2018) väestömäärä on laskenut yli viidellä tuhannella hengellä. Erityisen voimakasta väheneminen on ollut viimeisen parin vuoden aikana ja Tilastokeskuksen viimeisimmän ennusteen (julkaistu 30.9.2019) mukaan tulee edelleen laskemaan. Väestö vähenee Kouvolaan, koska kuolleisuus on syntyvyyttä suurempi ja nettomuutto Kouvolaan negatiivinen.

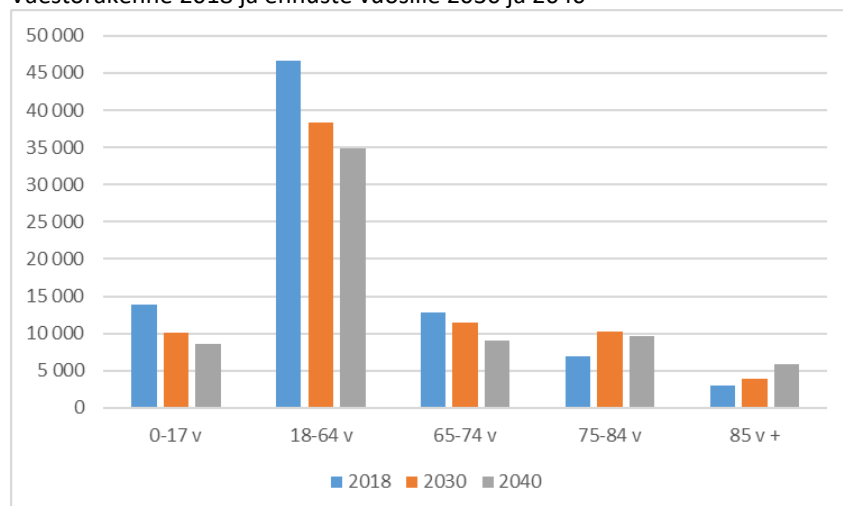
Kouvolan väestömäärä 2010-2018 ja ennuste vuosille 2030 ja 2040

Lähde: Tilastokeskus

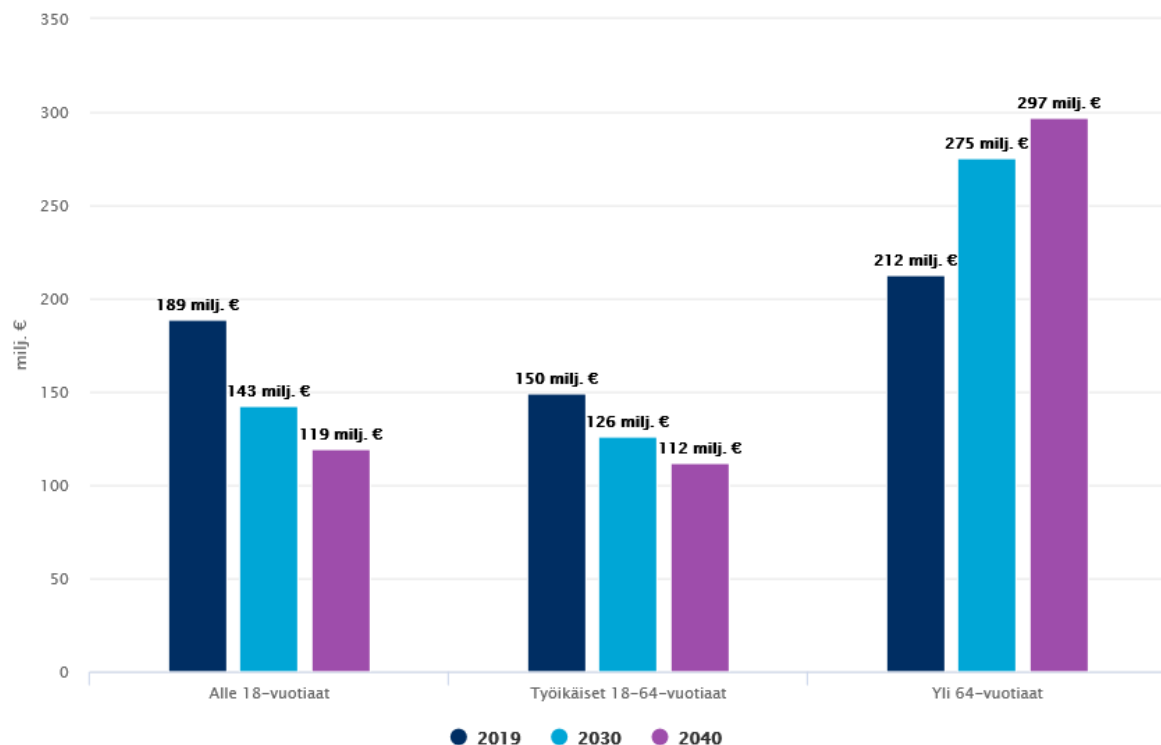
Väestörakenne tarkastelussa yli 65 vuotiaiden osuus on vielä jaettu osiin, koska palvelutarpeet muuttuvat väestön ikääntyessä. Ennusteen mukaan vuoteen 2040 ainoastaan 75-84 –vuotiaiden ja yli 85 vuotta täyttäneiden määrä kasvaa. Nuoremmissa ikäryhmissä väestö vähenee voimakkaasti, eniten vähenee 0-17 vuotiaiden määrä, lähes 38 % vuodesta 2018 vuoteen 2040. Myös työikäisten (18-64 v) määrän ennustetaan vähenevän 25 % vuoteen 2040. Kaupungin palveluiden järjestämisen näkökulmasta väestörakenteessa tapahtuva muutos on merkityksellinen, sillä väestörakenteen muutos heijastuu suoraan palveluiden tarpeeseen ja järjestämiseen. Negatiivinen väestömuutos vaikuttaa myös kaupungin tuloperusteisiin heikentävästi.

Väestörakenne 2018 ja ennuste vuosille 2030 ja 2040

Lähde: Tilastokeskus

Käyttökulut 2019, 2030 ja 2040 Kouvola

Lähde: Kuntaliitto

Yllä olevassa kuviossa on kuvattu Kouvolan kaupungin väestö- ja ikärakenteen muutoksen laskennallista vaikutusta ikäryhmäkohtaisiin käyttökustannuksiin vuosina 2019, 2030 ja 2040. Ikäryhmäkohtaisten kulujen alentuminen kuvaa vähenevän palvelutarpeen sopeutumismahdollisuutta. Vastaavasti kulujen kasvu tarkoittaa, että kustannuksiin sisältyy tulevaisuudessa lisääntyvän palvelutarpeen kasvupainetta. Tulokset ovat laskennallisia ja todellinen kehitys riippuu siitä, miten haasteisiin pystytään vastaamaan.

Työ

Vuodesta 2015 lähtien työllisyyskehitys on ollut myönteinen, ja työttömyys on vähentynyt kaikissa ikäryhmissä. Kaakkois-Suomen ELY-keskuksen työllisyyskatsauksen mukaan Kouvolaan oli elokuun 2019 lopussa 3 873 työttöntä työnhakijaa, mikä on 367 henkilöä vähemmän kuin vastaavana ajankohtana vuotta aikaisemmin. Työttömien osuus työvoimasta (työttömyysaste) oli Kouvolaan 10,3 prosenttia, kun koko Kaakkois-Suomessa osuus oli 10,4 prosenttia. Työvoiman määrä Kouvolaan oli 37 712 henkilöä, mikä on 761 henkilöä vähemmän kuin edellisen vuoden elokuussa. Nuoria, alle 25-vuotiaita oli Kouvolaan työttömänä 543 henkilöä, eli 68 henkilöä vähemmän kuin edellisen vuoden vastaavana ajankohtana. Heidän osuutensa työttömistä työnhakijoista oli 13,2 %. Yli 50-vuotiaita työttömiä työnhakijoita oli 1 678, eli 119 henkilöä vähemmän kuin vuotta aikaisemmin. Heidän osuutensa työttömistä työnhakijoista oli 40,8 prosenttia. Pitkäaikaistyöttömiä, eli yli 12 kuukautta yhtäjaksoisesti työttömänä olleita, oli Kouvolaan 1 105 henkilöä. Tämä on 162 henkilöä vähemmän kuin vuotta aikaisemmin. Osuus työttömistä työnhakijoista oli 26,9 prosenttia.

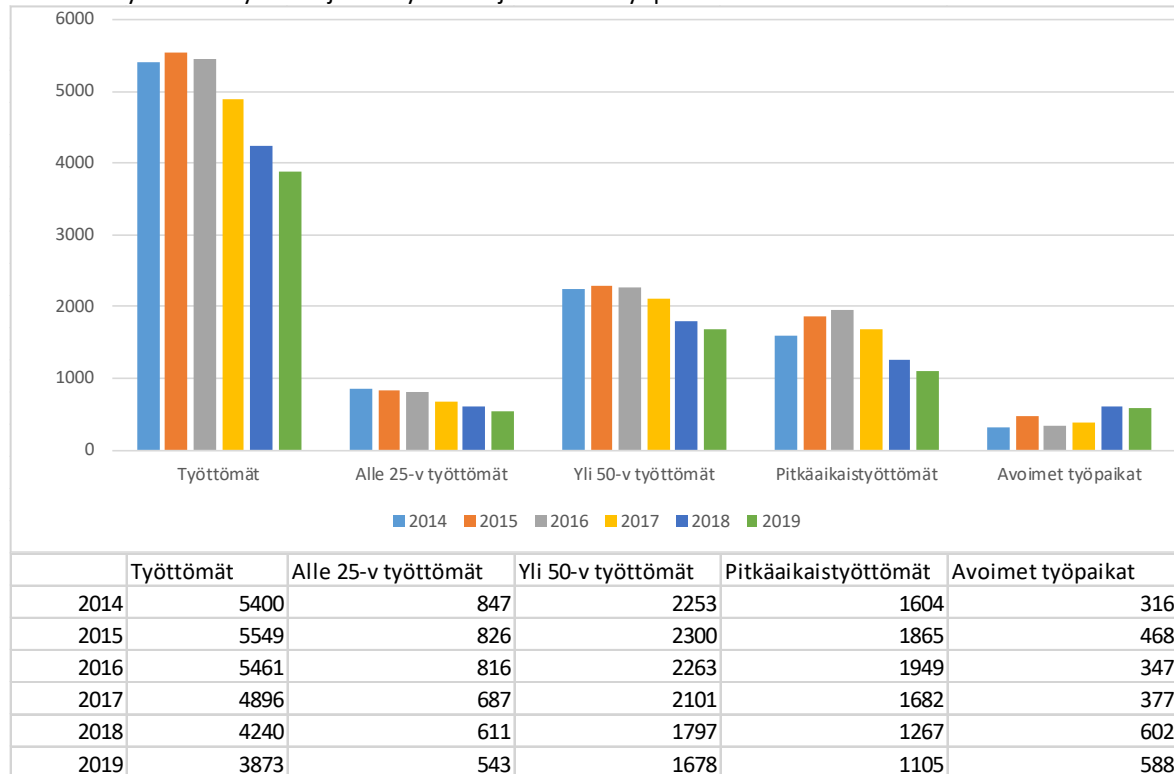
Uusia avoimia työpaikkoja oli elokuun 2019 lopussa 588 kpl. Kouvolaan vähennystä vastaavaan ajankohtaan vuotta aikaisemmin on 2 %. Eniten uusia avoimia työpaikkoja ilmoitettiin myyjille, maa- ja vesirakentamisen avustaville työntekijöille, myyntiedustajille, lähihoitajille sekä toimisto- ja laitossiivoojille. (Lähde: Kaakkois-Suomen ELY-keskus, Työllisyyskatsaus, elokuu 2019).

Taloudessa on pitkään jatkunut positiivinen trendi, jonka hidastumista, tai jopa kääntymistä on ennustettu. Avoimien työpaikkojen kääntyminen laskuun, ja työllistymisen nousuvauhdin hidastuminen viittaa siihen, että ennusteet voivat toteutua. Syyskuun aikana työllisyystilanne tyypillisesti paranee hiukan, joten syyskuun työllisyysasteen kehittyminen on suhdannetilanteen, ja loppuvuoden kehityksen kannalta erityisen kiinnostava luku.

Kaupungin oma palkkatuella työllistäminen on laskenut euromääräisesti 19 % edelliseen vuoteen verrattuna. Erityisen vaikea tilanne on lakisääteisten velvoitetutyöllistettävien (ns. eläkeputki) osalta. Heidän sijoittamisensa yksiköihin on

vaikeaa, ja työllistettävät joutuvat odottamaan työllistämiskampanian alkamista. Jonossa on elokuun lopussa 41 velvoite-työllistettävää. Huomionarvoista Kouvolan työllisyystilanteesta on, että pitkäaikaistyöttömyys on vähentynyt Kaakkois-Suomessa 22 %, mutta Kouvola vähemmän, eli 12,8 %. Lisäksi Kela-listan (kunnan osarahoittama työmarkkinatuki) kustannus on vähentynyt 2018 elokuun vastaavasta tilanteesta vain 2 %. Kouvola pyrkii tehostamaan työllisyystukea toimia vuonna 2020 määrittelemällä sitoviksi palkkatukijaksoihin varatut työllistämismäärärahat. Tytär-yhtiöille määritellään työllistämiskampania. Työllistämiskampania aletaan käyttää myös hankinnoissa kriteerinä mahdollisuuksien mukaan. Kouvolan kaupunki on hakemassa TEM:in työllisyyden kuntakokeiluun omalla toimintamallilla. Lisäksi Ksao ja Ekam ovat hakeneet ESR-rahoitusta aikuisten ohjaamo-tyyppiseen toimintaan Vauhdittamo-hankkeella. Kymen-Karjalan sosiaali- ja terveysturva ry hakee STEA-rahoitusta Työn Pinnalla-hankkeeseen, joka kehittää työllistämisen toimintamallia järjestösektorille.

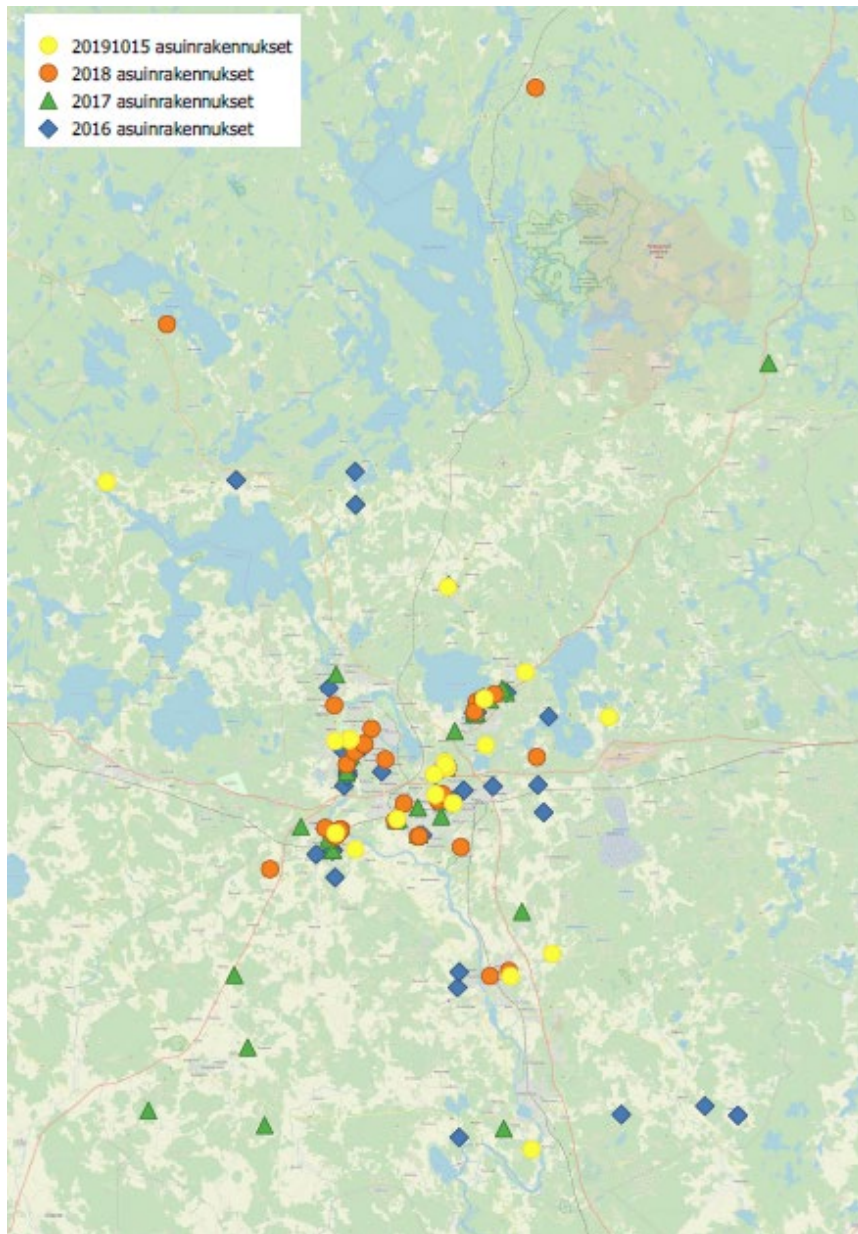
Kouvolan työttömät työnhakijat eri ryhmissä ja avoimet työpaikat elokuussa 2014 – 2019

Lähde: Työ- ja elinkeinoministeriö, Kaakkois-Suomen ELY-keskus

Asuminen

Kouvola on yhteensä noin 51 400 asuntoa. Asunnot jakautuvat siten, että omakoti- ja paritaloissa asuntoa on noin 24 800, rivitaloissa noin 6 700, kerrostaloissa noin 18 100 asuntoa ja muissa rakennuksissa sijaitsee yhteensä noin 1 800 asuntoa. Kouvola asuntorakentaminen keskittyy voimakkaasti keskustajamiin palveluiden läheisyyteen. Myös palveluasuntorakentaminen keskittyy keskustajamiin erityisesti ydinkeskustan ja Kuusankosken keskustojen tuntumaan. Kouvola kesällä 2019 toteutetut asuntomessut piristivät hieman pientalorakentamista. Kaupunkia markkinoidaan aiempaa aktiivisemmin monipuolisen asumisen paikkakuntana ja uusia asuinalueita tul- laan lähitulevaisuudessa avaamaan Itä-Naukioon ja Haanojalle.

Kärkihankkeet

Kullasvaaran logistiikka-alueella sijaitsevan Kouvolan rautatie- ja maantieterminaalin (**Kouvola RRT**) intermodaaliterminaalialueen rakennustyöt ovat meneillään. Logistiikka-alueen tarkoituksenmukainen kehittäminen ja intermodaalialueen toteuttaminen vahvistaa logistiikkatoimialan asemaa edelleen kaupungissa. Kouvolan rautatie- ja maantieterminaalien toteuttaminen luo toimintaedellytyksiä nykyisten, ja uusien käyttäjien tarpeisiin perustuvalle intermodaalialueen kehittämiselle. Terminaalialueen lastausraiteineen on määrä valmistua vuoden 2022 loppuun mennessä.

Kouvola RRT -hankkeen suunnitteluun ja kehittämiseen on myönnetty tukea Euroopan unionin CEF 2015 -transport -rahoituksesta yhteensä enintään 1,7 milj. euroa (50 % hyväksyttävistä kustannuksista) vuosille 2016-2018. Kouvola RRT -hankkeen toteuttamiseen on myönnetty Euroopan unionin CEF 2018 -transport -rahoitusta yhteensä 7,9 milj. euroa vuosille 2019-2022. CEF-rahoituksesta noin 6,8 milj. euroa kohdentuu Kouvolan kaupungille ja 1,1 milj. euroa liikenne- ja viestintäministeriölle. Hankkeen kokonaisbudjetti on 39,3 milj. euroa, josta Kouvolan kaupungin osuus on 33,8 milj. euroa ja valtion osuus on 5,5 milj. euroa.

Kimolan kanavan vesiväylähankkeen rakennustyöt käynnistyivät heinäkuussa 2018. Hanke sisältää varsinaisen vesiväylän lisäksi sulkurakenteet, kalliotunnelin avartamisen sekä kahden sillan rakentamisen. Väylävirasto toimii

hankkeen rakennuttajana, sillä valtio on investointihankkeen merkittävin rahoittaja kahden kolmasosan osuudella hankkeen kokonaisbudjetin ollessa 20,8 milj. euroa. Kouvolan kaupunki, Heinolan kaupunki ja Iitin kunta osallistuvat hankkeen toteuttamiseen aiemmin sovitun kustannusjaon mukaisesti. Kouvolan kaupungin osuus on 4,8 milj. euroa. Valmistuttuaan kanavarakenteet tulevat Kouvolan kaupungin omistukseen. Kunnat yhdessä vastaavat hyväksymänsä sopimuksen perusteella kanavan liikenteen järjestämisen ja ylläpidon kustannuksista. Vesiväylähankkeen rinnalla parannetaan alueen satama- ja veneilyinfrastruktuuria yhteistyössä yrittäjien kanssa. Kimolan kanava valmistuu veneilykaudelle 2020.

1.2. Taloudelliset lähtökohdat

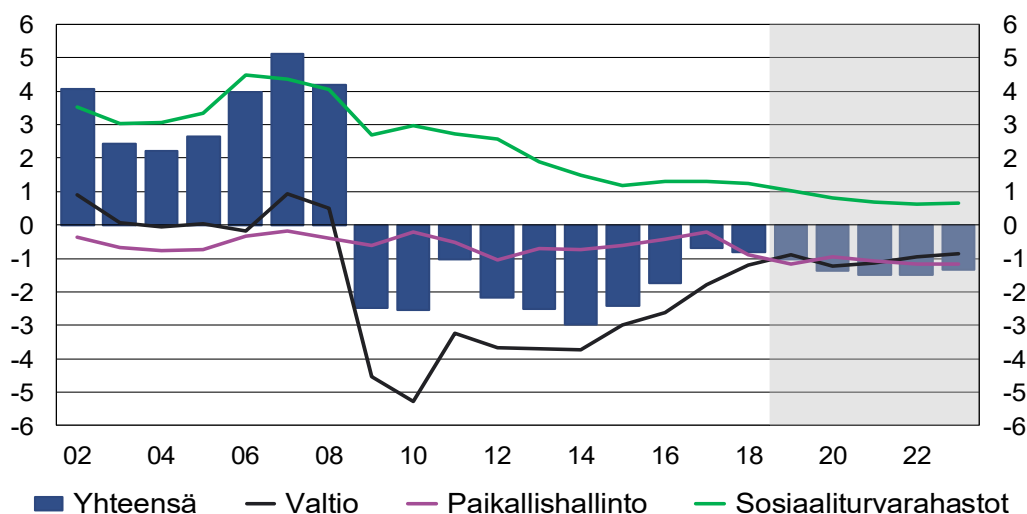
Yleinen taloudellinen tilanne

Valtiovarainministeriön taloudellisen katsauksen mukaan kotimainen kysyntä vaikuttaa talouskasvuun myönteisesti tulevina vuosina, vaikka kansainvälisen talouskehityksen ennustetaan olevan heikkoa. Bruttokansantuotteen kasvun arvioidaan olevan yhden prosentin vuonna 2020. Vuosina 2022-2023 sen sijaan talouskasvu heikkenee alle yhteen prosenttiin. Tämä vaikuttaa hidastuvasta myös työllisyyden paranemiseen. Julkisen talouden rakenteellisen alijäämän ei arvioida parantuvan vaan heikkenevän entisestään. Tämän merkittävimmin vaikuttavat tekijät ovat heikko talouskasvu, väestö ikääntymisestä johtuva menojen kasvu sekä hallitusohjelman mukaiset menonlisäykset. Maailmantalouden kasvun arvioidaan laantuvan vuonna 2019 kauppakonflikteihin liittyvän epävarmuuden takia. Kasvun odotetaan parantuvan vuodesta 2020 lähtien, pääosin euroalueen kasvun avulla.

Työllisten määrä tulee kasvamaan hieman kuluvana vuonna, mutta kasvu aiheutuu pääosin edellisestä vuodesta. Työllisyysasteen arvioidaan olevan 72,5 prosenttia vuoden 2019 lopussa ja työttömyysasteen 6,5 prosenttia. Työllisyysasteen ennakoita kasvavan 73,4 prosenttiin vuonna 2021, mutta taantuvan 73,1 prosenttiin 2023. Työttömyysaste puolestaan laskee 6,2 prosenttiin vuonna 2021, mutta kasvaa hieman seuraavana vuonna eli samaan tasoon kuin kuluvana vuonna, 6,5 prosenttiin.

Julkisyhteisöjen rahoitusjäämä kuvaa julkisen sektorin alijäämäisyyttä. Valtionhallinnon alijäämää kasvattaa tulevina vuosina hallituksen pysyvät ja väliaikaiset menolisäykset, mutta niitä kompensoi veronkorotukset. Heikko verotulojen kasvu sekä kustannusten kasvu vaikuttavat negatiivisesti paikallishallinnon rahoitusasemaan. Niitä rasittavat myös palvelutarpeiden kasvu sekä investointitaso. Myös yleinen talouskehitys vaikuttaa julkisen talouden kehitykseen. (Valtiovarainministeriö, Taloudellinen katsaus, syyskuu 2019.)

Julkisyhteisöjen rahoitusjäämä suhteessa BKT:een, %

Lähde: Tilastokeskus, VM

VM34098

Kuntatalous

Kuntatalous heikkeni selvästi vuonna 2018. Kuntatalouden heikkenemisen taustalla oli kuntatalouden mm. toimintamenojen kasvun nopeutuminen sekä verotulojen väheneminen talouden ja työllisyyden hyvästä kehityksestä huolimatta. Lisäksi kuntien tulopohjaa heikensi myös valtionosuuksien väheneminen. Kuntatalouden menot kasvavat tuloja nopeammin ja kuntatalous heikkenee edelleen vuonna 2019. Verotulojen kertymistä hidastaa ja myöhentää ennakonpidätysmenettelyn muutokset ja tulorekisteriin liittyvät ongelmat. Vuosina 2020–2023 kuntien toimintamenojen kasvuksi arvioidaan 3,4 prosenttia vuosittain. Menokasvua lisäävät palvelutarpeen kasvu ja hallitusohjelman lisäykset kuntien peruspalveluihin. Kunta-alan ansiokehityksen arvioidaan noudattelevan koko kansantalouden vajaan 3 prosentin vuotuista ennustettua ansiokehitystä. Kuntatalouden tulojen ja menojen epätasapaino pysyy seuraavina vuosina mittavana. Sen vuoksi kuntatalouden lainanottotarvetta heijastava toiminnan ja investointien rahavirta on kehitysarviossa kehyskaudella 1,9–2,7 mrd. euroa negatiivinen ilman uusia toimenpiteitä. Lisäksi kuntien lainakanta jatkaa kasvuaan. Kuntatalouden sopeutustarve on suuri. Hallituksen mahdolliset työllisyyttä edistävät toimet hyödyttäisivät myös kuntataloutta, mutta kuntatalouden vakauden turvaaminen edellyttää myös rakenteellisia uudistuksia. Kuntien tulee myös jatkaa omia taloutta vahvistavia toimiaan. Ennustelaskelmien perusteella veronkorotuspaineita on kaikissa kuntaryhmissä, eniten alle 6 000 asukkaan kuntakokoryhmässä. Tarve verojen kiristämiseen lisääntyy kaikissa kuntakokoryhmissä tarkastelukauden loppua kohti. Kaiken kaikkiaan veronkorotuspaine vaihtelee merkittävästi kuntakokoryhmittäin. (Valtiovarainministeriö, Kuntatalousohjelma vuodelle 2020, syyskuu 2019.)

Julkinen rahoitus

Kuntien julkinen eli verorahoitus muodostuu verotuloista ja valtionosuuksista. Valtion tekemien kuntiin liittyvien toimenpiteiden ja velvoitteiden vaikutukset näkyvät joko suoraan julkisen rahoituksen määrässä tai välillisten vaikutusten kautta. Valtionosuuksiin tehtävät leikkaukset sekä tehtävien ja velvoitteiden muutokset vaikuttavat suoraan kuntien saamien valtionosuuksien määrään. Verotuloihin vaikuttavat muutokset tulevat välillisten vaikutusten kautta, esimerkiksi ansiotulojen pieneneminen ja veroihin tehtävien vähennyksien lisääminen vähentävät kuntien saamia kunnallisverotuottoja. Yhteisöveron vaikutukset näkyvät yrityksiin kohdistuvien toimenpiteiden kautta kuntien saamissa yhteisöverotuotoissa.

Kuntien valtionavut

Kuntien valtionavut muodostuvat yleiskatteellisista valtionosuuksista sekä valtion avustuksista erilaisiin tehtäviin. Valtionosuusjärjestelmä muodostuu peruspalvelujen valtionosuudesta sekä opetus- ja kulttuuritoimen valtionosuudesta.

Kuntaliiton ennakollisten valtionosuuslaskelmien (14.10.2019) mukaan kuntien valtionosuudet (ml. veromenetysten kompensaatiot) kasvavat 610 miljoonaa euroa (+7,1 %; 111 e/asukas) vuodesta 2019 vuoteen 2020. Kunnille myönnetään valtionosuutta yhteensä 6 968 miljoonaa euroa ja veromenetysten kompensaatioita 2 251 miljoonaa euroa vuonna 2020 (yhteensä 8 608 milj. euroa vuonna 2019).

Ennakkolaskelman mukaan kunnan peruspalvelujen valtionosuusprosentti nousee 0,09 prosenttiyksikköä ja on 25,46 % vuonna 2020 (25,37 % vuonna 2019).

Peruspalvelujen valtionosuuksien merkittävimmät muutokset vuonna 2020 on luetulta alla, suluissa esitetään Kouvolan kaupungin laskennallinen osuus perustuen asukasluukuun:

Kunnille maksetaan jo vuonna 2019 budjettiriihen päätöksellä, milj. euroa:

- Kompensaatio vuosien 2019-2022 kustannustenjaon tarkistuksista, jotta kiky-lomarahaleikkaus ei leikkaisi valtionosuutta kahteen kertaan +237,0 (3,5)

Valtionosuutta lisäävät tekijät, milj. euroa:

- Valtion ja kuntien välinen kustannustenjaon tarkistus +102,0 (3,3)
- Kiky-leikkauksen pieneneminen lomarahaleikkauksen päättymisen takia +264,0 (4,0)
- Peruspalvelujen kustannustason muutos 2019 à 2020, ts. indeksikorotus (+2,4 %) +166,0 (2,5)
- Asukasluvun ja laskentatekijöiden muutosten vaikutus +18,0 (0,3)
- Verotulomenetysten kompensatio +285,0 (4,3)

Peruspalvelujen valtionosuutta vähentävät tekijät, milj. euroa:

- Kiky-leikkaus työajan pidennyksestä (6 min) johtuen -234,0 (3,5)
- Alueellisen erikoissairaanhoidon järjestämisen tehostaminen uutta -23 yht. -89 (0,35/1,35)
- Kuntien digitalisaation kannustinjärjestelmä, yhteensä uutta -10 yht. -40 (0,15/0,6)
- Säästö omais- ja perhehoidon kehittämisen johdosta, uutta -10 yht. -56 (0,15/0,85)
- Pitkäaikaistyöttömien eläketukeen liittyvä vähennys -23 (0,35)

Kuntien tehtävien ja velvoitteiden muutokset (100 % valtionosuus), milj. euroa:

- Lastensuojelun jälkihuollon laajennus +12 (0,2)
- A1-kielen opetuksen varhentaminen +7,5 (0,1)
- Subjektiivinen varhaiskasvatusoikeus +7,1 (0,1)
- Varhaiskasvatuksen ryhmäkokojen pienentäminen +6,7 (0,1)
- Perheiden ja elämäntilanteiden moninaisuuden tukeminen +2,0 (0,03)
- Vaasan keskussairaalan muutos laajan päivystyksen sairaalaksi +1,0 (0,02)

Lähde: Suomen Kuntaliitto

Opetus- ja kulttuuritoimen rahoitusjärjestelmä toimii osana kuntien valtionosuusjärjestelmää. Kuntien lisäksi se kattaa myös yksityiset koulutuksen järjestäjät ja kuntayhtymät. Toisen asteen koulutuksen valtionosuus maksetaan sen järjestäjälle. Kunnat maksavat tästä omarahoitusosuutta noin xx euroa asukasta kohden.

Opetus- ja kulttuuritoimen järjestelmällä rahoitetaan

- koululaisten aamu- ja iltapäivätoimintaa
- osaa esi- ja perusopetuksesta
- lukiokoulutusta
- ammatillista koulutusta
- kansanopistoissa, kansalaisopistoissa, kesäyliopistoissa, liikunnan koulutuskeskuksissa ja opintokeskuksissa järjestettyä vapaan sivistystyön koulutusta.

Lisäksi järjestelmä kattaa opetustuntimäärän perusteella rahoitettavan taiteen perusopetuksen, kuntien liikuntatoimen ja nuorisotyön sekä museoiden, teattereiden ja orkestereiden toiminnan. Ahvenanmaalla järjestetty koulutus ei kuulu opetus- ja kulttuuritoimen rahoitusjärjestelmän piiriin. (Lähde: Opetushallitus.)

OKM:n valtionosuusarviossa vuodelle 2020 on käytetty kuluva vuoden tasoa, koska ennusteita ei ole saatavissa.

Verotulot vuonna 2020

Valtion talousarvioesityksiin liittyvät veroperustemuutokset vähentävät kuntien verotuloja vuonna 2019 yhteensä 285 milj. euroa. Nämä kompensoidaan kunnille valtionosuuksien yhteydessä. Yhteisöveroon tehtävät muutokset eivät vaikuta kuntien verotuloihin. Kunnallisverotukseen tehtävät muutokset ovat seuraavat:

- ansiotuloveroperusteiden indeksitarkistus, -196 milj. euroa
- asuntolainan korkovähennyksen rajaaminen, 10 milj. euroa
- valtionverotuksen eläketulovähennyksen korottaminen, -2 milj. euroa
- kunnallisverotuksen eläketulovähennyksen korottaminen, -23 milj. euroa
- työtulovähennyksen korottaminen, -48 milj. euroa
- perusvähennyksen korottaminen, -59 milj. euroa
- kotitalousvähennyksen supistaminen, 36 milj. euroa
- avainhenkilölain säätäminen pysyväksi, -3 milj. euroa

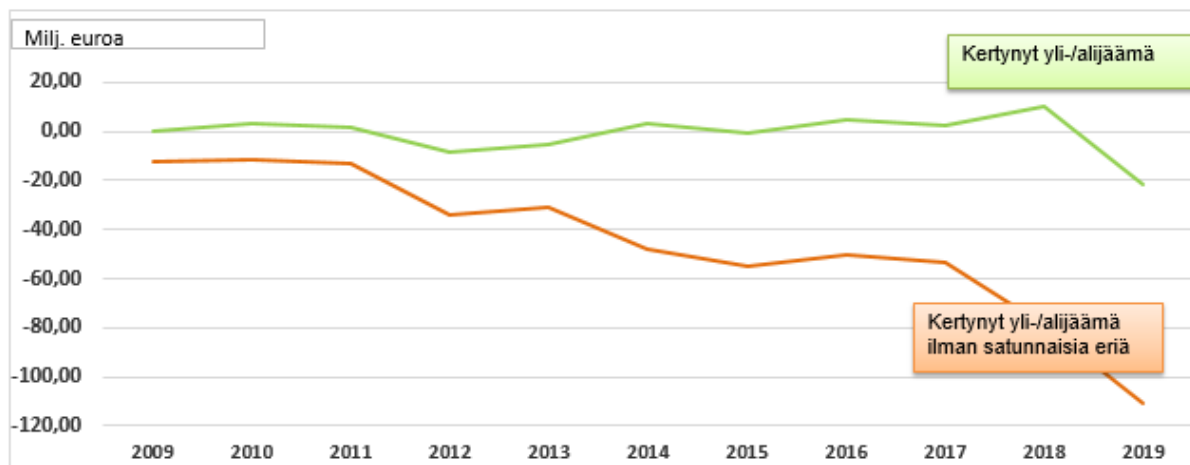
(Valtiovarainministeriö, Kuntatalousohjelma 2020-2023, syksy 2019.)

Vuoden 2019 verotulojen kertymiin on vaikuttanut kolme eri muutosta; verotuksen joustava valmistuminen, kansallisen tulorekisterin käyttöönotto sekä verokorttiuudistus. Näistä tulorekisterin käyttöön ongelmien sekä verokorttiuudistus ovat vaikuttaneet negatiivisesti kunnallisverotulokertymiin. Verokorttiuudistuksen vaikutukset ovat pysyvät, eivätkä aiheuta kertaluonteista tuloa vuodelle 2020. Vuoden 2020 verotuloihin ei ole tiedossa merkittäviä uudistuksia, jotka vaikuttaisivat verotulojen kertymiin.

Kouvolan kaupungin taloudellinen tilanne

Taloudellinen lähtötilanne vuoteen 2019 oli noin 10 milj. euron kertynyttä ylijäämää taseessa ja talousarvio 2019 oli laadittu 10,5 milj. euroa alijäämäiseksi. Vuoden 2019 talousarviomuutosten jälkeen muutettu talousarvio on noin -30,0 milj. euroa, joten kaupungilla tulee oleman vuoden 2019 tilinpäätöksessä kertynyttä alijäämää yli 20 milj. euroa.

Kouvolan menojen ja tulojen epätasapaino on kestänyt koko uuden Kouvolan ajan. Julkisen rahoituksen (verotulot ja valtionosuudet) ero toimintakatteeseen, rahoitustuloihin ja –menoihin sekä poistoihin on ollut vuosina 2009–2018 -76,5 milj. euroa. Tämä kertoo Kouvolan taloudessa olevasta rakenteellisesta alijäämästä. Alla olevassa kuvassa on esitetty satunnaisten erien vaikutus kertyneeseen yli-/alijäämään kuntaliitoksen jälkeiseltä ajalta. Ilman satunnaisia eriä kaupungin kertynyt alijäämä olisi noin -110,0 milj. euroa vuoden 2019 lopussa.

Kuntalain 110 §:n mukaan kunnan taloussuunnitelman on oltava tasapainossa tai ylijäämäinen enintään neljän vuoden pituisena suunnittelukautena, jos talousarvion laatimisvuoden taseeseen ei arvioida kertyvän ylijäämää. Jos taseen alijäämää ei saada katetuksi suunnittelukautena, taloussuunnitelman yhteydessä on päätettävä yksilöidyistä toimenpiteistä, joilla kattamaton alijäämä mainittuna ajanjaksona katetaan.

Talouden sopeuttaminen

Vuoden 2019 talousarvion ja 2019–2021 taloussuunnitelman yhteydessä laadittiin talouden sopeuttamissuunnitelma toimenpiteineen. Tähän vuosien 2019–2021 taloussuunnitelmaan sisältyvien säästötoimenpiteiden vaikutukset vuositasona ovat 4,7–9,2 milj. euroa. Talousarvioon ja taloussuunnitelmaan sisältyvät säästötoimenpiteet huomioitiin talousarviossa ja niiden toteutumista on raportoitu osavuositarkastuksissa.

Vuoden 2018 tilinpäätöksen valmistumisen yhteydessä todettiin, että edellä mainitut toimenpiteet eivät ole vielä riittäviä, vaan kaupunginhallitus asetti 15.4.2019 talouden sopeuttamistavoitteeksi 20 milj. euroa. Tähän pyritään mm. yt-menettelyillä, palveluverkkoselvityksillä, kiinteistökartoituksella, ei-lakisääteisten palvelujen ja avustusten kriittisellä arvioimisella sekä avoimeksi tulevien virkojen ja tehtävien täyttämisen erittäin kriittisellä tarkastelulla. Yt-menettelyt päättyivät kesäkuussa ja näiden tuloksena Kouvolan kaupungin organisaatiosta vähennetään henkilöstöä 111 henkilötyövuodella vuosina 2019–2020, millä saavutetaan noin 5,1 miljoonan euron kustannussäästöt ko. vuosina. Vähennykset toteutetaan pääasiassa eläkkeelle siirtymistä hyödyntämällä ja määräaikaista henkilöstöä vähentämällä. Palveluverkkoselvitykset ovat valmistuneet ja niiden perusteella on mahdollista saavuttaa noin 5 milj. euron säästöt vuoteen 2025 mennessä. Kiinteistökartoitus on valmistunut ja kiinteistöjen myyntiä valmistellaan. Avustusten sekä muiden talouden tasapainottamiskeinojen selvittäminen on käynnissä. Nämä toimenpiteet ja niiden vaikutukset on huomioitu talousarviovalmistelussa.

Vuoden 2020 talousarvion ja vuosien 2020-2022 taloussuunnitelman laadinta

Kaupunginhallitus hyväksyi toukokuussa 2019 alustavan kehyksen suunnitelmavuosille. Kehystä tarkennettiin syksyllä sekä tehtiin toimitelinkohtainen jako organisaatiomuutoksen vaikutuksien selvittämiseksi. Myös julkinen rahoitus muuttui huomattavasti kevään tilanteesta, erityisesti verotulojen osalta.

Talousarviokehyksen laadinnassa otettiin huomioon lukuisia eri muutoksia. Näistä merkittävimmät ovat:

Kustannuksia lisääviä tekijöitä:

- sote-kustannusten kasvu 0,8 % eli 2,5 milj. euroa
- lomarahojen leikkauksien päättyminen, 2 milj. euroa
- henkilöstökustannusten kasvu (valtakunnalliset palkkaratkaisut), 2 milj. euroa
- tonttien ja osakkeiden myyntivoittojen väheneminen, 1 milj. euroa

Kustannuksia vähentäviä tekijöitä:

- henkilöstömenojen vähentäminen päättäneiden yt-menettelyiden tuloksena, 5,1 milj. euroa
- muut henkilöstömenoihin kohdistettavat kertaluonteiset säästöt, 5,5 milj. euroa
- palveluverkkomuutokset, 1,8 milj. euroa
- asuntomessukustannukset, 0,5 milj. euroa
- ed. talousarvioon sisältyvien säästöjen lisävaikutukset sekä uudelleen esitetyt säästöt, 1 milj. euroa
- osinkotuottojen kasvu, 3 milj. euroa

Kaupunginhallitus hyväksyi 7.10.2019 toimitelinkohtaisen talousarviokehyksen, johon edellä mainittujen seikkojen lisäksi huomioitiin:

- Avustuksien vähentäminen yhteensä 1,1 milj. eurolla
- Henkilöstömenosäästöt yhteensä 20 henkilötyövuotta, puolen vuoden osuus 0,4 milj. euroa
- Kouvola Innovation Oy:n palvelusopimuksen lisäleikkaus 0,3 milj. euroa.

Kaupunginjohtajan talousarvioesitys

Lautakuntien talousarvioesityksiin sisältyy lautakuntien palveluverkkoesitykset sekä muut talousarviokehyksessä mainitut seikat. Maaseutulautakuntaan lukuun ottamatta talousarvioesitykset olivat kehyksen mukaiset. Lautakuntien talousarviokäsittelyjen jälkeen kaupunginjohtaja on esittänyt omat palveluverkkomuutokset, jotka sisältyvät hänen talousarvioesitykseensä. Kaupunginjohtajan talousarvioesitys sisältää seuraavat muutokset lautakuntien esitykseen nähden:

- Kasvatus- ja opetuslautakunta:
 - Anjalan koulun lakkauttaminen 1.8.2020
 - Anjalan uuden koulun rakentamatta jättäminen
 - Elimäen yhtenäiskoulun sulkeminen 1.8.2025
 - Elimäki-Korian alueen uuden koulun rakentaminen Korialle
 - Voikkaan koulun sulkeminen 1.8.2026
- Liikunta ja kulttuurilautakunta
 - Kuusankosken uimahallin sulkeminen 1.1.2021
 - Jäähallien määrärahojen leikkaus 450 000 e/vuosi alk. 1.1.2021
 - Liikuntapaikkojen varausmaksu alle 18-v. 15 e alk. 1.6.2020
 - Jääajan varausmaksu alle 18-v 30 e alk. 1.6.2020
- Maaseutulautakunta, yksityistieavustuksien vähentäminen, 0,18 milj. euroa
- Henkilösivukulujen päivitys, vähennys 0,4 milj. euroa
- Kunnallisveroprosentin nosto 0,5 prosenttiyksiköllä

Lisäksi esityksessä tehtiin seuraavat kohdennukset toimitelimille:

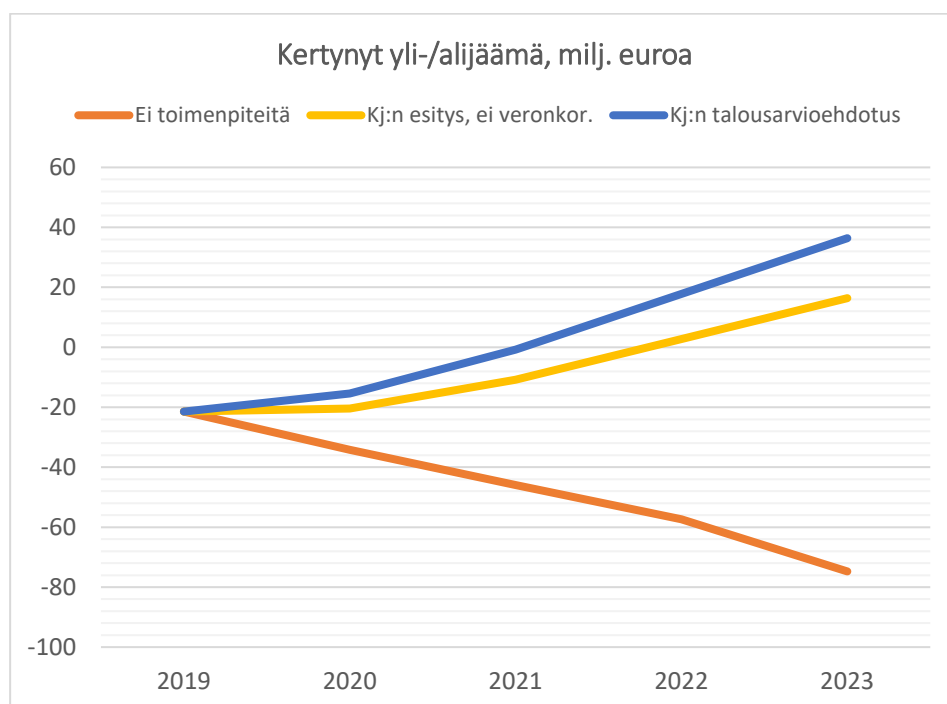
- Henkilöstömenojen vähentäminen 20 htv, vaikutus ½ vuotta 0,4 milj. euroa
 - konsernipalvelut 10 htv, kasvatus ja opetuslautakunta 4 htv, tekninen lautakunta 6 htv
- Henkilöstömenovähennykset, 5,5, milj. euroa
 - kohdistettu toimitelimille vakinaisten palkkasummien mukaisesti

Näiden lisäksi suunnitelmavuosille on huomioitu kaupunginjohtajan tekemien palveluverkkomuutoksien vaikutukset. Suunnitelmavuosille on laskettu myös Laesterän raporttiin perustuen säästöpotentiaalia vuodesta 2020 lähtien, nämä toimenpiteet ovat vielä kohdentamatta ja niiden vaikutus on laskennallisesti jaettu toimielimille taloussuunnitelmassa. Summat ja niiden kohdentaminen tarkentuvat vuoden 2021 talousarvion ja vuosien 2021-2023 taloussuunnitelman laadinnan yhteydessä, kun toimenpiteet ovat tarkentuneet.

Alla olevaan taulukkoon on koottu kaupunginjohtajan talousarvioesitykseen sisältyvistä talouden tasapainottamistoimenpiteistä sekä niiden kustannusvaikutuksista taloussuunnitelmavuosina sekä 10 vuoden ajanjaksona.

Yhteenveto talouden tasapainottamistoimenpiteistä				
Tuhat euroa	2020	2021	2022	2020-2029
Palveluverkot	1 847	5 711	6 598	68 852
Avustukset	1 095	1 095	1 095	10 950
Kinnon palv.sop.	500	700	1 000	9 200
Henkilöstösäästöt, 111 htv	5 100	6 700	7 026	68 008
Henkilöstösäästöt, 20 htv	400	800	800	7 600
Henkilöstösäästöt, kertaluonteinen	5 500			5 500
Osinkotuloutukset	3 000	3 000	3 000	9 000
Kunnallisveroprosentti + 0,5 prosenttiyksikköä	5 000	5 000	5 000	50 000
Lisäsäästöt Perlaconin raportti		5 000	7 000	82 000
Yhteensä	22 442	25 306	31 519	311 110

Alla olevassa kaaviossa on kuvattu sopeuttamistoimenpiteiden sekä kunnallisveroprosentin 0,5 prosenttiyksikön korotuksen vaikutuksia kertyneeseen yli-/alijäämään. Alin käyrä kertoo tilanteen, jossa ei tehdä mitään toimenpiteitä talouden tasapainottamiseksi. Keskimmaisessa on huomioitu kaupunginjohtajan talousarvioesitys ilman veronkorotusta ja ylin on kaupunginjohtajan talousarvioehdotus kokonaisuudessaan sisältäen kunnallisveron korotuksen. Talouden tasapainottamisessa pyrkii mahdollisimman etupainotteisiin toimenpiteisiin, jotta alijäämän kattamisvelvollisuuteen ei jouduta. Lisäksi tulee pyrkiä pysyviin talouden rakennetta korjaaviin toimenpiteisiin.

Ulkoinen tuloslaskelma sisältää kaupungin palvelutuotannon ulkoiset tulot sekä menot. Tuloslaskelmassa on huomioitu edellä mainitut talouden tasapainottamiseen liittyvät toimenpiteet. Julkinen rahoitus eli verotulot ja valtionosuudet on arvioitu varovaisuuden periaatetta noudattaen. Menopaineita aiheuttavat sosiaali- ja terveystalouden kasvun lisäksi tulevat valtakunnalliset palkkaratkaisut. Suunnitelmavuodet on arvioitu sote-menojen osalta noin 2 prosentin kasvulla ja oman toiminnan osalta yhden prosentin kasvulla. Kun samanaikaisesti on huomioitu talouden tasapainottamiseen liittyvät toimenpiteet, suunnitelmavuosien toimintakatteen kasvu on 0,4 – 0,8 prosenttia. Julkisen rahoituksen osalta arviointiin on käytetty Valtiovarainministeriön kuntatalousohjelmaa sekä Kuntaliiton veroennustekehikkoa. Talouden tasapainottuminen edellyttää esitettyjen palveluverkkomuutoksien ja muiden toimenpiteiden hyväksymistä.

Ulkoinen tuloslaskelma milj. e	TP 2018	MTA 2019	TPE 2019	TA 2020	TA 2021	TA 2022
Toimintatulot	68,0	53,0	52,5	51,0	50,8	51,1
Valmistus omaan käyttöön	3,3	2,9	2,9	1,8	1,8	1,8
Toimintamenot	-584,5	-579,3	-580,2	-566,9	-569,0	-573,7
Toimintakate	-513,2	-523,4	-524,8	-514,1	-516,4	-520,8
Verotulot	331,1	339,0	336,0	352,0	360,3	366,4
Valtionosuudet	170,0	168,3	171,8	181,2	183,5	186,0
Rahoitustulot ja -menot	6,3	6,9	6,4	9,0	9,2	9,1
Vuosikate	-5,7	-9,2	-10,6	28,1	36,6	40,7
Poistot ja arvonalentumiset	-20,3	-20,5	-21,0	-22,0	-22,0	-22,1
Tilikauden tulos	-26,0	-29,7	-31,6	6,1	14,6	18,6
Tilinpäätöserät	0,1					
Tilikauden yli-/alijäämä	-26,0	-29,7	-31,6	6,1	14,6	18,6
Kertynyt yli-/alijäämä	10,1	-19,6	-21,4	-15,4	-0,8	17,8
Kunnallisveroprosentti	20,75	20,75	20,75	21,25	21,25	21,25
Toimintakatteen muutos %	4,1	2,0	2,3	-2,0	0,4	0,8
Vuosikate, % poistoista	-28,4	-45,0	-50,4	127,6	166,2	184,4
Vuosikate, euroa/asukas	-69	-111	-129	344	453	509
Asukasmäärä vuoden lopussa	83 231	83 100	82 337	81 521	80 732	79 965

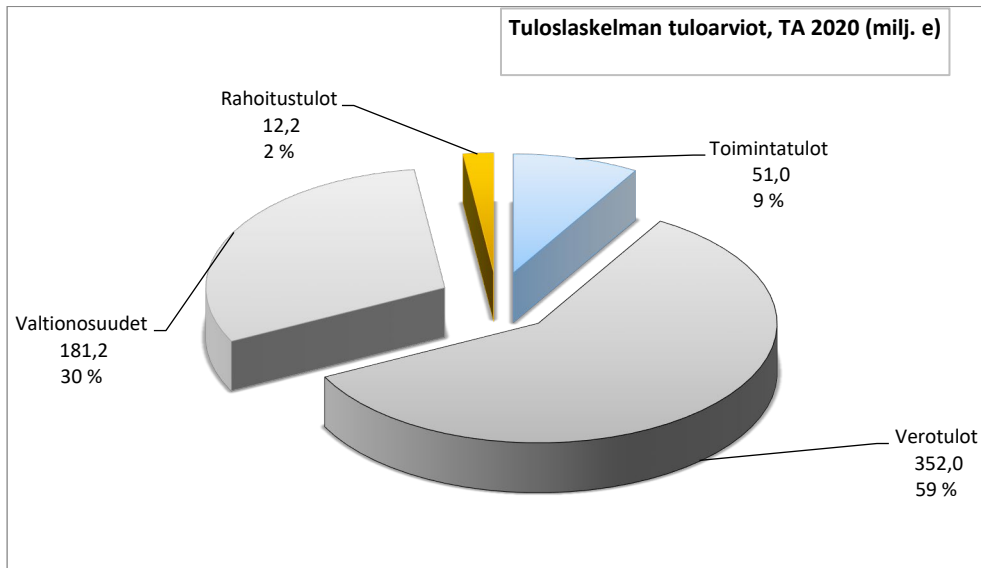
Lainakanta

Talousarvio sisältää myös rahoituslaskelman mukaisesti lisää lainanottoa ja kaupunki velkaantuu edelleen, mutta maltillisesti. Nettoinvestointimäärä vuodelle 2020 on 31,1 milj. euroa ja uutta lainaa joudutaan nostamaan 32,5 milj. euroa. Kaupungin lainakanta tulee olemaan noin 3 674 euroa asukasta kohden vuoden 2020 lopussa. Investointimäärä pyritään pitämään alhaisena, kunnes talouden tasapaino on saavutettu.

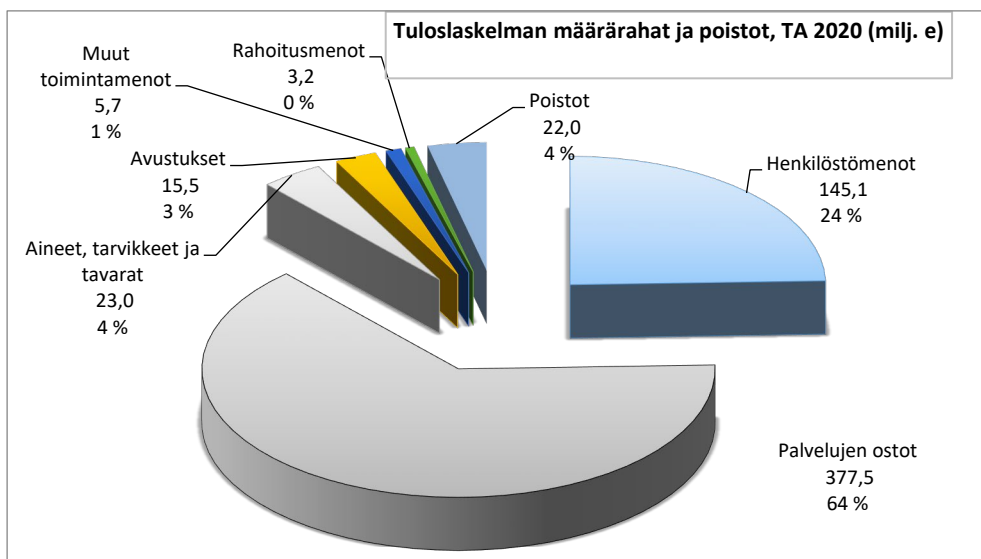
Lainamäärä euroa/asukas														
Lainat	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
euroa/asukas	1 326	1 399	1 505	1 825	2 141	2 069	2 371	2 283	2 371	2 796	3 591	3 674	3 774	3 789

Tuloslaskelman tuloarvioiden ja määrärahojen jakautuminen

Alla olevissa kuvissa on esitetty tuloslaskelman tuloarvioiden sekä määrärahojen ja poistojen jakautuminen tiliryhmittäin talousarviossa 2020.

Julkisen rahoituksen, verotulojen ja valtionosuuksien osuus on yhteensä 89 prosenttia tuloslaskelman tuloista. Toimintatulojen osuus on 9 prosenttia, kun se edellisvuonna oli 10 prosenttia.

Henkilöstömenojen prosenttiosuus on laskenut edellisen vuoden 26 prosentista 25 prosenttiin. Palvelujen ostojen osuus on kasvanut 62 prosentista 64 prosenttiin.

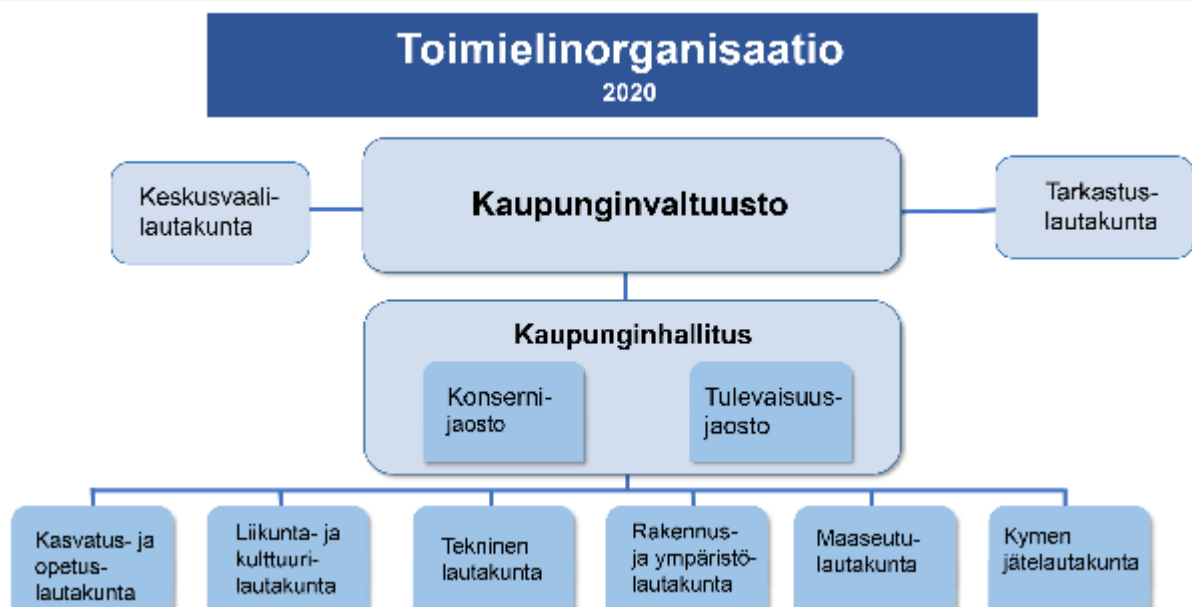
1.3. Talousarvion rakenne ja sitovuus

Talousarviorakenteessa noudatetaan Kuntaliiton talousarviosuositusta, jolloin talousarviossa on yleisosa-, käyttötalous-, investointi- sekä rahoitusosa. Palvelutuotanto jaetaan rahoitustavan perusteella budjetti- ja kohderahoitteisiin tehtäviin. Kaupungin toiminta on budjettirahoitteista. Organisaatioon ei sisälly liikelaitoksia eikä taseyksiköitä.

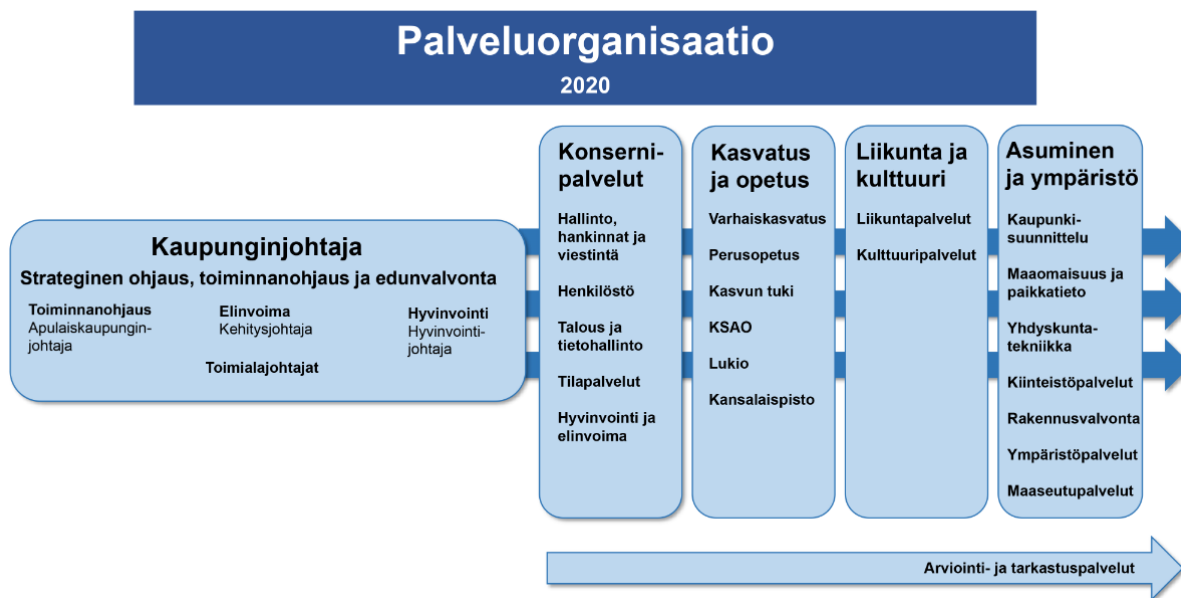
Kouvolan kaupungin organisaatio 2020

Kouvolan kaupungin toimielin- ja palveluorganisaation muodostavat neljä toimialaa sekä niihin liittyvä luottamus- ja henkilörakenne ja kaupungin johto. Organisaation ohjausmekanismi perustuu kaupunkistrategiaan ja siinä määriteltyihin hyvinvointi- ja elinvoimaohjelmaan.

Toimialat vuonna 2020 ovat Konsernipalvelut, Kasvatus ja opetus, Liikunta- ja kulttuuri sekä Asuminen ja ympäristö. Luottamushenkilöorganisaatio koostuu kaupunginvaltuustosta, kaupunginhallituksesta, keskusvaalilautakunnasta, tarkastuslautakunnasta, kasvatus- ja opetuslautakunnasta, liikunta- ja kulttuurilautakunnasta, teknisestä lautakunnasta, rakennus- ja ympäristölautakunnasta, maaseutulautakunnasta, Kymen jätelautakunnasta sekä kaupunginhallituksen konserni- ja tulevaisuusjaostoista.

Kaupungin palveluorganisaatio 1.1.2020 on esitetty alla olevassa kuvassa. Kaupungin strategisesta ohjauksesta, toiminnan ohjauksesta sekä edunvalvonnasta vastaa kaupunginjohtaja. Hänen alaisuudessaan apulaiskaupunginjohtaja vastaa toiminnanohjauksesta. Elinvoimaohjelman ohjelmajohtajana toimii kehitysjohtaja ja hyvinvointiohjelman johtajana toimii hyvinvointijohtaja. Toimialajohtajat vastaavat kaupunginjohtajan alaisuudessa kaupungin kolmen substanssitoimialan johtamisesta.

Toimialat ovat vuoden 2020 alusta Konsernipalvelut, Kasvatus ja opetus, Liikunta- ja kulttuuri sekä Asuminen ja ympäristö. Toimialojen palveluissa tapahtuu joitakin muutoksia 1.1.2020 lukien. Konsernipalvelujen palveluina ovat hallinto, hankinnat ja viestintä sekä henkilöstö, talous- ja tietohallinto, tilapalvelut sekä hyvinvointi ja elinvoima. Kasvatus ja opetus –toimialan palveluina ovat varhaiskasvatus, perusopetus, KSAO, lukio, kansalaisopisto sekä kasvun tuki. Liikunta ja kulttuuri –toimialan palveluja ovat liikuntapalvelut ja kulttuuripalvelut. Asuminen ja ympäristö –toimialan palveluina ovat kaupunkisuunnittelu, maaomaisuus ja kiinteistönmuodostus ja paikkatieto, yhdyskuntatekniikka, kiinteistöpalvelut, rakennusvalvonta, ympäristöpalvelut sekä maaseutupalvelut.

Talousarvion sitovuus

Käyttötalouso- osassa määrärahojen ja tuloarvioiden sitovuustaso kaupunginvaltuustoon nähden on lautakunnan/kaupunginhallituksen toimintakate ja toiminnalliset tavoitteet. Lautakunnan tavoitteiden sekä määrärahojen ja tuloarvioiden toteutumisesta vastaa toimialajohtaja. Lautakunnan talousarvio- ja määrärahamuutoksista päättää kaupunginvaltuusto.

Palkkatukityöllistämisen määrärahat (tili 4030) ja tuloarviot (tili 3300) on talousarviossa jaettu toimielimille. Nämä määrärahat ovat osa Kouvola- n kaupungin työllisyyden hoidon mallia, jolla torjutaan pitkäaikaistyöttömyyttä ja hoidetaan kunnan velvoitetyöllistämistä. Toimielimiltä edellytetään velvoitetyöllistämistä ja vähintään ko. summien käyttämistä tähän tarkoitukseen, eikä niitä ei voi käyttää muuhun tarkoitukseen. Myös konserniyhtiöillä on asetettu toiminnan tavoitteissa työllistämisvelvollisuus.

Investointiosan sitovuustaso kaupunginvaltuustoon nähden ilmenee alla olevasta taulukosta. Lisäksi kokonaan uudet rakennusinvestoinnit on tuotava valtuuston hyväksyttäväksi. Ao. jaottelun sisällä investointien määrärahojen ja tuloarvioiden muutoksista päättää osaltaan kaupunginhallitus ja tekninen lautakunta. Investoinniksi katsotaan yli 30 000 euron hankinnat, joita käytetään palvelutuotannossa useana tilikautena ja jotka kirjataan vaikutusai- kanaan suunnitelman mukaan poistoina kuluksi, poikkeuksena pysyvien vastaavien sijoitukset sekä maa- ja vesi- alueet, joista ei kirjata poistoja.

Kaupunginhallitus antaa talousarviosta erillisen täytäntöönpano-ohjeen valtuuston hyväksyttyä talousarvion.

Talousarvion määrärahojen ja tuloarvioiden yhteenvetolaskelma

Sitovuus kaupunginvaltuustoon nähden, 1 000 euroa	Sitovuus	Määrärahat	Tuloarviot
KÄYTTÖTALOUSOSA			
Yhteistoiminta	N	334 200	1 200
Tarkastuslautakunta	N	211	
Kaupunginhallitus	N	57 297	56 822
Kasvatus- ja opetuslautakunta	N	155 908	10 453
Liikunta- ja kulttuurilautakunta	N	26 399	4 665
Tekninen lautakunta	N	44 191	34 667
Kymen jätelautakunta	N	243	243
Rakennus- ja ympäristölautakunta	N	3 501	1 423
Maaseutulautakunta	N	6 303	4 643
KÄYTTÖTALOUS YHTEENSÄ		628 254	114 116
TULOSLASKELMAOSA			
Verotulot	B		352 000
Valtionosuudet	B		181 200
Rahoitustuotot ja -kulut	N	3 213	12 221
TULOSLASKELMA YHTEENSÄ		3 213	545 421
INVESTOINTIOSA			
Kärkihankkeet			
RR-terminaalin rakentaminen	B	8 400	1 680
Kaupunginhallitus			
Konsernipalvelut/Aineettomat hyödykkeet	B	330	
Konsernipalvelut, Tilapalvelut/uusininvestoinnit	B	5 000	
Konsernipalvelut, Tilapalvelut/korvausinvestoinnit	B	6 900	
Tekninen lautakunta			
Maa- ja vesialueet	B	1 300	500
Kiinteät rakenteet ja laitteet/uusininvestoinnit	B	5 590	868
Kiinteät rakenteet ja laitteet/korvausinvestoinnit	B	7 310	
INVESTOINNIT YHTEENSÄ		34 830	3 048
RAHOITUSOSA			
Antolainauksen muutokset			
Antolainasaamisten lisäykset	B	200	
Antolainasaamisten vähennykset			110
Lainakannan muutokset			
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	B		32 500
Pitkäaikaisten lainojen vähennys		28 700	
Vaikutus maksuvalmiuteen			3
YHTEENSÄ		695 197	695 197

Tilivelvolliset

Tilivelvollisella on henkilökohtainen vastuu sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan asianmukaisesta järjestämisestä ja valvonnan jatkuvasta ylläpidosta johtamansa toiminnan osalta. Tilivelvollisuus kattaa johtamis-, ohjaus- ja seurantavastuun lisäksi tulosvastuun ja oikeudellisen vastuun. Tilivelvollisia ovat toimielinten jäsenet valtuustoa lukuun ottamatta sekä asianomaisen toimielimen tehtäväalueen johtavat viranhaltijat. Tilivelvollisia viranhaltijoita ovat muun muassa kaupunginjohtaja, apulaiskaupunginjohtaja, kehitysjohtaja, hyvinvointijohtaja, toimialojen johtajat ja palvelujen johtajat. Tilivelvollisuus merkitsee sitä, että viranhaltijan toiminta tulee valtuuston arvioitavaksi, viranhaltijaan voidaan kohdistaa muistutus ja häneltä voidaan evätä vastuuvapaus sekä omasta että alaistensa tekemisestä tai tekemättä jättämisestä.

1.4. Henkilöstö

Kaupunkistrategian sisäisen toiminnan linjauksia ovat osaava henkilöstö ja osallistava johtaminen. Sisäisen toiminnan linjauksiin kuuluvalla henkilöstöohjelmalla tuetaan kaupunkistrategian toteutumista. Siinä linjataan kaupunkistrategiassa määriteltyjen tavoitteiden pohjalta yksityiskohtaisempia johtamiseen ja esimiestyöhön, osaamisen kehittämiseen sekä henkilöstön ja työyhteisöjen hyvinvoinnin edistämiseen liittyviä tavoitteita ja kehittämistoimenpiteitä. Henkilöstöohjelma ohjaa Kouvolaan kaupungin henkilöstöjohtamista. Henkilöstöohjelman päivittäminen on käynnistynyt syksyllä 2019 ja sen on tarkoitus valmistua kevään 2020 aikana. Henkilöstöohjelmaan sisällytetään myös aiempi työhyvinvointiohjelma.

Henkilöstöjohtamisen kolme painopistealuetta ovat olleet ennakkoiva henkilöstösuunnittelu ja osaamisen johtaminen, työhyvinvoinnin ja työkyvyn johtaminen sekä johtamisen ja yhteistyön kehittäminen. Painopistealueille on määritelty strategiset tavoitteet, mittarit ja keskeiset kehittämiskohteet tavoitteen saavuttamiseksi. Nykyisen henkilöstöohjelman visio, painopisteet ja tavoitteet on esitetty alla olevassa kuvassa. Yksityiskohtaiset toimenpiteet on määritelty vuosittain talousarvion laatimisen yhteydessä.

Henkilöstöohjelman visio, painopisteet ja tavoitteet

Henkilöstöohjelman lisäksi laaditaan vuosittain työturvallisuuslain (738/2002) 9 §:n mukainen työsuojelun toimintaohjelma. Kaupunkistrategiaa toteuttaa myös Kouvolaan kaupungin henkilöstöä koskeva suunnitelma tasavertaisuuden edistämiseksi, joka on päivitetty syksyllä 2018.

Henkilöstömäärä

Kouvolaan kaupungin palveluksessa oli elokuun lopussa henkilöstöä yhteensä 3 254, joista vakinaisia oli 2 628, määräaikaista 519 (sis. yhteensä 8 oppisopimussuhteista) ja tukitoimenpitein työllistettyjä 107. Tarkemmin henkilöstömäärää kuvaa henkilötöyvuosi (htv), jolla tarkoitetaan tässä koko tarkasteluajanjakson kokoaikatyössä ollut henkilöä. Tunnusluvusta ei vähennetä vuosilomia tai palkallisia poissaoloja. Henkilöstö on vähentynyt edellisvuodesta 2 318:lla ja henkilötöyvuodet yhteensä 1 991,41:llä. Henkilöstömäärä on vähentynyt huomattavasti johtuen sote-palvelujen siirtymisestä Kymenlaakson sosiaali- ja terveystyöpalvelujen kuntayhtymälle vuoden 2019 alussa. Kymenlaakson palvelukseen siirtyi liikkeenluovutuksella yhteensä 2 052 työntekijää (noin 38 % henkilöstöstä). Kiinteistönhoito-, puhtaus- tai ruokapalvelujen henkilöstöä ei siirtynyt vuodenvaihteessa Kymenlaakson palvelukseen, vaan kaupunki tuottaa näitä palveluja edelleen myös Kymenlaakson. Määräaikaisten henkilöstön määrä vaihtelee toiminnallisista syistä eri kuukausina. Henkilöstö jakautuu toimialoittain seuraavasti:

Toimiala	Vakinaiset	Määräaikaiset	Työllistetyt	Henkilöstö 31.8.2019 hlö	Henkilötyö- vuosina htv
Konsernipalvelut	116	5	2	123	121,49
Kasvatus ja opetus	1 683	380	66	2 129	1 962,12
Liikunta ja kulttuuri	106	16	14	136	145,14
Asuminen ja ympäristö	723	118	25	866	815,07
Yhteensä	2 628	519	107	3 254	3 043,82
Henkilöstö 31.8.2018	4 378	1 072	122	5 572	5 035,23
Henkilöstö 31.8.2017	4 691	1 095	124	5 910	5 363,78

Vakainainen henkilöstö on tilastoitu sille toimialalle, jolla hän työskentelee tilastointipäivänä riippumatta sen hetkisen palvelussuhteen luonteesta. Tilasto sisältää myös virka-/työvapaalla olevat henkilöt. Sivutoimiset työntekijät eivät sisälly lukuun.

*) Asuminen ja ympäristö toimialan henkilöstöön kuuluu 87 vakinaista ja 6 määräaikaista maatalouslomittajaa.

Henkilöstösuunnitelma

Henkilöstösuunnittelun tavoitteena on varmistaa, että kaupungin palveluja tuottaa riittävä määrä osaavaa henkilöstöä. Henkilöstösuunnitelmassa määritellään strategian ja toiminnan vaatima määrällinen ja laadullinen henkilöstötarve. Henkilöstösuunnitelman lähtökohtana tulee olla kaupungin strategia ja palvelustrategiset linjaukset, joissa otetaan kantaa siihen, mitä palveluita tuotetaan ja miten niitä tuotetaan. Henkilöstösuunnittelun avulla huolehditaan palvelutuotannon edellyttämän henkilöstön määrästä ja rakenteesta, turvataan riittävä osaaminen kaupungin tavoitteiden saavuttamiseksi, ennakoidaan henkilöstökustannuksia sekä määritellään keinot, joilla henkilöstövoimavaroja muodostetaan, vaalitaan ja johdetaan.

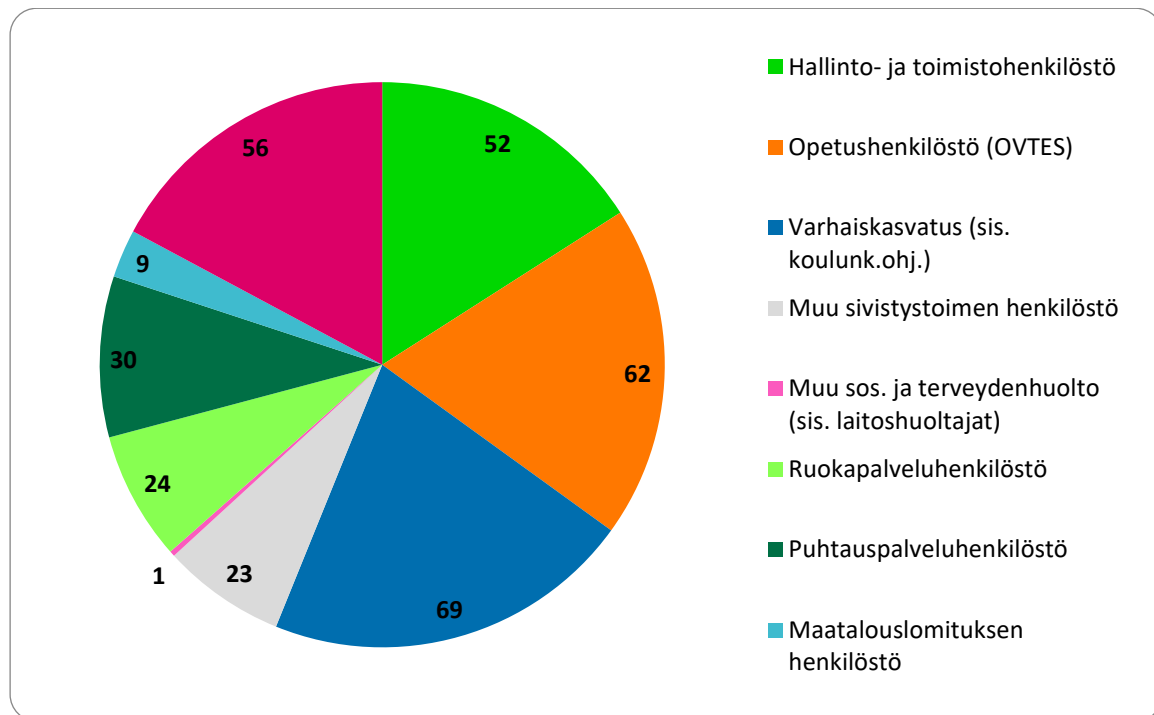
Kaupunginhallitus päätti 15.4.2019 työvoiman vähentämistä koskevan yhteistoimintamenettelyn käynnistämisestä, jolla tavoiteltiin 4,0 milj. euron (100 htv) kustannussäästöjä vuoden 2020 loppuun mennessä. Tämän lisäksi päätettiin tavoitella 60 henkilötyövuoden lisäsäästöjä vuoden 2021 loppuun mennessä. Keväällä 2019 käydyt yt-menettelyn seurauksena henkilöstö vähenee 111 henkilötyövuodella vuoden 2019 alusta vuoden 2020 loppuun mennessä. Lisäksi syksyllä 2019 käynnistyneillä yt-neuvotteluilla tavoitellaan pysyvää 20 henkilötyövuoden vähennystä vuoden 2020 aikana. Henkilöstövähennyksissä pyritään hyödyntämään eläke- ja muuta poistumaa sekä vähentämään määräaikaista henkilöstöä.

Ennusteiden mukaan kaupungin henkilöstöä siirtyy vanhuuseläkkeelle toimialoittain seuraavasti:

Toimiala	2020	2021	2022	Yhteensä
Konsernipalvelut	16	10	3	29
Kasvatus ja opetus	71	35	40	146
Liikunta ja kulttuuri	8	6	7	21
Asuminen ja ympäristö	58	27	45	130
Yhteensä	153	78	95	326

Vuoden 2020 sarake sisältää myös ne henkilöt, joiden henkilökohtainen eläkeikä on täyttynyt jo aiemmin. Henkilö voi jäädä vanhuuseläkkeelle saavutettuaan yleisen eläkeiän. Jokaisella ikäluokalla on oma yleinen vanhuuseläkeikä. Yleinen eläkeikä on vuonna 1955 syntyneillä 63 vuotta 3 kuukautta, jonka jälkeen eläkeikä nousee portaittain. Tällä hetkellä eläkkeelle jääetään viimeistään 68-vuotiaana. Henkilökohtainen eläkeikä voi olla korkeampi kuin yleinen eläkeikä. Henkilökohtaisen eläkeiän täyttymispäivä ei siis tarkoita samaa kuin eläkkeelle siirtymispäivä. Eläkeiän täyttää vuoden 2022 loppuun mennessä yhteensä 326 henkilöä. Vanhuuseläkkeiden lisäksi työkyvyttömyyseläkkeelle arvioidaan siirtyvän vuosittain noin 10–15 viranhaltijaa/työntekijää.

Henkilöstöä siirtyä eläkkeelle eri henkilöryhmittäin vuosina 2020–2022 seuraavasti:

Vuosille 2020–2022 on laadittu erillinen henkilöstösuunnitelma, jota tarkistetaan vuosittain talousarviokäsittelyn yhteydessä. Alla olevassa taulukossa esitetään kooste toimialojen esityksistä määrälliseksi henkilöstösuunnitelmaksi vuosille 2020–2022.

Toimiala		TPE 2019 htv (brutto)	TA 2020 htv (brutto)	TS 2021 htv (brutto)	TS 2022 htv (brutto)	Muutos-% 19 - 22
Konsernipalvelut	Vakinaiset	103,76	105,60	102,60	101,60	-2 %
	Määräaikaiset	10,00	8,00	6,00	5,00	-50 %
	Työllistetyt	1,00	3,00	3,00	3,00	0 %
	Yhteensä	114,76	116,60	111,60	109,60	-4 %
Kasvatus ja opetus	Vakinaiset	1 607,66	1 683,16	1 673,00	1 666,00	4 %
	Määräaikaiset	288,59	191,09	190,00	190,00	-34 %
	Työllistetyt	93,00	90,00	90,00	90,00	-3 %
	Yhteensä	1 989,25	1 964,25	1 953,00	1 946,00	-2 %
Liikunta ja kulttuuri	Vakinaiset	89,00	153,00	153,00	153,00	72 %
	Määräaikaiset	11,00	5,00	5,00	5,00	-55 %
	Työllistetyt	6,00	6,00	6,00	7,00	17 %
	Yhteensä	106,00	164,00	164,00	165,00	56 %
Asuminen ja ympäristö	Vakinaiset	677,28	621,73	615,76	614,56	-9 %
	Määräaikaiset	109,84	71,96	67,09	61,21	-44 %
	Työllistetyt	24,00	17,00	17,00	17,00	0 %
	Yhteensä	811,12	710,69	699,85	692,77	-15 %
Kouvolan kaupunki	Vakinaiset	2 477,70	2 563,49	2 544,36	2 535,16	2 %
	Määräaikaiset	419,43	276,05	268,09	261,21	-38 %
	Työllistetyt	124,00	116,00	116,00	117,00	-6 %
	Yhteensä	3 021,13	2 955,54	2 928,45	2 913,37	-4 %

Henkilötyövuosilaskennassa koko vuoden kokoaikatyössä oleva henkilö on yksi henkilötyövuosi (1 htv).

Osa-aikaisesti työskentelevän työpanos lasketaan tehdyn työajan suhteessa.

Kaupungin henkilöstömenojen on oltava suunnittelukaudella kestävällä perustalla. Henkilöstösuunnittelun tulee olla strategiasidonnaista siten, että kaupungilla on optimaaliset henkilöstörakenteet ja -mitoitukset sekä toiminnan mukaiset työajat. Työtehtävien, työaikajärjestelmien ja työaikojen hyvällä suunnittelulla pyritään palvelujen tehokkaaseen ja tarkoituksenmukaiseen järjestämiseen. Tavoitteena on strateginen osaamisen ennakointi ja osaamisen täysimääräinen hyödyntäminen.

Johtamisen kehittäminen on yksi suunnittelukauden painopisteitä. Määrätietoista työtä työhyvinvoinnin edistämiseksi ja sairauspoissaolojen vähentämiseksi jatketaan edelleen, jotta työkyvyttömyyden kustannuksia saadaan vähennettyä. Työkyvyttömyyden kustannuksia pyritään vähentämään uudistamalla työkyvyn toimintamallia, tunnistamalla paremmin työkykyriskejä, siirtämällä omien toimenpiteiden painopistettä erityisesti prosessin alkuvaihteeseen ja lisäämällä korvaavan työn käyttöä. Henkilöstön työterveyspalvelut siirtyivät Terveystalolle vuoden 2019 alussa. Tavoitteena on strateginen kumppanuus työkykyjohtamisessa sekä vaikuttava työterveysyhteistyö siten, että työterveyshuollon toiminta on tarvelähtöistä ja tukee kaupungin toimintaa.

Henkilöstömenot

Talousarvion palkkausmäärärahoja korotettiin 1,5 prosentilla kesäkuun 2019 palkkatasosta, kun talousarviota laadittiin. Kilpailukyky sopimuksen mukainen lomarahojen leikkaus päättyi, joten lomanmääräytymisvuoden 2019–2020 lomarahat maksetaan KVTES:n vuosilomaluvun 18 §:n määräyksen perusteella 4–6 prosentin suuruisena. Nykyiset kunta-alan virka- ja työehtosopimukset ovat voimassa 31.3.2020 asti eikä vuoden 2020 sopimuskorotusten suuruutta vielä tiedetä. Palkkojen sivukulut on varattu talousarvioon alustavien ennusteiden mukaisesti.

Kouvolan kaupungin taloutta tasapainotetaan suunnittelukaudella monin henkilöstöön vaikuttavin toimenpitein. Henkilöstömenojen vähentämisessä ensisijaisena tavoitteena on säästöjen saavuttaminen eläke- ja muun poistuman, määräaikaisen henkilöstön vähentämisen, työ- ja työaikajärjestelyjen, toiminnan ja prosessien kehittämisen sekä vapaaehtoisten keinojen avulla. Vuoden 2019 lopussa käydään yt-neuvottelut työvoiman vähentämisestä, joihin liittyy myös henkilöstön mahdollinen lomauttaminen. Kaupunginhallitus päätti 7.10.2019 työvoiman vähentämistä koskevien yt-neuvottelujen aloittamista. Tavoitteena on 5,5 milj. euron säästö vuoden 2020 henkilöstökustannuksissa. Lisäksi tavoitellaan 0,8 milj. euron pysyvää henkilöstömenojen säästöä, mikä vastaa 20 henkilötyövuoden vähennystä. Vuoden 2020 keväällä tullaan käymään vielä uudet yt-neuvottelut työvoiman vähentämisestä vuoden 2021 loppuun mennessä kaupunginhallituksen 15.4.2019 tekemän päätöksen perusteella.

1.5. Kouvolan kaupunkistrategia

Strategian rakenne ja keskeiset sisällöt

Uusi kaupunkistrategia on kasvustrategia

Kaupunkistrategia hyväksyttiin valtuustossa 29.1.2018. Uuden vision 2030 mukaan Kouvola on kasvualusta - mahdollisuus uusille avauksille ja uudelle kasvulle. Kouvolan kaupungin arvot on koottu laajasta joukosta henkilöstön ja luottamushenkilöiden tunnistamia, tulevaisuudelta toivottuja arvoja. Henkilöstö, kuntalaiset ja yrittäjät kokivat arvot tärkeiksi arvokyselyssä 2015. Vastaajat kokivat, että arvot toteutuvat hieman paremmin kuin vuonna 2010. Mittaus toteutetaan seuraavan kerran vuonna 2019.

Kaupungin vahvuksiin tukeutuen strategian kasvukärjiksi on valittu *Lasten kasvu* ja *Nuorten kasvu* sekä *Yritysten kasvu*. Yhteiset panostukset kohdistetaan kasvukärkiin. Uuden strategian mukaan kaikista pidetään huolta, mutta kasvulla on oltava kärjet. Kasvukärjille on valittu fokukset, joihin erityisesti panostetaan. Vaikutukset heijastuvat koko yhteisöön.

- Lasten kasvussa* fokuksena on perhearki. Perhearki on saatava toimimaan sujuvasti lasten kasvun tukena. Perheärkeä helpottavat ratkaisut toimivat sovellettuna kaikille. Tuloksena on Suomen paras aktiivinen arki.
- Nuorten kasvussa* fokuksena on koulutus. Yliopisto synnyttää verkostojen kautta ympärilleen monenlaista toimintaa sekä kehittämis- ja tutkimustyötä. Monitasoista ja yhteistyöhön perustuvaa yliopistotasolle asti yltävää koulutusta kehittämällä syntyy innovatiivinen ja uutta luova kaupunki.
- Yritysten kasvussa* fokus on logistiikassa. Kyse on älykkäästä henkilöliikenteestä, tavaraliikenteestä, yhteyksistä ja verkostoista, niiden toimivuudesta ja uudenlaisten liiketoimintakonseptien löytymisestä. Kouvola toimii palvelualustana älykaupungin kehittämiseksi päämääränä olla valtakunnallisesti liikuttamisessa paras.

Strategian ohjaavuus

Kaupunkistrategia on yhteisöstrategia. Se vaikuttaa kaikkiin toimijoihin sekä ohjaa ja sitoo kaupunkikonsernia. Valtuusto päättää kaupunkistrategian toteuttamisesta ja ohjaa toteuttamista eri mekanismeilla. Strategiaohjauksen välineinä ovat laaja-alaiset sidosryhmien kanssa laadittavat strategiaohjelmat sekä strategiset kärkihankkeet. Kaupunkiyhteisön toimijat kirjaavat laaja-alaisen verkostotyön yhteiset tavoitteet ja aikataulut strategiaohjelmiin. Konsernin toimijat kirjaavat strategiaa toteuttavat tavoitteet talousarvioon ja -suunnitelmaan sekä tarkemalla tasolla käyttösuunnitelmiin. Tavoitteita ja toimenpiteitä aikataulutetaan ja niitä seurataan ja arvioidaan kaikilla päätöksentekotasolla. Kaupunkitasolla seurataan työn vaikuttavuutta strategiamittarien avulla. Kärkihankkeiden poliittista strategista ohjausta vahvistetaan uudella ohjausmekanismilla, jota varten on nimetty strategiaryhmät ja ohjausryhmät.

Kaupungissa tehdään laaja-alaista poikkihallinnollista kehittämistyötä, jota ohjataan strategiaohjelmien avulla. Strategiaohjelmien keskeiset tavoitteet on kirjattu strategiaan (ks. ao. luettelo). Kaupunkistrategiassa esitetään myös kaupunkikonsernin sisäisen toiminnan tavoitteet. Ohjelmat tukevat kasvukärkien toteuttamista ja ohjaavat kaupungin toimijoiden työtä samaan suuntaan. Strategia ja strategiaohjelmat jalkautetaan talousarviossa ja -suunnitelmassa suunnittelukauden tavoitteiksi sekä vuositasotavoitteiksi. Talousarviovuoden tavoitteet luokitellaan kaupunkistrategian mukaan strategiaohjelmien alle alla olevan luettelon mukaisesti.

Strategiaohjelmat ja -tavoitteet

Elinvoiman kasvu	Hyvinvoinnin kasvu	Statuksen kasvu	Sisäisen toiminnan kehittäminen
Aluekehitys	Terveysten edistäminen	Identiteetti	Uudet toimintatavat
Verkostokaupunki	Paras lähikulttuuri	Euroopan turvallisin kaupunki	Osaava henkilöstö ja osallistava johtaminen
Kyllä pitkin kaupunkia	Palvelujen vaivaton saanti	Rohkeita kokeiluja	Hallittu vakaa talous
Omaleimaiset alueet	Innostava palveluasenne	Kouvola kartalle	Yhteistyö ja edunvalvonta
Uusiokäyttöiset monipalvelut	Ennaltaehkäisevät palvelut	Osallisuus	
Elinkeinopainotukset	Puhdas kasvu	Asukkaat voimavarana	
Bio- ja kiertotalous	Monimuotoiset luontoympäristöt	Kansalaiskunta	
Ketterästi luontoon	Resurssitehokkuus	Siemennetään uusia avauksia	
Viennin tuki	Eheä yhdyskunta- ja taajamarakenne		
Pienyrittäjyyden kannustaminen	Rakentamisen energiatehokkuus		
Asenteellinen työvoima	Hiilineutraali kaupunki 2040		

Talousarviokirjassa kasvukärkiin kohdistuvat tavoitteet erottuvat taulukkoriville merkitystä symbolista seuraavasti:

	Lasten Kasvu		Nuorten Kasvu		Yritysten Kasvu
---	---------------------	---	----------------------	---	------------------------

Lautakuntien tavoitteet vuositasona ovat valtuustoon nähden sitovia. Sitovat vuositasotavoitteet on kerrottu kunkin lautakunnan kohdalla mittareineen ja riskeineen luokiteltuna edellä kuvatusti strategiaohjelmiin ja kasvukärkiin, sekä näiden alla tarkemmin strategiatavoitteisiin. Ne löytyvät kaupunkistrategian strategiakirjasta.

Kaupunkistrategia ja strategiaohjelmat, sekä kärkihankkeiden kokonaisuus ja aikataulutus valmistellaan strategiaryhmässä, jonka keskeisesti muodostaa kaupunginhallitus. Työtä tukee valmisteleva strategiaryhmä ja strategiaohjelmien ohjausryhmät. Yhteisesti valmistellut Elinvoiman kasvu- ja Hyvinvoinnin kasvu -strategiaohjelmat on hyväksytty kaupunginvaltuustossa 23.9.2019. Nämä ohjaavat talousarvion toiminnallisia tavoitteita ja käyttösuunnitelmien toimenpiteitä strategiaa tarkentaen.

Suunnitelmakauden tavoitteet

Suunnitelmakauden tavoitteet ovat kaupunkikonsernille yhteisiä vaikuttavuustavoitteita. Seuraavassa taulukossa esitetään koko kaupunkia koskevat suunnitelmakauden (2020 - 2022) tavoitteet. Suunnitelmakauden tavoitteet ohjaavat vuositason työtä. Lähtöarvo on kaupunkistrategiassa oleva nykytila-arvo ja tavoitearvo suunnitelmakauden lopun eli vuoden 2022 tavoite. Mittarien lähtömerkitä on mainittu, mikäli tieto ei ole kaupungin oma.

Taloussuunnittelukauden tavoite				
Strategian tavoitteet suunnittelukaudella etenevät: asukasmäärä, elinvoima, hyvinvointi ja status kasvavat.				
Mittarit				
Yritysilmapiiri (sijoitus ¹)	Lähtöarvo 2/2017	24/25	Tavoitearvo 12/2022	15/25
Kaupungin hankintojen paikallisuusaste (% ²)	Lähtöarvo 12/2017	38,6	Tavoitearvo 12/2022	47,5
Työllisyysaste (% ³)	Lähtöarvo 12/2016	65	Tavoitearvo 12/2022	67,5
Työttömyysaste (% ⁴)	Lähtöarvo 12/2017	13,8	Tavoitearvo 12/2022	9,5
Väestö (asukasmäärä)	Lähtöarvo 12/2017	84 196	Tavoitearvo 12/2022	86 000
Lapsiperheet (kpl ⁵)	Lähtöarvo 12/2017	7 745	Tavoitearvo 12/2022	8 300
Joukkoliikenteen nousujen määrä (kpl)	Lähtöarvo 12/2017	1 226 342	Tavoitearvo 12/2022	1 370 000
Asukastyytyväisyys (sijoitus ⁶)	Lähtöarvo 12/2017	5/8	Tavoitearvo 12/2022	4/8
Muuttohalukkuus (sijoitus ⁷)	Lähtöarvo 3/2018	32/37	Tavoitearvo 12/2022	23/37

1) sijoitus tutkimuksessa mukana olevien seutukuntien joukossa, EK Kuntarating

2) hankinnat toimijoilta, joiden kotipaikka on Kouvola

3) 18-64 -vuotiaiden työllisten osuus saman ikäisestä väestöstä, Tilastokeskus

4) osuus työvoimasta, Tilastokeskus

5) perheet, joissa alle 18-v lapsia, Tilastokeskus

6) sijoitus Kouvolan vertailukuntien joukossa, asukkaiden tyytyväisyys kunnallisiin palveluihin, EPSI Rating

7) sijoitus tutkimuksessa mukana olevien kuntien joukossa, Taloustutkimus

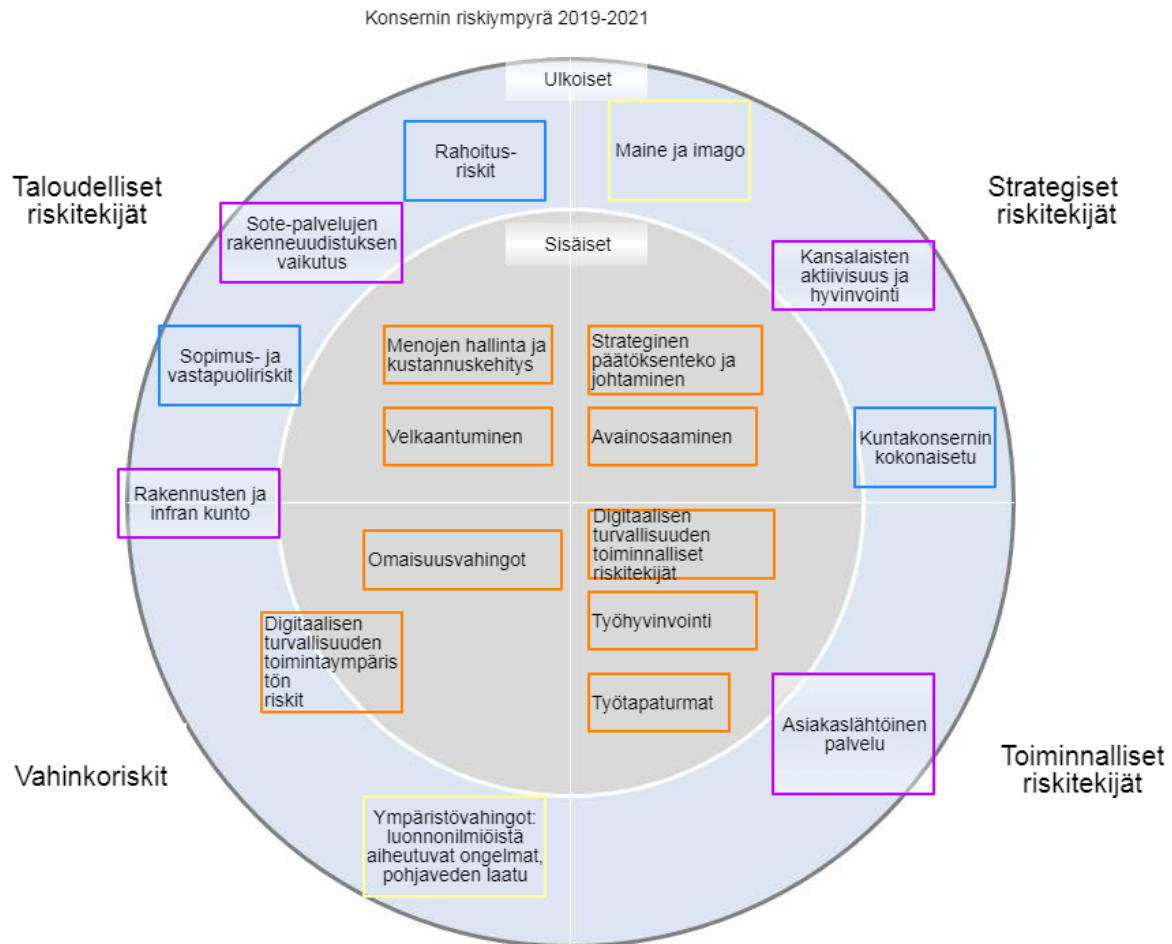
Tavoitteiden asettaminen konsernijohtolle ja kaupungin edustajille tytäryhteisöissä

Valtuuston tulee päättää kunnan omistajaohjauksen periaatteista sekä konserniohjeesta (Kuntal 14 §) sekä hyväksyä talousarvio ja taloussuunnitelma ottaen huomioon kuntakonsernin talouden vastuut ja veloitteet (Kuntal 110 §). Valtuusto asettaa strategiset tavoitteet samaan tapaan kuin se määrittelee ne kunnassa. Tavoitteilla ohjataan konsernijohtoa, kuntaa eri yhteisöissä edustavia henkilöitä sekä tytäryhteisöjä. Valtuuston tulee ohjata asettamiinsa tavoitteilla myös tytäryhteisöjä niiden omassa tavoitteenasettelussa, nämä tavoitteet esitetään luvussa 6 Konserniyhteisöt.

Konsernijohtolle asetetut tavoitteet	TP 2017	TP 2018	TA 2019	TA 2020	TS 2021	TS 2022
Konsernijohtoon raportoitava valtuustolle, krt/v	3	3	3	3	3	3
Konsernin toimintatulot toimintamenoista, %	39,6	39,8	40,3	40,4	40,5	40,5
Konsernin vuosikate poistoista, %	127,4	61,7	115,0	125,0	140,0	140,0
Konsernin vuosikate, euroa/asukas	677	316	530	600	660	660
Konsernin yli-/alijäämä, euroa/asukas	438	624	80	250	400	500
Konsernin omavaraisuusaste, %	41,8	38,2	41,9	48,0	49,5	49,5
Konsernin suhteellinen velkaantuneisuus, %	62,2	67,7	63,0	68,0	70,0	70,0
Konsernin lainamäärä, euroa/ asukas	4 116	4 489	4 500	5 400	5 600	5 600

1.6. Kuntakonsernin riskianalyysi

Arvio merkittävimmistä riskeistä ja epävarmuustekijöistä sekä muista toiminnan kehittymiseen vaikuttavista seikoista.

Riskienhallinnan keskeisin tarkoitus on strategisten tavoitteiden toteutumisen varmistaminen. Riskeillä tarkoitetaan epävarmuustekijöitä, jotka voivat aiheuttaa epäonnistumisen toiminnassa tai tavoitteiden toteutumisessa, tai merkittäviä vahinkoja. *Menetetty strateginen mahdollisuus on aina riski.* Yllä olevassa riskiympyrässä on kaupunkikonsernin keskeisiä riskejä. Riskit luokitellaan strategisiin, toiminnallisiin, taloudellisiin ja vahinkoriskeihin. Riskit on merkitty kuvassa vuonna 2019 voimaan astuvan kaupunkistrategian mukaan värikoodein seuraavasti: Sisäiseen toimintakykyyn heikentävästi vaikuttavat riskit on merkitty **oranssilla**, elinvoiman kasvuun **sinisellä**, hyvinvoinnin kasvuun **lilalla** ja statuksen kasvuun **keltaisella**. Riskejä ja niihin varautumista esitellään kuvan järjestyksessä.

Strategiset riskitekijät

Strateginen päätöksenteko ja johtaminen: kuntien rooli on jatkuvassa muutoksessa väestön vähenemisen sekä sosiaali- ja terveyspalvelujen kasvavien kustannusten johdosta. Elinvoiman ja hyvinvoinnin luominen, palvelujen läheisyys sekä asiakas- ja asukasollisuus ovat keskeisiä tulevia rooleja. Kouvolaassa uusi strategiaohjausmalli tähtää vaikuttavuuden lisäämiseen näillä alueilla. Uusi strategiaohjauksen malli vahvistaa poliittista strategista johtamista ja kaupungin tarkastelua kokonaisuutena. Kärkihankkeiden oikea ajoitus ja resursointi on yksi keskeinen väline uudessa ohjausmallissa.

Maine ja imago: Mainejohtaminen on kuntien markkinoinnin avainkysymyksiä. Uuden kaupunkistrategian keskeinen päämäärä on Sstatuksen kasvu. Mainejohtaminen ei vielä ole riittävällä tasolla ja työtä tulee jatkaa. Imagoon ja vetovoimaan vaikuttavat kaupungin kärkihankkeet. Niiden strategista poliittista johtamista vahvistetaan, jotta toimeenpano saa riittävän tuen. Työhön tarvitaan koko kaupunkiyhteisö ja hyvä yhteishenki.

Kuntakonsernin kokonaisuus: Tytäryhtiöiden toiminnan varmistaminen on kaupungin edun mukaista. Yhtiöiden kanssa on yhä tiivistetty strategiatyötä sekä riskienhallintaa. Tytäryhtiöt ovat toimittaneet talousarviotyössä omat riskianalyyysinsä konsernin riskien ehkäisemiseksi ja toimintaympäristön muutosten tuomien mahdollisuuksien realisoimiseksi.

Avainosaaminen: Avainhenkilöstöriskien hallinta: Kaupungin henkilöstömäärää on vähennetty viime vuosien aikana ja henkilöstörakenne muuttui merkittävästi sote-kuntayhtymän muodostamisen seurauksena vuoden 2019 alussa. Vuonna 2019 on käyty kahdet yt-neuvottelut työvoiman vähentämiseksi, ja keväällä 2020 käydään vielä yhdet yt-neuvottelut. Talouden sopeuttamistarpeet ja yt-neuvottelut ovat lisänneet huomattavasti avainhenkilöriskiä. Asiantuntijuuden ja erityisosaamisen merkitys korostuu. Samanaikaisesti, kun henkilöstömäärää on sopeutettava, on hankittava uutta osaamista. Erityisesti digitalisaation edellyttämään osaamiseen on panostettava. Henkilöstöjohtamista ohjataan kaupunkistrategiaa toteuttavan ja tarkentavan henkilöstöohjelman mukaisesti. Henkilöstöohjelman päivittäminen käynnistyi syksyllä 2019. Sen laatimisen yhteydessä määritellään ydinosaaminen kaupungin strategian pohjalta. Johtajat vastaavat avainhenkilöiden tunnistamisesta, tiedon jakamisesta sekä sijais- sekä varahenkilöjärjestelyistä. Henkilöstösuunnitelman sisältämää laadullista tietoa ja kaupunkitason koulutussuunnittelua on kehitetty jatkuvasti. Johtamista ja esimiestyötä on kehitetty esimiesten 360-arviointien avulla sekä säännöllisellä johtamis- ja esimieskoulutuksella.

Toiminnalliset riskitekijät

Asiakaslähtöinen palvelu: Talousarviovuoden 2020 keskeisenä tavoitteena on vakiinnuttaa Kouvolan kaupungin uuden organisaation toimintamalli ja edelleen jalkauttaa kaupunkistrategia arjen toimintaan. Sosiaali- ja terveyspalveluiden siirtyminen kuntayhtymään on tuonut merkittävän riskin palveluketjuihin niiden eheyden kannalta. Aikaisemman integroidun toimintamallin purkautuminen on merkinnyt prosessien uudelleen rakentamista sekä toimintatapojen tarkastelua. Kouvolan tulee aktiivisesti vaikuttaa kuntaan jääneiden palveluiden kytkemiseen muiden tuottajien palveluihin kuntalaisten eduksi.

Digitaalisen turvallisuuden toiminnalliset riskitekijät: Kouvolan kaupungissa on tavoitteena arvioida systemaattisesti kaikkien kriittisten kohteiden digitaaliseen turvallisuuteen kohdistuvat riskit ja käsitellä riskit siten, että jäänösriskit asettuvat hyväksyttävälle tasolle. Riskienhallinnalla varmistetaan, että tarpeelliset toimenpiteet riskien pienentämiseksi tehdään suunnitelmallisesti. Merkittäviä riskejä jatkuvuuden kannalta ovat esimerkiksi palvelunestohyökkäykset ja tietomurrot. Jatkuvuudenhallinnalla tuetaan organisaation toimintaa sen päämäärien ja tavoitteiden saavuttamisessa. Jatkuvuuden varmistamiseksi ylläpidetään suunnitelmia, joiden mukaisesti toimitaan poikkeustilanteissa. Suunnitelmien toimivuus varmistetaan riittävällä testaamisella ja poikkeustilanteiden harjoittelulla. Prosessien digitalisoinnin myötä tietojärjestelmäriskit voivat kasvaa mm. integraatioiden lisääntyttyä eri järjestelmien välillä, jolloin tiedon eheyden ja laadun poikkeamat vaikuttavat useampiin järjestelmiin.

Työhyvinvointi: Työhyvinvoinnin varmistaminen: Henkilöstön työhyvinvointia edistetään monin toimenpitein. Työkykyprosessia on kehitetty siten, että työkykyriskejä tunnistetaan aiempaa paremmin ja toimenpiteiden painopistettä siirretään erityisesti prosessin alkuvaiheeseen. Syksyllä 2019 otetaan käyttöön Sirius -työkykyjohtamisen järjestelmä, joka korvaa aiemmin käytössä olleen järjestelmän. Sen avulla seurataan työkykyprosessin toimivuutta ja oikea-aikaisuutta. Henkilöstön työterveyspalveluissa tavoitteena on vaikuttava työterveysyhteistyö siten, että työterveyshuollon toiminta on tarvelähtöistä ja tukee kaupungin toimintaa. Vuosittain toteutetaan työhyvinvointikysely, jonka avulla kartoitetaan henkilöstön näkemyksiä työhyvinvointiin vaikuttavista tekijöistä ja valitaan työyksikkökohtaiset kehittämistoimenpiteet. Lisäksi henkilöstön kokemusta työyhteisön toimivuudesta ja johtamisen aktiivisuudesta mitataan myös neljä kertaa vuodessa toteutettavan työterveyshuollon Pulssi-kyselyn avulla. Jokainen vastaaja saa kyselystä henkilökohtaisen palautteen. Talouden tasapainottamiseen liittyvät muutokset, yt-neuvottelut ja mahdolliset lomautukset aiheuttavat haasteita henkilöstön työhyvinvoinnille. Henkilöstöä tuetaan muutostilanteissa erilaisella muutosalvemuksella ja työyhteisöviestintään panostamalla. Henkilöstöriskien ehkäisy on jatkuvaa.

Työtapaturmat: Työtapaturmia ehkäistään työpaikkakohtaisesti työn vaarojen selvityksillä ja arvioinneilla, työterveyshuollon työpaikkaselvityksillä ja työturvallisuusjärjestelyin. Turvallinen yritys -mobiilipalvelua käytetään turvallisuushavaintojen keräämiseen, käsittelyyn sekä työn vaarojen selittämiseen ja arviointiin.

Taloudelliset riskitekijät

Merkittävimmät taloudelliset riskitekijät kohdistuvat tuloperusteiden eli verotulojen ja valtionosuuksien kehittämiseen, erityisesti koska Kouvolan väestökehitys on voimakkaasti negatiivinen. Myös verohallinnon verojärjestelmiin tekemien muutosten vaikutuksia ei pystytä ennalta arvioimaan ja tämä on aiheuttanut mittavia taloudellisia haasteita viime vuosina. Toinen merkittävä taloudellinen riski kohdistuu sosiaali- ja terveyspalvelujen kustannusten kasvuun, jota ei kaupungin omilla toimilla pystytä hillitsemään. Jos sosiaali- ja terveydenhuollon kustannuksia ei pystytä kuntayhtymässä hillitsemään, on tämän vajeen tasapainottaminen mahdotonta kaupungin oman toiminnan sopeuttamisella.

Osallistava ja osaava Suomi -hallitusohjelmaan sisältyy sosiaali- ja terveyspalveluiden rakennemuutoksen eli sote-uudistuksen valmistelun vaiheittain. Em. valmisteluun liittyy sosiaali- ja terveyspalveluiden järjestämisen kokoaminen kuntaa suuremmille itsehallinnollisille alueille. Valmisteluun liittyy palo- ja pelastustoimen järjestämisen siirtäminen maakuntien tehtäväksi. Hallitusohjelmaan sisältyy myös maakuntaveron käyttöönoton valmistelu. Kouvola kaupungin näkökulmasta em. uudistuksen eteneminen tuo haasteita kuntatalouden tasapainottamiselle.

Menojen hallinta ja kustannuskehitys: Talouden tasapainottamistoimenpiteitä on toteutettu viime vuosina ja niitä jatketaan edelleen. Vuoden 2019 tulos tulee olemaan merkittävästi alijäämäinen ja katettavaa alijäämää tulee jämmään tuleville vuosille yli 20 milj. euroa. Mikäli esitettyjä palveluverkkomuutoksia sekä muita kustannuksia alenavia sekä tuloja lisääviä toimenpiteitä ei toteuteta, kaupunki ei pysty tasapainottamaan talouttaan ilman merkittäviä veronkorotuksia. Myös kehittämiseen sekä mm. kiinteistöjen, verkostojen ja katujen saneeraukseen ja kunnossapitoon tarvitaan tulevaisuudessa rahoitusta. Kaupungin on edelleen etsittävä uusia toimenpiteitä sekä toimintatapojen muutoksia, joilla taloudellinen tilanne turvataan sekä saavutetaan pysyvä tasapaino. Palveluprosesseja sekä -verkkoa tulee edelleen tarkastella kriittisesti ja sopeuttaa vastaamaan toimintaympäristön muutoksia, esimerkiksi väestökehityksen osalta.

Kouvola kaupungin toimintakatteesta Kymsoten osuus on 50% ja kuntayhtymän alijäämäinen talouden toteutuma rasittaa kaupungin taloutta merkittävästi alijäämän kattamisvelvoitteen tai maksuosuuden arvioitua korkeamman toteutuman kautta. Mikäli kuntayhtymän talouden 2020 toteutuma on alijäämäinen, niin kaupunki joutuu varautumaan 2020 tilinpäätöksessä alijäämän kattamiseen.

Kymsoten talousarvion 2020 valmisteluun sisältyy päättäneen YT-menettelyn kustannussäästöt (vuonna 2020 yhteensä 14,3 M€). Talousarvion 2020 hyväksynnän yhteydessä hyväksytään Palveluiden saatavuus ja saavutettavuus raportin pohjalta laadittava toimeenpanosuunnitelma. Merkittävänä riskinä on, että kuntayhtymän talousarvio ei toteudu ennusteen mukaisena tai palveluverkon uudistamiseen suunnitellut kustannussäästöt jäävät toteutumatta.

Velkaantuminen: Kouvola kaupungin lainakanta asukasta kohden on ollut valtakunnallisesti maltillisella tasolla myös konsernin osalta. Lainakanta kuitenkin kasvaa merkittävästi vuonna 2019. Kaupunki on myös joutunut ottamaan viime vuonna ns. syömävelkaa. Kaupunki investoi uutta elinvoimaa tuottaviin kärkihankkeisiin, perusopetuksen kehittämiseen sekä pyrkii pienentämään korjausvelkaansa. Kaupungin tulee turvata lainanhoitokykynsä, jotta se pystyy suoriutumaan lainanhoitokustannuksista. Tämä turvataan riittävällä tulorahoituksella, jolloin suoriututaan lainan lyhennyksistä sekä korkokustannuksista. Merkittävän suuri rakennusten korjausvelka saattaa myös lisätä henkilöstön työympäristöstä johtuvia sairauspoissaoloja. Investointien osalta on aloitettu suunnitteluprosessin uudistaminen, jotta investointien toteutus voidaan kohdistaa tuleville vuosille paremmin.

Sopimus- ja vastapuoliriskit: Oman palvelutuotannon lisäksi kunta tarjoaa asiakkailleen ostopalveluita. Vuonna 2019 aloittaneen sosiaali- ja terveydenhuollon kuntayhtymän myötä kaupungin palvelujen ostot ovat noin 60 prosenttia ulkoisista menoista (noin 40 % vuonna 2018). Sopimushallintaa on yhtenäistetty, mutta sopimushallinta vaatii edelleen kehittämistä. Palvelusopimuksia on tarkennettava ja palvelusopimusten sisältöä avattava henkilöstölle ja asiakkaille. Kehittämisen painopisteet ovat sopimusten laadinnassa ja seurannassa. Sopimuksissa on sovittava muun muassa vastapuolen vastuista tietosuojakysymyksissä sekä poikkeus- ja häiriötilanteissa. Riskeihin sisältyy myös taseen ulkopuolisia taloudellisia vastuita kuten leasingvastuita, vastuusitoumuksia (takaukset) sekä sopimusvastuita. Kaupunki on myöntänyt antolainoja. Näihin liittyviin riskeihin on varauduttu selvittämällä etukäteen vastapuolien taloudelliset riskitekijät sekä noudattamalla kuntalain 129 §:ää, jonka mukaan kaupunki ei voi myöntää lainaa, takausta tai muuta vakuutta, jos siihen sisältyy merkittävä taloudellinen riski. Takauksen tai muun vastuun voi myöntää kilpailutilanteessa markkinoilla toimiville yhteisöille ainoastaan, jos yhteisö kuuluu kuntakon-

serniin tai se on kuntien omistuksessa. Kouvolan kaupungilla on myönnettyjä takauksia 134 milj. euroa jäljellä olevaa pääomaa sekä myönnettyjä lainoja noin 59 milj. euroa jäljellä olevaa pääomaa, josta ns. sijoitusten lainasäämiset ovat 47 milj. euroa. Suurin osa takauksista (90,7 %) ja lainoista (76,5 %) kohdistuu konserniyhteisöihin. Osan takauksista ja lainoista on myöntäneet aiemmat kunnat ennen vuoden 2009 kuntaliitosta. Sopimusvastuihin sisältyy muun muassa sitoumuksia avustuksiin, yhteistyö- ja kumppanuussopimuksia, palvelusopimuksia sekä vuokravastuita.

Rahoitusriskit: Rahoitusriskien hallinta tarkoittaa, että riskit tunnistetaan, riskirajat määritellään ja ennakoitavuutta parannetaan. Alle vuoden mittainen rahoitus turvataan konsernitilin luottolimiitillä (16 milj. euroa) ja kuntatodistusohjelmalla (60 milj. euroa). Pitkäaikaisen rahoituksen perusinstrumentit ovat velkakirja- ja joukkovelkakirjalainat sekä leasingrahoitus. Korkoriski on koronmuutoksen aiheuttamaa epävarmuutta korkovirroissa sekä epävarmuutta sijoitusten arvossa (hintariski). Lainojen hallinnan osalta korkoriski liittyy markkinakorkojen muutoksiin, johon kaupunki varautuu hajauttamalla rahoitussopimukset ja säätelemällä kiinteä- ja vaihtuvakorkoisten lainojen suhdetta. Osa kaupungin lainasalkusta on suojattu korkojohdannaisilla, joita 15.10.2019 oli 51,5 milj. euroa eli noin 21,7 % kaupungin pitkäaikaisesta lainakannasta. Johdannaisopimukset on tehty suojaamistarkoituksessa eikä niihin sisälly erityisiä purkuehtoja eikä valuuttakurssiriskiä. Kaupungin lainasalkun suojausaste 15.10.2019 oli noin 72 % sen hetkisestä lainakannasta. Sijoitusten hintariskiä pienennetään hajauttamalla varat omaisuuslajien ja yksittäisten arvopaperien kesken. Sijoitussuunnitelmassa on määritelty sallitut omaisuuslajit ja kullekin niistä minimi- ja maksimirajat. Kaupungin pitkän sijoitussalkun perusallokaatio on suhteellisen varovainen (35 % korot, 35 % osakkeet, 30 % vaihtoehtoiset sijoitukset). Maksimissaan osakepaino saa sijoitussuunnitelman mukaisesti olla enintään 50 %.

Vahinkoriskit

Yhdyskuntatekniikan rakenteiden kunto, rakennusten ja infran kunto, omaisuusvahingot sekä ympäristövahingot: Yhdyskuntatekniikan, rakennusten ja infrastruktuurin kunto vaikuttaa moneen asiaan, kuten korjausvelkaan, käytettävyyteen ja asiakaskokemukseen. Rakenteiden kunto vaikuttaa kykyyn torjua vahinkoja tai varautua niihin, ml. ympäristövahingot ja luonnonilmiöt. Merkittäviä uhkatilanteita ovat muun muassa vedenpuhdistusprosessien häiriöt, tierakenteen vauriot, tulipalo, vaarallisen aineen vuoto rakennuksessa, ruokamyrkytyspäily, epidemia ja pandemia. Uhkatilanteisiin varaudutaan valmiusharjoituksin, riskikartoituksella ja valmiussuunnittelulla. Valmiussuunnittelun jalkauttamista varautumissuunnitelmiksi on tarkennettu ja työtä jatketaan edelleen. Varavoimajärjestelmien ja varaviestintäjärjestelmien toteutettavuutta kiinteistöissä kartoitettiin. Konsernin sähköyhtiö on toteuttanut tiettyjen asumisyksiköiden lämmönsiirron varaamisen. Omaisuusriskien hallitsemiseksi on kehitetty omaisuusrekisteriä. Sen käyttöönotto kehittää kohteiden tilannekuvan ja kustannusarvioiden laadintaa. Vahinkoriskeihin on varauduttu vahinko- ja vastuuvakuutuksin. Rakentamiseen liittyviä teknisiä riskejä, esim. vesivuodot, jäätymiset, ja toiminnan keskeytysriskejä kuten tulipalot, ilkeävalta, pienennetään rakentamisen ja suunnittelun ohjauksella sekä suunnitelmallisella rakennusten ylläpidolla sekä turva- ja automatiikkajärjestelyin.

Digitaalisen turvallisuuden toimintaympäristön riskit: Digitaalisuus muuttaa yhteiskuntaa ja sen toimintamalleja. Palvelujen digitalisoituessa ja monipuolistuessa edellytetään tietoturvalta ennakoivampaa toimintatapaa, tietosuojaan liittyvän osoitusvelvollisuuden ennakkollista toteuttamista sekä henkilöstöltä huolellisuutta kaikissa toimituksissa. Tietojenkäsittelyn muuttuessa verkottuneemmaksi, tietojenkäsittely-ympäristöt edellyttävät laajempaa kokonaissuunnittelua, jossa tulee pystyä varmistamaan ratkaisujen yhteensopivuus, kustannustehokkuus sekä turvallisuus koko toimintoketjussa. Kouvolan kaupungin tietosuoja ohjaavat kaupungin strategiset tavoitteet, lainsäädännön asettamat velvoitteet henkilötietojen suojaamiseksi sekä lainsäädäntöön perustuvat tarpeet ja oikeudet käsitellä henkilötietoja. Nopeassa muutoksessa oleva toimintaympäristö edellyttää aktiivista uhkien seurantaa ja riskienhallintaa, joiden avulla organisaatio pystyy varmistamaan tarkoituksenmukaisen turvallisuuden kehittämisen osana sen jokapäiväistä toimintaa.

Keskeiset oikeudenkäynnit ja muut oikeudelliset tai viranomaisen toimenpiteisiin liittyvät riskit

Itä-Suomen hallinto-oikeudessa on vireillä Haminan ja Kotkan kaupunkien sekä Pyhtään ja Virolahden kuntien viireille laittama hallintoriitahakemus koskien Kymenlaakson sosiaali- ja terveyspalvelujen kuntayhtymän perussopimusta.

2. KÄYTTÖTALOUSOSA

2.1. Yhteistoiminta

Sitovuustaso Kaupunginvaltuuston hyväksymä toimintakate

Toiminnan kuvaus

Yhteistoiminta sisältää sosiaali- ja terveyspalveluiden ostot ja niihin liittyvät kaupungille jäävät muut kustannukset sekä palo- ja pelastustoimen kustannukset. Kouvolan kaupungin sosiaali- ja terveyspalvelut tuottaa Kymenlaakson sosiaali- ja terveyspalvelujen kuntayhtymä Kymsote.

Yhteistoiminnan kustannukset muodostuvat asiakaspalvelujen ostoista kuntayhtymältä 321,8 milj. euroa, KuEL-eläkemenerusteisesta maksusta 4,9 milj. euroa sekä pelastustoimen 7,5 milj. euron kustannuksista. Nämä kustannukset ovat noin puolet kaupungin kaikista toimintamenoista.

Oleelliset muutokset ja kehittämiskohteet suunnittelukaudella 2020–2022

Kouvolan kaupunki ja Kymsote laativat toimintavuodelle 2020 palvelusopimuksen, johon kirjataan kaupungin maksuosuus vuodelle 2020. Talousarvion 2020 valmisteluun liittyen on sovittu, että Kymsoten vastuulle siirtyy erikseen sovittujen yhdistysten ja järjestöjen osalta avustuksiin tai palveluiden tuottamiseen liittyvät sopimukset 1.1.2020 lukien.

Riskianalyysi

Kymsoten talousarvion 2020 valmisteluun sisältyy päätyneen YT-menettelyn kustannussäästöt (vuonna 2020 yhteensä 14,3 milj. euroa). Talousarvion 2020 hyväksynnän yhteydessä hyväksytään Palveluiden saatavuus ja saavutettavuus raportin pohjalta laadittava toimeenpanosuunnitelma. Merkittävänä riskinä on, että kuntayhtymän talousarvio ei toteudu ennusteen mukaisena tai palveluverkon uudistamiseen suunnitellut kustannussäästöt jäävät toteutumatta. Kouvolan kaupungin maksuosuuden toteutumaan vaikuttaa merkittävästi asiakkaiden ohjautuvuus asiakastarvetta vastaaviin palveluihin oikea-aikaisesti. Mikäli peruspalvelut eivät ole riittävän vahvat asiakkuutta ohjautuu erikoissairaanhoidon ja muihin erityistason palveluihin.

Mikäli kuntayhtymän talouden 2020 toteutuma on alijäämäinen, niin kaupunki joutuu varautumaan 2020 tilinpäätöksessä alijäämän kattamiseen. Kaupungin toimintakatteesta Kymsoten osuus on 50 % ja kuntayhtymän alijäämäinen talouden toteutuma rasittaa kaupungin taloutta merkittävästi alijäämän kattamisvelvoitteen tai maksuosuuden arvioitua korkeamman toteutuman kautta.

Kuntayhtymän talouden ja toiminnan toteutumisesta raportoidaan omistajakuntien kuntajohtajien ja palveluiden seurantaryhmän kokouksissa. Raportoinnin tulee olla ajantasaista ja analysoivaa. Riskinä on, että merkittäviin poikkeamiin taloudessa ja toiminnassa ei reagoida ajoissa tai tarvittavia muutoksia ei saada toteutettua.

Kouvolan kaupunki on edellyttänyt, että Palveluiden saatavuus ja saavutettavuus raportin pohjalta kuntayhtymän tulee laatia raportin toimeenpanoon liittyvä aikataulutettu suunnitelma sekä erillinen strateginen tilaohjelma aikataulutetulle suunnitelmakaudelle. Em. ohjelmaan tulee kirjata yhteistyön toteuttaminen jäsenkuntien kanssa. Riskinä on, että laadittava toimeenpanosuunnitelma tai tilaohjelma eivät jalkaudu arjen toimintaan. Palveluverkon muutoksen myötä vapautuvat kiinteistöt tulevat aiheuttamaan jäsenkunnille merkittävää taloudellista rasitetta ja on tärkeää, että kiinteistöjen osalta on vastuutettu ja aikataulutettu etenemissuunnitelma.

Toiminnallisena ja kustannuksia lisäävänä riskinä on myös, että kuntayhtymän toiminta keskittyy korjaaviin palveluihin, jolloin varhaisten ja ennakointien palveluiden resurssit jää vähemmälle.

Kouvolan kaupungin ja kuntayhtymän toimintaan sisältyy keskeisiä asiakkaiden ja kuntalaisten hyvinvointiin ja asiakkuuden hallintaan liittyviä yhdyspintoja, joiden tunnistaminen ja haltuun otto tulee toteutua suunnitellusti. Riskinä on, että keskeisiä yhdyspintoja ei tunnisteta tai että, yhteinen monialainen ja verkostomainen toimintamalli ei toteudu suunnitellusti.

Talous

YHTEISTOIMINTA 1000 e	Alkup. TA 2019	TA 2020	TS 2021	TS 2022
TOIMINTATUOTOT				
TUET JA AVUSTUKSET	1 200	1 200	1 200	1 200
TOIMINTATUOTOT	1 200	1 200	1 200	1 200
TOIMINTAKULUT				
HENKILÖSTÖKULUT	-4 151	-4 919	-5 115	-5 320
HENKILÖSIVUKULUT	-4 151	-4 919	-5 115	-5 320
ELÄKEKULUT	-4 151	-4 919	-5 115	-5 320
PALVELUJEN OSTOT	-317 523	-329 255	-334 659	-342 354
AVUSTUKSET	-26	-26	-26	-26
TOIMINTAKULUT	-321 700	-334 200	-339 800	-347 700
TOIMINTAKATE	-320 500	-333 000	-338 600	-346 500

2.2. Konsernipalvelut

Konsernipalveluihin kuuluu tarkastuslautakunta sekä muu kaupunginhallituksen alainen konsernipalvelujen toiminta. Konsernipalvelujen tehtävä on valmistella kaupunkistrategian ja muiden konsernia ohjaavien linjausten laadintaa kuten omistajapolitiikkaa, hankintaohjeistusta, palvelustrategiaa, henkilöstöohjelmaa, maapoliittista ohjelmaa sekä tukea johtamista, kehittämistä ja päätöksentekoa tuottamalla ajantasaista tietoa konsernin toiminnasta ja toimintaympäristön muutoksista.

Talous

KONSERNIPALVELUT 1000 e	Alkup. TA 2019	TA 2020	TS 2021	TS 2022
TOIMINTATUOTOT				
MYYNITUOTOT	1 171	2 033	1 989	1 989
TUET JA AVUSTUKSET	1 596	1 308	1 296	1 296
MUUT TOIMINTATUOTOT	59 640	53 481	52 848	53 100
TOIMINTATUOTOT	62 407	56 822	56 133	56 385
 VALMISTUS OMAAN KÄYTTÖÖN	300	300	300	300
 TOIMINTAKULUT				
HENKILÖSTÖKULUT	-8 906	-8 456	-8 413	-8 292
PALKAT JA PALKKIOT	-7 095	-6 637	-6 602	-6 502
HENKILÖSIVUKULUT	-1 812	-1 819	-1 810	-1 790
ELÄKEKULUT	-1 591	-1 599	-1 592	-1 575
MUUT HENKILÖSIVUKULUT	-221	-220	-218	-215
PALVELUJEN OSTOT	-34 356	-32 276	-32 721	-31 917
AINEET, TARVIKKEET JA TAVARAT	-11 002	-10 644	-10 644	-10 644
AVUSTUKSET	-1 811	-1 591	-1 441	-1 381
MUUT TOIMINTAKULUT	-8 345	-4 841	-4 841	-4 841
TOIMINTAKULUT	-64 420	-57 809	-58 060	-57 075
 TOIMINTAKATE	-1 713	-687	-1 627	-390
 POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-11 616	-12 078	-12 168	-12 290

Henkilöresurssit

	TA 2019	TA 2020	TS 2021	TS 2022
Henkilömäärä				
Henkilötyövuosina	114,5	116,6	111,6	109,6

Tarkastuslautakunta

Sitovuustaso Kaupunginvaltuuston hyväksymä toimintakate

Toiminnan kuvaus

Tarkastuslautakunnan tehtävä ei rajoitu pelkästään talousarviossa asetettujen ja toimintakertomuksessa raportoitujen tavoitteiden toteutumisen arviointiin, vaan myös toimintojen tarkoituksenmukaisuuden ja tuloksellisuuden arviointiin. Lautakunnan tehtävänä on sidonnaisuuksien ilmoitusvelvollisuuden noudattamisen valvominen kuntalain mukaisesti ja ilmoitusten saattaminen valtuustolle tiedoksi.

Tarkastuslautakunnan alaisena palveluna toimii arviointi- ja tarkastuspalvelut. Palvelu toimii kiinteässä yhteistyössä tarkastuslautakunnan kanssa. Tavoitteena on, että palvelun arviointi tuottaa myönteistä vaikuttavuutta.

Oleelliset muutokset ja kehittämiskohteet suunnittelukaudella 2020–2022

Tarkastuslautakunnan alaisena toimivan arviointi- ja tarkastuspalvelun keskeisin muutos on henkilöstön eläköityminen suunnittelukaudella sekä tarkoituksen mukaisen ja riittävän henkilöstöresurssien turvaaminen.

Tuloksellisuuden arvioinnin merkitys kasvaa, kun mm. palvelujen järjestämistavoissa tapahtuu muutoksia.

Riskianalyysi

Arviointi- ja tarkastuspalvelun toiminnalliset riskit liittyvät työn jatkuvuuden turvaamiseen, väheneviin henkilöstöresursseihin ja osaamisen kehittämiseen sekä vahvaan verkostoitumiseen. Tarkastuslautakunnan arviointikertomuksen havainnot eivät johda toimenpiteisiin.

Talous

TARKASTUSLAUTAKUNTA 1000 e	Alkup. TA 2019	TA 2020	TS 2021	TS 2022
TOIMINTAKULUT				
HENKILÖSTÖKULUT	-146	-131	-97	-97
PALKAT JA PALKKIOT	-123	-107	-80	-80
HENKILÖSIVUKULUT	-23	-23	-17	-17
ELÄKEKULUT	-19	-20	-14	-14
MUUT HENKILÖSIVUKULUT	-4	-3	-2	-2
PALVELUJEN OSTOT	-64	-64	-62	-62
AINEET, TARVIKKEET JA TAVARAT	-2	-1	-1	-1
MUUT TOIMINTAKULUT	-16	-16	-16	-16
TOIMINTAKULUT	-227	-211	-176	-176
TOIMINTAKATE	-227	-211	-176	-176

Kaupunginhallitus

Toimiala	Konsernipalvelut
Sitovuustaso	Kaupunginvaltuuston hyväksymät toimintakate ja toiminnalliset tavoitteet

Toiminnan kuvaus

Konsernipalvelut muodostuu seuraavista palveluista: hallinto, hankinnat ja viestintä, henkilöstöpalvelut, talous ja tietohallinto, tilapalvelut sekä hyvinvointi ja elinvoima. Hyvinvointiin ja elinvoimaan kuuluu strategia ja kehittäminen, elinvoima, joukkoliikenne sekä hyvinvointi. Vuoden 2020 alusta voimaan tulevassa organisaatiossa talous ja tietohallinto on yhdistetty samaan palveluun, kaupunkiviestintä siirtyy hallinnon, hankinnan ja viestinnän palveluun ja lisäksi tilapalveluihin on rakennusvalvonnasta siirtynyt asuntoviranomaispalvelut. Hyvinvoinnin palveluyksikköön siirtyy liikunnan ja kulttuurin toimialalta yhteisöpalvelut ja kotouttamisen tuki.

Hallinto, hankinnat ja viestintä -palvelu tuottaa kaupungin hallinto-, arkisto-, hankinta- ja tulostuspalvelut sekä juridiset palvelut, turvallisuushallinnon palvelut ja viestinnän palvelut. Myös pysäköinninvalvonta sisältyy palveluun.

Henkilöstöpalvelut ohjaa, kehittää, seuraa ja arvioi henkilöstövoimavaroja ja -johtamista (henkilöstösuunnittelu, rekrytointi, johtaminen ja esimiestyö, osaaminen, työhyvinvointi ja palkitseminen) strategisten tavoitteiden mukaisesti yhteistyössä toimialojen kanssa. Se vastaa työnantajatoiminnasta, koordinoi työsuojelutoimintaa sekä tuottaa henkilöstöhallinnon tukipalveluja.

Talous ja tietohallinto ohjaa kaupungin talous- ja ICT-prosesseja, vastaa talouden suunnittelu- ja raportointiprosesseista, talousarviosta, tilinpäätöksestä, talouteen liittyvästä tilastoinnista, rahoituksesta, maksuvalmiuden suunnittelusta ja kassanhallinnasta, lainarahoituksesta, sijoitustoiminnasta sekä omistajaohjauksesta. Sisäinen tarkastus sisältyy talous- ja omistajaohjaukseen. Tietohallinnon perustehtävänä on kehittää, ylläpitää ja varmistaa tietojen käsittelyä, tietovarantojen yhteentoimivuutta, toteuttaa tietotekniikka- ja tietohallintopalvelujen hankintaa ja varmistaa tietotoimintojen turvallisuutta ja taloudellisuutta.

Tilapalvelut huolehtii Kouvolan toimitilakäyttäjien tyytyväisyydestä ja vastuullaan olevan toimitilavarallisuuden suunnitelmallisesta kehittämisestä ja hoidosta elinkaariajattelun pohjalta sekä vastaa omaisuusmassan arvon säilymisestä. Tilapalvelut vastaa kaupungin suoraan omistaman rakennusomaisuuden kehittämisestä, ylläpidosta sekä vuokrausasteesta. Tilapalvelut hoitaa keskitetysti toimitilojen välivuokrauksen sekä toimii koko konsernin kiinteistöasioiden asiantuntijana. Tilapalvelut vastaa kaupungin investointi- ja perusparannusohjelmien sekä elinkeinotoimen investointiohjelmiin sisältyvien kohteiden rakennuttamisesta kaupunginvaltuuston hyväksymän strategian mukaisesti.

Hyvinvoinnin ja elinvoiman palvelu muodostuu strategian ja kehittämisen, elinvoiman ja hyvinvoinnin palveluyksiköistä sekä vanhus-, vammais- ja maahanmuuttoneuvostojen toiminta. Elinvoima vastaa myös joukkoliikennelain viranomaiselle säädettyistä tehtävistä.

Hyvinvoinnin ja elinvoiman palvelu vastaa Elinvoiman kasvu- ja Hyvinvoinnin kasvu –ohjelmiin sisältyvien tavoitteiden ja kasvunkärkien monialaisesta toteuttamisesta, projektoinnista ja seurannasta yhteistyössä kaupungin toimialojen ja monialaisten verkostojen kanssa. Elinvoiman tehtävänä on strateginen kaupunkikehitys, elinvoiman kehittäminen, edunvalvonta ja korkeakouluysteistyö, yrittäjäyhteistyö sekä EU-hanke- ja kansainvälinen yhteistyö. Elinvoima vastaa kaupungin kehitysyrityksen omistajaohjauksesta sekä liikennejärjestelmän, joukkoliikenteen ja aluerakenteen strategisen kehittämisen koordinoinnista.

Hyvinvoinnin edistämisen tavoitteena on kuntalaisten hyvinvoinnin, terveyden ja toimintakyvyn lisääminen, sairauksien ja syrjäytymisen ehkäisy sekä osallisuuden vahvistaminen. Perustehtävänä on tukea asukkaita huolehtimaan omasta hyvinvoinnistaan ja terveydestään. Hyvinvoinnin edistämiseen sisältyy ennaltaehkäisevä mielenterveys- ja päihdetyö sekä tapaturmien ehkäisy kaikkien ikäryhmien osalta. Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen yksikkö vastaa vuosittaisen hyvinvointikertomuksen valmistelun koordinoinnista, analysoinnista ja raportoinnista. Työllisyyden edistämisen keskeisimmät tehtävät ovat vaikeasti työllistyvien työmarkkinatuen kuntaosuuteen vaikuttaminen sekä työllistymistä edistävien yhteistyöverkostojen ja toimintamallien kehittäminen/ vahvistaminen alueellisesti ja valtakunnallisesti. Yksikkö vastaa myös kaupunkitasolla palkkatuella työllistamisestä.

Oleelliset muutokset ja kehittämiskohteet suunnittelukaudella 2020–2022

Kouvola kaupungin taloutta tasapainotetaan suunnittelukaudella monin henkilöstöön vaikuttavin toimenpitein. Henkilöstömenojen vähentämisessä ensisijaisena tavoitteena on säästöjen saavuttaminen eläke- ja muun poistuman, määräaikaisen henkilöstön vähentämisen, työ- ja työaikajärjestelyjen, toiminnan ja prosessien kehittämisen sekä vapaaehtoisten keinojen avulla. Vuoden 2019 lopussa käydään yt-neuvottelut työvoiman vähentämisestä, joihin liittyy myös henkilöstön mahdollinen lomauttaminen. Sen lisäksi vuoden 2020 keväällä tullaan käymään yt-neuvottelut työvoiman vähentämisestä vuoden 2021 loppuun mennessä. Yt-neuvottelut, mahdollisten lomautusten toteuttaminen sekä muut henkilöstömenojen vähentämiseen liittyvät säästötoimenpiteet vaativat henkilöstöpalveluilta paljon resursseja. Työkyvyttömyyden kustannuksia pyritään vähentämään uudistamalla työkyvyn toimintamallia, tunnistamalla paremmin työkykyriskejä ja siirtämällä omien toimenpiteiden painopistettä erityisesti prosessin alkuvaiheeseen.

Henkilöstömenoihin ja prosesseihin sisältyy paljon säästöpotentiaalia ja siihen pyritään vastaamaan palveluiden toimintaa kehittämällä. Talouden ja tietohallinnon keskeisenä kehittämiskohteena on digitalisointi ja raportoinnin automatisointi sekä manuaalisen työn vähentäminen talouden prosesseja tehostamalla. Asianhallinnan ja päätösvalmistelun prosesseja uudistetaan Dynasty-asianhallintajärjestelmän päivittämisen yhteydessä vuoden 2020 alusta ja lisäksi otetaan käyttöön sähköinen arkisto. Rakennusvalvonnan piirustusarkiston digitointi aloitetaan syksyllä 2021. Viestinnän työprosesseja ja sähköisen viestinnän kehittämistä tehdään koko suunnittelukauden ajan. Pysäköinninvalvontaan hankitaan uusi mobiilijärjestelmä vuosien 2020-2022 aikana, mikä nopeuttaa tiedonsiirtoa operatiivisissa järjestelmissä sekä mahdollistaa oikaisuvaatimusten sähköisen käsittelyn. Hankintayksikön kehittämiskohteena suunnittelukaudella on hankintaohjelman tavoitteiden toimeenpano ja seuranta. Turvallisuushallinnon palvelujen

kehittämiskohteena on kokonaisvaltaisen riskienhallinnan toimintamallin luominen kaupunkiin ja riskienhallintaa tukevan sähköisen järjestelmän käyttöönotto vuoden 2020 aikana sekä turvallisuusjohtamisen laadun yhdenmukaistaminen kaupungissa suunnittelukauden aikana. Keväällä 2020 laaditaan viestintä- ja markkinointiohjelma, joka antaa tavoitteet ja välineet tulevina vuosina toteutettavalle viestinnälle, mahdollistaen mm. vuositason viestintäsuunnittelun toimialoilla.

Henkilöstöhallinnon prosessien digitalisointi jatkuu vuonna 2020. Automatisoimalla manuaalisia palkkalaskelmia voidaan saavuttaa huomattavia säästöjä. Prosessien sähköistäminen mahdollistaa lähivuosina myös eläkepoistuman suuremman hyödyntämisen ja samalla henkilöstöpalvelujen toiminnan painopistettä voidaan siirtää hallinnollisesta työstä kehittämisen puolelle. Henkilöstöpalvelujen kehittämiskohteita suunnittelukaudella ovat johtamisen, työhyvinvoinnin ja osaamisen kehittäminen. Kaupunkistrategian sisäisen toiminnan linjauksiin kuuluvan henkilöstöohjelman päivittäminen on käynnistynyt syksyllä 2019. Henkilöstöohjelman on tarkoitus valmistua keväällä 2020.

Tilapalveluissa tietojärjestelmien kehittämistä jatketaan. Palveluverkkomuutokset toteutetaan kiinteistöjen osalta ja kiinteistöjen myyntisalkun realisoimista jatketaan.

Elinvoiman- ja Hyvinvoinnin kasvuohjelmiin sisältyvien tavoitteiden ja kasvukärkien jalkauttaminen arjen toimintaan toimintavuoden 2020 aikana tapahtuu erillisen projektin ja hankevalmistelun pohjalta. Talousarvion 2020 pohjalta laadittaviin palvelukohtaisiin käyttösuunnitelmiin tulee sisältyä toimenpiteitä, jotka tukevat ao. ohjelmien toteuttamista.

Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen toiminnassa korostuu vuoden 2020 aikana edelleen peruskunnan vastuulle kuuluvien hyvinvoinnin kasvua tukevien ennalta ehkäisevien ja varhaisten toimintamallien vahvistaminen yhteistyössä Kymsoten kanssa. Keskeistä on monialaisen verkostotyön juurruttaminen ja Hyvinvointipisteen kaltaisen toiminnan vahvistaminen matalan kynnyksen palveluna. Vuoden 2020 aikana käynnistyy maakunnallisen hyvinvointikertomuksen laadinta Kymsoten ja kuntayhtymän jäsenkuntien kanssa yhteistyössä.

Työllisyyden edistämisen palvelussa edelleen vahvistetaan kunnan roolia työllisyyden edistämisessä ja kunnan työmarkkinatuen kuntaosuuden toteutumaan vaikuttamista. Keskeisenä tavoitteena on palkkatuella työllistettävien määrän lisääminen kaupungin palveluissa ja vuoden 2020 aikana valmistellaan palkkatuen kohdentamista kaupungin ulkopuolisille toimijoille. Kuluvan toimintavuoden aikana valmistellaan hallitusohjelmaan sisältyvän ”Työllisyyden kuntakokeilut” hankehakua yhteistyössä maakunnan kuntien ja Kymsoten kanssa. Hankkeen valmistelussa huomioidaan jo toiminnassa olevat hyvät toimintamallit, kuten nuorten Ohjaamo-toiminta sekä muut vireillä olevat hanket. Vuoden 2020 aikana arvioidaan myös työperäisen maahanmuuton lisäämistä kaupungin alueella yhteistyössä eri toimijoiden kanssa.

Elinvoiman kärkihankkeisiin liittyen Kimolan kanava avataan liikenteelle kesällä 2020. Siihen liittyy kaupungin satainfrastruktuurin ja vesiväylien kehittäminen Pyhäjärven ja Voikkaan yläpuolisen Kymijoen alueella sekä yrittäjien toteuttamana matkailuliiketoiminnan kehittäminen ao. alueella. Kouvolaan rautatie- ja maantieterminalin toteuttaminen etenee suunnitellusti. Vuoden 2020 aikana toteutetaan katuyhteyksien rakentaminen intermodaaliterminalialueelle, joka valmistuu vuoden 2022 aikana.

Talouden säästötoimenpiteiden johdosta avustuksia on vähennetty markkinoinnista mm. karkiseurojen osalta noin 30 % ja Kinnon palvelusopimuksen pienentäminen 0,5 milj. eurolla.

Riskianalyysi

Konsernipalveluiden riskit ovat pääosin yhteneviä kaupungin yhteisten riskien kanssa. Toimintaympäristöön, kuten palveluihin ja tietojärjestelmiin kohdistuu entistä enemmän uhkatilanteita johtuen muuttuneesta kyberturvallisuuympäristöstä. Digitaalisen turvallisuuden vahvistaminen on taloussuunnittelukauden tavoitteena. Talouden haasteet liittyvät nopeasti muuttuvaan toimintaympäristöön, jolloin taloudellisen liikkumavaran turvaaminen voi olla vaikeaa. Viime vuosina voimakkaasti heikentynyt kuntien taloudellinen tilanne vaatii merkittäviä toimenpiteitä talouden tasapainon saavuttamiseksi.

Talouden sopeuttamistarpeet ja henkilöstövähennyksiä koskevat yt-neuvottelut lisäävät avainhenkilöriskiä. Riittävä osaaminen sekä varahenkilö- ja sijaisjärjestelyt on turvattava. Samanaikaisesti, kun henkilöstömäärää tulee sopeuttaa, on hankittava myös uutta osaamista. Erityisesti digitalisaation edellyttämään osaamiseen on panostettava. Prosessien sähköistämisen myötä tietojärjestelmäriskit kasvavat integraatioiden lisääntyessä eri järjestelmien välillä.

Talouden tasapainottamiseen liittyvät muutokset, yt-neuvottelut ja mahdolliset lomautukset aiheuttavat haasteita henkilöstön työhyvinvoinnille, jolloin muutosjohtamisen ja viestinnän merkitys korostuu. Työterveyshuollon prosesseja kehitetään siten, että huomiota kiinnitetään aiempaa enemmän työkykyriskeihin. Turvallinen yritys - mobiilipalvelua käytetään turvallisuushavaintojen keräämiseen, käsittelyyn sekä työn vaarojen selvittämiseen ja arviointiin.

Arkistopalveluissa riskinä on resurssien riittävyys samanaikaisesti käynnissä oleviin hankkeisiin. Riskiä hallitaan järjestelmällisellä projektisuunnittelulla, jossa resurssien allokoointiin kiinnitetään erityistä huomiota. Pienentyneet tulostusmäärät sekä digitalisaatio ovat heikentäneet tulostuspalveluiden tulopohjaa. Riskiä hallitaan siten, että syksyn 2019 aikana toteutetun tulostuspalveluselityksen tulokset käydään vuoden 2020 alussa läpi, ja tulosten pohjalta tehdään suunnitelma tulostuspalvelujen tulevasta järjestämistavasta. Viestinnän palveluissa riskinä on havaittu, että yksikön toiminnan uudelleenorganisointi ei toteudu suunnitellusti. Riskienhallinnan välineinä käytetään prosessityöskentelyä ja tehtäväkuvien päivittämistä sekä koulutusta. Keskustan elinvoiman väheneminen muodostuu riskiksi pysäköinninvalvonnassa, koska sillä on vaikutusta yksikön tuloihin.

Vuokrausriskiä vähennetään solmimalla pitkäkestoisia vuokrasopimuksia ja määrittämällä vuokrien lähtötaso vastaamaan todellisia kustannuksia. Kiinteistöomaisuuden myynnin riskinä on ostajien vähäisyys. Sisäistä valvontaa suoritetaan päivittäin tapahtuvan raportoinnin kautta, vuokra-, urakka-, konsultti- ym. sopimusten toimeenpanon seurannan kautta sekä työpaikkakokousten avulla. Lisäksi noudatetaan kaupungin tarkastusyksikön laatimia ohjeita, jotka on jalkautettu koko henkilökunnalle.

Teknisiä riskejä (esim. vesivuodot, jäätymiset) ja toiminnan keskeytysriskejä (tulipalot, ilkivalta) vähennetään tavoitteellisella hankesuunnittelulla, rakentamisen ja suunnittelun ohjauksella sekä suunnitelmallisella rakennusten ylläpidolla ja erilaisilla turvajärjestelyillä. Riskiin varaudutaan vahinkovakuutuksin. Luonnonvoimien toiminnalle aiheutamiin riskeihin ei voida vaikuttaa, mutta riskeihin varaudutaan vakuutuslaitoksen vakuutuksin.

Toiminnalliset tavoitteet, mittarit ja tavoitetaso 2020

Strategiaohjelma	Strategiatavoite			
Hyvinvoinnin kasvu	Ennaltaehkäisevät palvelut			
Talousarviotavoite	Merkittävimmät riskit			
Kaupungin ja Kymsoten välinen ennalta ehkäisevä asiakastarpeeseen vastaava yhteistyö vahvistuu sekä vastuut ja roolit on määritelty.	Riskinä on, että tarvittavaa muutosta ei saada toteutettua tai tunnuslukujen analyttinen tarkastelu ei toteudu.			
Mittarit				
Seurantaryhmän raportointitasot määritelty (kyllä/ei)	Lähtöarvo		Tavoitearvo	

Strategiaohjelma	Strategiatavoite			
Sisäisen toiminnan kehittäminen	Hallittu vakaa talous			
Talousarviotavoite	Merkittävimmät riskit			
Talousarvioon sisältyvien säästötavoitteiden toteuttaminen sekä Kymsoten maksuosuuden toteutuminen suunnitellusti.	Säästötavoitteiden vaatimia toimenpiteitä ei pystytty viedä käytäntöön. Tarvittavat päätökset puuttuvat. Kymsoten maksuosuus ylittyy.			
Mittarit				
Toimintakatteen muutosprosentti (%)	Lähtöarvo 12/2018	2.30	Tavoitearvo 12/2020	-2.00
Kymsoten maksuosuuden muutos (%)	Lähtöarvo		Tavoitearvo 12/2020	0.80
Talousarviotavoite	Merkittävimmät riskit			

Kouvolan kaupungin palkkatukijaksojen toteut- maa lisätään ja pyritään vahvistamaan palkka- tuella työllistyvien arviointia ja ohjausta työmark- kinoille tai uudelleen koulutukseen.		Yhteistyön toteuttaminen kaupungin toimialojen ja yritys- ten kanssa palkkatukijaksojen lisäämiseksi ei toteudu suunnitellusti. Toimintavuoden 2020 aikana ei ole osoittaa riittävää henkilöstöresurssia yhteistyön toteuttamiseen. Talouden suhdannetilanteen heikkeneminen merkittävästi vuoden 2020 aikana vaikeuttaa pitkäaikaistyöttömien työl- listymistä työmarkkinoille.		
Mittarit				
Oman organisaation toteutuneet palkkatukijakso- jen lisäys (%)	Lähtöarvo 8/2019	87	Tavoitearvo 12/2020	180
Strategiaohjelma		Strategiatavoite		
		Kaupunki palvelualustana 		
Talousarviotavoite		Merkittävimmät riskit		
Kaupungin viestinnän vaikuttavuuden ja suunni- tellmallisuuden lisääminen. Kaupungilla ja Kinnolla on yhteinen viestintä- ja markkinointiohjelma, jo- hon toimialojen viestintäsuunnitelmat pohjautu- vat.		Ohjelman tai suunnitelmien laadinta viivästyy. Riskin hal- lintatoimenpiteenä sekä ohjelman että suunnitelmien laa- dinta toteutetaan projekteina, joiden hallintaan ja seuran- taan kiinnitetään erityistä huomiota.		
Mittarit				
Valmistuneet ohjelmat (kpl)	Lähtöarvo	0.00	Tavoitearvo 6/2020	1.00
Valmistuneet suunnitelmat (kpl)	Lähtöarvo	0.00	Tavoitearvo 11/2020	4.00
Strategiaohjelma		Strategiatavoite		
Sisäisen toiminnan kehittäminen		Osaava henkilöstö ja osallistava johtaminen		
Talousarviotavoite		Merkittävimmät riskit		
Työhyvinvointijohtaminen kehittyä ja työkyvyn tu- keminen paranee		Työkykyriskejä ei tunnisteta ja toimenpiteitä ei käynnistetä ajoissa. Erilaisia keinoja tukea työssä jatkamista ei hyödyn- netä riittävästi. Jatkuvat yt-neuvottelut ja henkilöstöön kohdistuvat säästötoimenpiteet aiheuttavat haasteita työ- hyvinvoinnille. Muutosjohtamiseen ja muutosten hallin- taan ei kiinnitetä tarpeeksi huomiota.		
Mittarit				
Sairauspoissaolot (kpv /htv)	Lähtöarvo		Tavoitearvo 12/2020	16.50
Talousarviotavoite		Merkittävimmät riskit		
Säästötoimenpiteet toteutetaan vastuullisesti ja hallitusti.		Päätöksenteko on lyhytjänteistä eikä vaikutuksia arvioida riittävästi. Muutosjohtamiseen ja muutoksen hallintaan ei kiinnitetä riittävästi huomiota eikä esimiehillä ole riittä- västi aikaa johtamiseen. Poliittisella ja virkamiesjohtolla ei ole yhteistä tilannekuvaa, joten muutostilanteiden vies- tintä on ristiriitaista.		
Strategiaohjelma		Strategiatavoite		
Hyvinvoinnin kasvu		Palvelujen vaivaton saanti		
Talousarviotavoite		Merkittävimmät riskit		
Joukkoliikenteen kehittämisessä painotetaan työ- matka- ja opiskeluliikennettä.		Joukkoliikenteen kehittämisessä painotetaan työmatka- ja opiskeluliikennettä.		

Mittarit				
Joukkoliikenteen nousujen määrä (kpl/v)	Lähtöarvo 12/2018	1220325.00	Tavoitearvo 12/2020	1350000.00
Strategiaohjelma		Strategiatavoite		
Hyvinvoinnin kasvu		Paras lähikulttuuri		
Talousarviotavoite		Merkittävimmät riskit		
Kuntalaisten ja järjestöjen kansalais- ja vapaaehtoistoiminnan johtamisessa tehokkaita toimintatapoja.		Kuntalaisia ei tavoiteta riittävästi.		
Mittarit				
Toteutuneet tilaisuudet (%)	Lähtöarvo 12/2018	121.00	Tavoitearvo 12/2020	50.00
Strategiaohjelma		Strategiatavoite		
Statuksen kasvu		Rohkeita kokeiluja		
Talousarviotavoite		Merkittävimmät riskit		
Elinvoiman kasvu- ja hyvinvoinnin kasvu –ohjelmiin sisältyvien tavoitteiden ja kasvunkärkien projektointi tekemiseksi.		Merkittävänä riskinä on, että kasvuohjelmille asetettuja tavoitteita ei saavuteta ja tavoitellut kasvuhyödyt eivät maksimoidu. Kasvuohjelmien ympärille rakentuu useampia toisistaan riippumattomia projekteja, jolloin toimialojen synergiaa ei saavuteta tai yhteinen sitoutuminen ei toteudu.		
Strategiaohjelma		Strategiatavoite		
Sisäisen toiminnan kehittäminen		Uudet toimintatavat		
Talousarviotavoite		Merkittävimmät riskit		
Digitaalisen turvallisuuden vahvistuminen		Resurssiriskit.		
Mittarit				
Toimenpiteiden suunnitelmat on tehty ja toteutus on käynnissä (%)	Lähtöarvo 10/2019	60.00	Tavoitearvo 12/2020	80.00
Talousarviotavoite		Merkittävimmät riskit		
Digitalisaation potentiaali hyödynnetty talousarvion raamissa.		Resurssiriskit. Yhteentoimivuuden estävät riskit.		
Mittarit				
Digiryhmän toiminnan aktiivisuus (1-5)	Lähtöarvo 10/2019	1.00	Tavoitearvo 12/2020	3.00
Kypsyystaso (1-5)	Lähtöarvo 10/2019	2.00	Tavoitearvo 12/2020	3.00
Talousarviotavoite		Merkittävimmät riskit		
Kaupungin sopimusvalvonnan prosessin tehokkuus kasvaa digitalisoinnin tuella. Sähköisen sopimushallinnan sopimus pohjat ovat toimialojen yhteiskäytössä ja toimialojen valmiutta luoda uusia sopimus pohjia vahvistetaan koulutusta tarjoamalla.		Yhteistyö toimialojen kanssa jää resurssien riittämättömyyden vuoksi heikoksi. Riskin hallintatoimenpiteenä seurataan järjestelmän käyttöönottoa ja käyttöönotosta raportoidaan.		
Mittarit				
Koulutustilaisuuksien määrä (kpl)	Lähtöarvo	0.00	Tavoitearvo 5/2020	1.00

Valmistuneet sopimusohjelmat (kpl)	Lähtöarvo	0.00	Tavoitearvo 12/2020	3.00
Talousarviotavoite	Merkittävimmät riskit			
Kaupungin toiminnan taloudellisuus, tuloksellisuus, vaatimustenmukaisuus ja häiriöttömyys. Organisaation kokonaisvaltaista riskienhallintatyötä tuetaan sähköisellä järjestelmällä ja päivittämällä asiaan liittyvä keskeinen säännöstö ja ohjeistus.	Ajautuminen liian järjestelmälähtöiseen riskienhallintamalliin, jolloin sähköinen järjestelmä koetaan raskaaksi eikä se tue toimintaa. Hallintatoimenpiteenä kartoitetaan eri vaihtoehtoja ja hankinnan yhteydessä varmistetaan, että järjestelmä on muokattavissa kaupungin tarpeisiin. Riskinä lisäksi, että sääntöihin ja ohjeisiin kirjatut käytänteet eivät toteudu käytännössä. Hallintatoimenpiteenä järjestetään koulutusta erityisesti esimiehille.			
Mittarit				
Järjestelmä saatettu käyttöönottovalmiiksi (kpl)	Lähtöarvo	0.00	Tavoitearvo 12/2020	1.00
Valmistuneet päivitykset (kpl)	Lähtöarvo	0.00	Tavoitearvo 12/2020	3.00

Talous

KAUPUNGINHALLITUS 1000 e	Alkup. TA 2019	TA 2020	TS 2021	TS 2022
TOIMINTATUOTOT				
MYYNTITUOTOT	1 171	2 033	1 989	1 989
TUET JA AVUSTUKSET	1 596	1 308	1 296	1 296
MUUT TOIMINTATUOTOT	59 640	53 481	52 848	53 100
TOIMINTATUOTOT	62 407	56 822	56 133	56 385
VALMISTUS OMAAN KÄYTTÖÖN	300	300	300	300
TOIMINTAKULUT				
HENKILÖSTÖKULUT	-8 761	-8 326	-8 316	-8 195
PALKAT JA PALKKIOT	-6 972	-6 530	-6 522	-6 422
HENKILÖSIVUKULUT	-1 789	-1 796	-1 794	-1 773
ELÄKEKULUT	-1 571	-1 579	-1 578	-1 560
MUUT HENKILÖSIVUKULUT	-218	-216	-216	-213
PALVELUJEN OSTOT	-34 293	-32 213	-32 659	-31 855
AINEET, TARVIKKEET JA TAVARAT	-11 000	-10 644	-10 644	-10 644
AVUSTUKSET	-1 811	-1 591	-1 441	-1 381
MUUT TOIMINTAKULUT	-8 329	-4 825	-4 825	-4 825
TOIMINTAKULUT	-64 193	-57 597	-57 884	-56 899
TOIMINTAKATE	-1 486	-476	-1 451	-214

2.3. Kasvatus ja opetus

Kasvatus- ja opetuslautakunta

Sitovuustaso Kaupunginvaltuuston hyväksymät toimintakate ja toiminnalliset tavoitteet

Toiminnan kuvaus

Kasvatus ja opetus toimiala toteuttaa lautakunnan ohjauksessa ja kiinteässä yhteistyössä kaupungin konsernipalvelujen kanssa kaupunkistrategian ja siitä johdettavien ohjelmien toteuttamista omalla vastuualueellaan. Toimiala toimii kiinteässä yhteistyössä konsernin tuottamien hallinto-, talous-, henkilöstö- ja kehittämispalveluiden sekä kaupungin muiden toimialojen kanssa asetettujen tavoitteiden saavuttamiseksi. Toiminnassa huomioidaan myös maakunnalliset kumppanuudet ja paikalliset järjestötoimijat hyvinvoinnin edistämiseksi ja palveluiden vaikuttavuuden parantamiseksi.

Kasvatus ja opetus toimialan toiminta perustuu kasvatukselliseen elämäntapaajatteluun, jossa korostuu asiakasvastuu erityisesti nivelvaiheissa asiakkaan siirtyessä varhaiskasvatukseen, perusopetuksen sekä 2. asteen koulutuksen asiakkaaksi ja edelleen jatko-opintoihin korkeakouluihin tai työelämään. Asiakasryhminä ovat alle kouluikäiset lapset ja lapsiperheet, peruskoulun oppilaat, toisen asteen koulutuksen opiskelijat sekä nuoret ja nuoret aikuiset aina 29 ikävuoteen asti. Asiakslähtöisyys ilmenee tavoitteiden asettamisessa ja toteutumisen mittaamisessa sekä palveluiden resurssiohjauksessa, jossa huomioidaan asiakastarpeiden ja toimintaympäristön muutokset.

Palvelut on ryhmitelty tukemaan toiminnan edellyttämien resurssien kohdentamista peruspalveluihin ja varhaisen tuen palvelujen tarjoamista oikea-aikaisesti ja oikean laatuista, jotta korjaavien palveluiden käyttö olisi mahdollisimman vähäistä. Kasvatus ja opetus toimialaan sisältyvät varhaiskasvatus, perusopetus, toisen asteen koulutus sekä kasvun tuen palvelut.

Kaupunkistrategiassa on asetettu kasvukärjiksi lasten, nuorten ja yritysten kasvu sekä strategiaohjelmia ovat hyvinvoinnin kasvu ja elinvoiman kasvu. Niistä johdetut strategiatavoitteet ja niiden toteuttaminen käytännön toimenpiteinä ovat toimialan toiminnan lähtökohtia.

Oleelliset muutokset ja kehittämiskohteet suunnittelukaudella 2020–2022

Kouvolan kaupungin taloudellinen tilanne jatkuu vuonna 2020 erittäin haasteellisena, mikä tulee vaikuttamaan toimialan toimintaan ja tavoitteisiin merkittävästi. Säästötoimenpiteet kohdistuvat palveluverkkopäätösten ja henkilöstösäästöjen kautta kuntalaisten saamaan palveluun. Vuoden 2019 lopulla tehdään päätöksiä vuoden 2020 lisäsäästötoimenpiteistä, vaikuttavat suoraan palvelujen järjestämiseen. Talousarvio sisältää myös kaikkien avustusten tason leikkaamista vähintään 10 prosentilla. Kotihoidon tuen kuntalisä on päätetty lopettaa jo marraskuun 2019 alusta lukien.

Valtuuston kesäkuussa 2019 hyväksymää toimialan alemmaa organisaatiota 1.1.2020 alkaen on valmisteltu syksyn ajan. Keskeisimmät muutokset ovat varhaiskasvatukseen ja perusopetuksen palvelualueiden esimiesten virkojen lopettaminen sekä palvelujen toimisto- ja asiantuntijatehtävissä toimivan henkilöstön kokoaminen toimialan yhteiset tukipalvelut –yksikköön kasvun tuen palvelun alle. Toisen asteen koulutuksen palvelu loppuu, jolloin ammatillinen koulutus (KSAO) ja lukiokoulutus siirtyvät suoraan toimialan johtajan alle. Lukiokoulutuksen kehittämisestä ja koordinoinnista ottaa vastuun yksi lukioden rehtoreista oman toimensa ohella. Samoin organisaatiomuutoksen yhteydessä Kouvolan kansalaisopisto siirtyy kasvatus ja opetus toimialalle.

Organisaatiomuutos vaikuttaa merkittävästi palveluprosesseihin ja toimintatapoihin, kun aiemmin palveluissa erikseen tehtyjä toimintoja yhdistetään tehokkuuden lisäämiseksi. Valtaosalla työntekijöistä tehtävät muuttuvat ja osittain laajenevat. Tämä asettaa haasteen osaamisen lisäämiselle ja hyödyntämiselle. Yhden johtamistason poistuessa päätösvaltaa tulee lisää palvelujen varhaiskasvatusyksiköiden johtajille ja koulujen rehtoreille. Kasvun tuessa nuorisopalveluja johtaa perusyksikön esimies oman toimen ohella.

Verkostomaista johtamista ja toimintaa toimialan sisällä että ulkoisten kumppanien kanssa jatketaan. Yhteistyö prosessien hiomista Kymsojen kanssa jatketaan, erityinen painopiste on löytää ratkaisuja tiedonkulkuun ja yhteisten asiakkaiden hyvinvoinnin lisäämiseksi. Reagoidaan kaupungin johdon edellyttämiin toimenpiteisiin hallitun ja vakaan talouden saavuttamiseksi.

Digitaalisuus korostuu uusissa varhaiskasvatuksen, perusopetuksen, lukiokoulutuksen ja ammatillisen koulutuksen opetussuunnitelmissa ja se on kirjattu myös maan hallituksen kärkihankkeisiin. TVT-strategioita päivitetään ja niiden toteuttamisen vaatima resurssi turvataan. Henkilöstön tieto- ja viestintätekniikan käyttöä ja osaamista vahvistetaan. Palveluiden mahdollisuuksia hyödyntää tietoteknisiä sovelluksia parannetaan toimintaympäristöjä kehittämällä; toimipisteiden verkotuksien parantaminen, mobiililaitekannan laajentaminen sekä sovellusten ja sähköisten materiaalien hankkiminen talousarvion puitteissa.

Palveluverkkopäätösten toteuttaminen on sekä rakenteellista että sisällöllistä kehittämistä. Alueiden palvelutarve ja nykyisten toimitilojen kunto edellyttää kokonaisvaltaista tarkastelua tavoitteena mahdollisuus muodostaa alueellisia usean eri toiminnon palvelukeskuksia. Tavoitteena on lisätä monialaisen ja -ammatillisen osaamisen käyttöä asiakkaiden ja henkilöstön tukena (perhekeskukset ja ohjaamo-toiminta) myös alueittaisissa peruspalveluissa (varhaiskasvatusyksiköt, koulut, oppilaitokset, nuorisopalvelut, liikunta-, kulttuuri- ja kirjastopalvelut). Suuntaamalla investointeja uusiin ja monikäyttöisempiin tilaratkaisuihin tuetaan toiminnallista muutosta, parannetaan palveluiden vaikuttavuutta ja sen kautta vastataan paremmin myös asiakkaan palvelutarpeeseen. Opetuksessa ja koulutuksessa panostetaan strategisesti hyvinvointia ja elinvoimaa vahvistaviin teemoihin kuten tärkeisiin

Varhaiskasvatuksessa varmistetaan varhaiskasvatus- ja opetussuunnitelmien mukaista oppimisympäristöä ja toimintakulttuuria. Erityisinä toiminnan painopisteinä ovat ympäristökasvatus ja lasten liikkumisen sekä opetuksen toiminnallistaminen. Päiväkotirakentaminen toteutetaan palveluverkkosuunnitelmaa noudattaen (Anjalan alakoulu ja päiväkot, Pilkanmaa-Maunukselan päiväkot ja yksityinen Valkealan päiväkot). Hallitusohjelmassa ja hallituksen talousarviossa on varauduttu subjektiivisen varhaiskasvatusoikeuden rajauksen poistamiseen ja varhaiskasvatuksen ryhmäkokojen pienennykseen 1.8.2020 alkaen. Valtionosuuksissa on luvattu kompensatio näihin kustannuksiin.

Perusopetuksen kehittämissuunnitelma on hyväksytty valtuustossa sekä toimenpidesuunnitelma kasvatus- ja opetuslautakunnassa. Toimenpidesuunnitelman toteutuksen pohjan on 20 koulun malli. Ensimmäiset toimenpidesuunnitelman kuuluvat kouluverkon muutokset ja investoinnit sijoittuvat jo suunnittelukaudelle 2020- 2022. Kaipaisten, Pilkanmaan, Tehtaanmäen ja Ummeljoen koulut on tarkoitus lakkauttaa 1.8.2020 alkaen. Laskeva palvelutarve sekä koulujen korjausvelka edellyttävät opetuksenjärjestäjältä valintoja, että olemassa olevat resurssien suuntaaminen tapahtuu mahdollisimman oikein. Yhtenä tavoitteena suunnittelulle on, että koulut sijaitsevat riittävän laajoilla lähikoulualueilla joka takaa tarvittavan suuret ikäluokat. Tarvittavan suurella ikäryhmällä lähikouluun pystytään suunnittelemaan optimaalisen kokoiset opetusryhmät sekä henkilöstömitoitus. Toisena tavoitteena on, että koulut sijainti takaa hyvän saavutettavuuden ja mahdollistaa turvalliset koulumatkat. Kolmantena tavoitteena on, että koulut olisivat uuden opetussuunnitelman mukaisia nykyaikaisia oppimisympäristöjä tarvittavin tieto- ja viestintävarustein. Neljäntenä tavoitteena on, että koulut toisivat alueelle monitoimitilan, jonka tilaa pystytään hyödyntämään muuhunkin kuin päivittäiseen koulukäyttöön

Kasvun tuessa jatketaan lasten, nuorten ja perheiden varhaisen vaiheen tukipalveluiden kokonaisvaltaista kehittämistä tiiviissä yhteistyössä muiden kohderyhmälle palveluita tuottavien kaupungin, järjestöjen ja Kymsoten kanssa. Nuorisopalveluiden toimintamalleja muutetaan vastaamaan paremmin perhekeskusalueiden tarpeisiin ottamalla käyttöön alueellisen työn malli. Työpajojen toimintaa kehitetään vastaamaan nuorten yksilöllisiin tuen tarpeisiin ja panostetaan tuen vaikuttavuuteen. Tehokkaalla nivelvaihe- ja rajapintatyöskentelyllä varmistetaan lapsen ja nuoren tuen jatkumo varmistuu. Uuden organisoitumisen myötä yhtenäistään kasvatuksen ja opetuksen toimialan käytänteitä ja näin poistetaan raja-aitoja palveluiden väliltä. Koulutetaan ja perehdytetään henkilöstöä vastaamaan uusiin työhaasteisiin.

Organisaatiomuutoksen kautta toimialalle siirtyvä kansalaisopisto jatkaa lapsen, nuoren ja aikuisen koulupolkua jatkuvan oppimisen kautta. Kehittämiskohteena on ikääntyvän henkilöstön työkyvyn ja jaksamisen ylläpitäminen, jotta he viihtyisivät työssään mahdollisimman pitkään. Toisena kehittämiskohteena on koulutussuunnitteluprosessin kehittäminen sellaiseksi, että se kykenee joustavasti vastaamaan asukkaiden toiveisiin ja tarpeisiin. Kolmantena kehityskohteena on kansalaisopiston tilojen kehittäminen vastaamaan nykypäivän tarpeita. Kouvolan opistotalon tilat eivät vastaa nykypäivän pedagogiikan ja andragogiikan tarpeita. Esteettömyys on seikka, johon ei voida pienillä remonteilla vaikuttamaan.

Toisen asteen koulutus tarjoaa peruskoulun päättävälle lukiokoulutusta sekä ammatillista koulutusta sekä nuorille että aikuisille. Lautakunnan hyväksymän lukioverkkoselvityksen myötä lukiokoulutuksessa ollaan siirtymässä kahden päivälukion malliin 1.8.2021 alkaen. Myös uusi lukiolaki edellyttää koulutuksen järjestäjältä isompia ja paremmin

resurssitoituja oppilaitoksia. Kouvolan seudun ammattiopisto KSAO:ssa toteutetaan ammatillisen koulutuksen reformin peruseriaatteita, joita ovat osaamisperusteisuus ja asiakaslähtöisyys. Reformin mukaan työpaikoilla tapahtuvaa oppimista lisätään ja opiskelijoille suunnitellaan yksilölliset opintopolut. Ammatillista koulutusta on uudistettava, koska tulevaisuuden työelämässä tarvitaan uudenlaista osaamista ja ammattitaitoa. Uudistunut ammatillinen koulutus vaatii uudenlaista ja yksilöllisempää ohjausta. Ammatillisen koulutuksen toimintaympäristössä vaaditaan myös muutoksia (mm. digitalisointi, etäopetus, verkkototeutukset, eri pituiset koulutus- ja oppimisjaksot) ja tämä muuttaa ja korostaa entistä enemmän ohjaustarpeita sekä ohjauksen toteutustapoja.

Ammatillisen koulutuksen rahoitus uudistuu painottamaan toiminnan vaikuttavuutta ja tehokkuutta vuosien 2020-2022 aikana. Uusi rahoituspohja rakentuu perusrahoituksesta 50% (opiskelijavuodet), suoritusrahoituksesta 35% (tutkinnot ja tutkinnon osat) ja vaikuttavuusrahoituksesta 15% (mm. työllistyminen ja jatko-opinnot). Rahoitusrakenteen muutos tuo lisähaasteita talouden suunnittelulle, ennakkoinnille ja seurannalle.

1.1.2020 alkaen KSAOlla siirrytään noudattamaan vuosityöaikaa. Vuosityöajassa ei erotella oppitunteja ja muuta työtä, kuten aikaisemmassa työaikajärjestelmässä, vaan työaika määritellään vuositasolla. Samaan aikaan lukuvuosi-suunnittelussa siirrytään kalenterivuosien mukaiseen toiminnan suunnitteluun.

Kaupunginhallituksen konsernijaosto päätti 10.9.2019 kokouksessaan käynnistää KSAOa koskevan yhtiöittämisselvityksen. Mahdollinen yhtiöittäminen astuisi voimaan 1.1.2021 alkaen.

Riskianalyysi

Toimialan uuden organisaation aloittaessa vuoden alussa yhteinen näkemys strategian toteuttamisesta jää vaillinaiseksi ja toimintakulttuurissa ei tapahdu muutosta. Säädösten edellyttämät uudet suunnitelmat eivät siirry käytäntöön riittävästi johtuen henkilöstön osaamisen ja sitoutumisen vähäisyydestä. Uusien toimintaprosessien valmistelu ja päätösvalan jakamisen valmistelu tapahtuvat kiireessä. Henkilöstön vaihtuvuus ja kelpoisten työntekijöiden saatavuuden heikkeneminen vaikeuttaa tavoitteiden saavuttamista ja palvelutakuun toteutumista. Näiden riskien välttäminen edellyttää keskustelun ylläpitämistä henkilöstön keskuudessa ja vuorovaikutteista johtamista, arviointia ja konkreettista kehittämistyötä sekä koulutusta. Osallisuus ja vaikuttaminen eivät lisäänty, koska aitoja osallisuuden ja vaikuttamisen paikkoja ja mahdollisuuksia ei havaita.

Henkilöstö- ja taloushallinnon asiantuntijaresurssien kohdentaminen suurimman toimialan tarpeisiin ei toteudu. Talousarvion valmisteluun, talousraportointiin ja henkilöstösuunnitelman tekoon ei ole riittävästi resursseja ja sopivia ohjelmistoja, jolloin työn tekeminen hidastuu ja virheiden mahdollisuus kasvaa.

Mikäli palveluverkoista ei kyetä päättämään asiakkaiden määrän ja palvelutarpeiden muutosten mukaisesti uusien toimintamallien käyttöönotto ja suunnitelmien mukainen palvelutoiminta vaarantuu, koska henkilöstöresursseja on leikattu. Tulossa olevat lisäsäästöt ja mahdolliset lomautukset vuonna 2020 ovat riski lakisääteisten palvelujen järjestämiselle. Palveluverkon muokkautuminen vastamaan laskevia oppilasmääriä on liian hidasta ja vaikuttaa koko ajan oppilaskohtaisten kulujen nousuun. Palveluverkon muutokset myös tarvitsevat nopeita isoja investointeja, jotta perusopetuksen kehittämissuunnitelma voidaan vielä loppuun. Palvelupisteiden pitäminen turvallisina ja laadukkaina edellyttää merkittäviä investointeja, joilla on pitkä käyttöaika. Koulujen kuntoarvioiden mukaan Kouvola on 11 huonossa tai välttävässä kunnossa olevaa koulua. Aiemmin käynnistyneiden investointiohjelmien loppuunsaattaminen keskeytyy ja/tai niitä ei päivitetä vastaamaan viimeisimpiä vaatimuksia (esim. KSAOn kampussuunnitelma).

Osa palveluista jää monialaisen verkostomaisen perhekeskustoiminnan ulkopuolelle. Verkostoperiaatteelle perustuva toiminta ei kehity eikä se toimi uuden osallistavan johtamisen pohjana. Verkostotyöskentelyyn ei sitouduta ja asiakas joutuu edelleen vaihtamaan palvelusta toiseen. Kaupungin omaa ja Kymsoten maakunnallista perhekeskusten kehittämistyötä ei pystytty integroimaan ja panostus hajoaa. Kymsoten oman palveluverkon supistaminen ja resurssileikkaukset vaikeuttavat yhteistyön kehittämistä perhekeskuksissa.

Toiminnalliset tavoitteet, mittarit ja tavoitetaso 2020

Strategiaohjelma	Strategiatavoite			
Elinvoiman kasvu	Ammattitaitoinen työvoima 			
Talousarviotavoite	Merkittävimmät riskit			
Ammatillisesta koulutuksesta valmistuu riittävästi osaavaa työvoimaa.	Ammatillisen koulutuksen vetovoima erityisesti nuorten parissa vähenee, eikä opetusryhmiä saada täyteen. Koulutustarpeiden ennakointi ei tuo riittävästi tietoa yritysten osaamistarpeista ja henkilöstövajeesta. Uusi ammatillisen koulutuksen rahoitusrakenne tuo haasteita talouden suunnittelulle, ennakoinnille ja seurannalle. Kaupungin heikko taloustilanne leikkaa myös KSAO:n resursseja, jolloin joudutaan tinkimään koulutuksen laadusta. Riskiksi on luettava myös, jos kampusalueen saneeraus viivästyy suunnitellusta aikataulusta.			
Mittarit				
Nuorten 18-24 vuotiaiden työttömyysaste (%)	Lähtöarvo 12/2018	19.20	Tavoitearvo 12/2020	18.00

Strategiaohjelma	Strategiatavoite			
Elinvoiman kasvu	Lasten liikuntakaupunki 			
Talousarviotavoite	Merkittävimmät riskit			
Lasten ja nuorten liikkuminen lisääntyy varhaiskasvatuksessa, perusopetuksessa ja toisella asteella.	Kasvatus- ja opetushenkilöstö ei käytä taitojaan lasten ja nuorten liikunnan lisäämiseen päivän aikana. Kasvatuksen ja opetuksen rakenteet eivät tue liikunnan sisällyttämistä päiväohjelmaan. Pihat eivät innosta lapsia liikkumaan, liikuntapaikkoja ja -välineitä ei ole riittävästi tai ne ovat huonokuntoisia. Ei osata hyödyntää lähiluontoa liikuntapaikkana.			

Strategiaohjelma	Strategiatavoite			
Sisäisen toiminnan kehittäminen	Osaava henkilöstö ja osallistava johtaminen			
Talousarviotavoite	Merkittävimmät riskit			
Henkilöstö osallistuu aktiivisesti uuden organisaation jalkauttamiseen. Johtamisen rakenteet palvelevat toimintaa. Koulutussuunnitelma ohjaa toimintaa ja tiedolla johtamisen rakenteet on luotu.	Kaupungin talouden heikkeneminen vähentää johtamisen ja henkilöstön kehittämisen resursseja. Uuden Kouvola kokonaiskuva ja tahtotila ei ole selkeä ja yhteinen johtamiskulttuuri puuttuu. Muutosjohtamisen tukeminen ei toteudu suunnitellusti. Henkilöstöresurssien ja talouden muutoksen merkittävyyttä ei kyetä ennakoimaan. Palveluverkkoratkaisujen viivästyminen aiheuttaa epävarmuutta henkilöstössä.			
Mittarit				
Henkilöstön fiilismittari (1-5)	Lähtöarvo 12/2018	3.50	Tavoitearvo 12/2020	3.75
Sairauspoissaolot (kpv /htv)	Lähtöarvo 12/2018	15.00	Tavoitearvo 12/2020	9.00

Strategiaohjelma	Strategiatavoite			
Elinvoiman kasvu	Tulevaisuuden taidot 			
Talousarviotavoite	Merkittävimmät riskit			
Opetuksessa, koulutuksessa ja kasvun tuessa vahvistetaan tulevaisuuden taitoja kuten työelämätaitoja, vuorovaikutustaitoja, itsensä johtamista ja sometaitoja.	Henkilöstöllä ei ole aikaa, osaamista eikä resursseja kehittää opetuksen sisältöjä ja toteuttamistapoja.			

Strategiaohjelma	Strategiatavoite			
Elinvoiman kasvu	Törmäyttävä korkeakoulu 			
Talousarviotavoite	Merkittävimmät riskit			
Toisen asteen koulutuksen ja korkeakoulujen välinen yhteistyö kehittyy. Opiskelijoiden valmiudet jatko-opintoihin paranevat.	Aloitettut opinnot keskeytetään. Opintojen ohjaukseen ei ole riittävästi resursseja. Yhteistyö korkeakoulujen kanssa ei toimi.			
Mittarit				
Suoritetut kurssit (kpl)	Lähtöarvo 12/2018	0.00	Tavoitearvo 12/2020	350.00
Korkeakoulu- ja yliopistokursseihin osallistuneiden opiskelijoiden määrä (hlö)	Lähtöarvo 12/2018	0.00	Tavoitearvo 12/2020	100.00

Talous**KASVATUS- JA OPETUSLAUTAKUNTA 1000 e**

Alkup. TA 2019 TA 2020 TS 2021 TS 2022

TOIMINTATUOTOT

MYYNITUOTOT	2 732	2 784	2 798	2 826
MAKSUTUOTOT	3 896	3 916	3 935	3 974
TUET JA AVUSTUKSET	3 601	3 537	3 554	3 590
MUUT TOIMINTATUOTOT	156	217	218	220

TOIMINTATUOTOT 10 385 10 453 10 505 10 610

TOIMINTAKULUT

HENKILÖSTÖKULUT	-97 268	-94 357	-95 513	-95 658
PALKAT JA PALKKIOT	-78 447	-76 059	-77 006	-77 106
HENKILÖSIVUKULUT	-18 821	-18 298	-18 507	-18 552
ELÄKEKULUT	-16 157	-15 585	-15 761	-15 802
MUUT HENKILÖSIVUKULUT	-2 664	-2 713	-2 747	-2 750
PALVELUJEN OSTOT	-23 014	-22 070	-21 738	-21 496
AINEET, TARVIKKEET JA TAVARAT	-3 489	-3 241	-3 257	-3 290
AVUSTUKSET	-9 879	-9 176	-9 295	-9 388
MUUT TOIMINTAKULUT	-26 943	-27 064	-26 515	-26 426

TOIMINTAKULUT -160 593 -155 908 -156 318 -156 257

TOIMINTAKATE -150 208 -145 455 -145 813 -145 647

POISTOT JA ARVONALENTUMISET -47 -40 -14 -5

Henkilöresurssit

Henkilömäärä	TA 2019	TA 2020	TS 2021	TS 2022
Henkilötyövuosina	2 035,50	1 964,3	1 953,0	1 946,0

Toiminnan volyymi

	TP 2018	TA 2019	TA 2020	TS 2021	TS 2022
Varhaiskasvatus					
Päiväkotitoiminta ja perhepäivähoito kk/yht, oma toiminta	27 825	28 000	28 500	28 000	28 500
Päiväkotitoiminta kk/yht , palveluseteli	7 383	7 200	7 500	8 000	8 000
Perusopetus					
Oppilasmäärä	7 445	7 500	7 400	7 300	7 200
Erityisen tuen oppilasmäärä	1 013	970	1 000	970	970
Aamu- ja iltapäivätoimintaan osall. oppi- laat	480	490	480	470	470
Kuljetusoppilaat (esi- ja perusop. lisäop, valmistava opetus)	1 593	1600	1 600	1 600	1 600
Lukiokoulutus					
Päivälukiot/kurssit	1 979	2 002	1 956	1 930	1 900
Iltalukio/kurssit	391	350	350	330	300
Lukioiden opiskelijamäärä	1 357	1 360	1 310	1 310	1 280
Ammatillinen koulutus					
Ammatillinen koulutus opiskelijavuodet *)	2 167	2 256	2 441	2 441	2 441
Kansalaisopisto					
Kansalaisopiston kurssilaisten määrä	20 279	16 000	16 000	16 000	16 000
Kansalaisopiston tapahtumat	60	40	40	40	40

*) järjestämisluvan mukainen

2.4. Liikunta ja kulttuuri

Liikunta- ja kulttuurilautakunta

Sitovuustaso Kaupunginvaltuuston hyväksymät toimintakate ja toiminnalliset tavoitteet

Toiminnan kuvaus

Toimialalla tuotetaan kuntalaiset hyvinvointia ja kehittymistä edistävät palvelut. Liikunnan ja kulttuurin palvelut tuottavat laadukkaan arjen ja vapaa-ajan Kouvolaan. Tavoitteena on parantaa kaupungin asukkaiden hyvinvointia ja vireyttä sekä edistää ihmisten itse kokemaa terveyttä. Palveluiden onnistuneella toteutuksella on merkitystä koko kaupungin elinvoiman sekä vetovoimaisuuden kannalta. Kouvolaan liikunta- ja kulttuuripalveluiden olosuhteet kehitetään vastaamaan tämän päivän tarpeita sekä parannetaan niiden käyttäjälähtöisyyttä. Kouvolaan laaja liikuntaverkosto tiivistetään tukemaan perusliikkumista parantuvissa olosuhteissa. Nuorison liikkumaan aktivointia edistetään erilaisten hankkeiden kautta.

Kulttuuripalveluiden perustehtävä on tukea asiakkaiden omaehtoisen itsensä kehittämisen, virkistytymisen ja yhteisöllisyyden tarpeita sekä vahvistaa kaupunkilaisten ja Kouvolaan identiteettiä. Tehtäviin kuuluvat myös kulttuuriperinnön ylläpitäminen ja elinvoiman edistäminen kulttuurin ja taiteen avulla. Kulttuuripalveluissa tarjotaan myös tiloja eri asiakasryhmille kirjastoissa ja kulttuuritaloissa. Palveluihin kuuluvat kirjasto, kulttuuritalot, museo ja yleinen kulttuuritoimi (kulttuurikasvatus ja -tapahtumat, taidelaitos - ja muu kulttuuriyhteistyö). Asiakkaina ovat kaikenikäiset kouvolaalaiset, kokousasiakkaat ja matkailijat.

Yhteisillä tukipalveluilla tuetaan järjestöjen resursseja ja osaamista niiden toimintaympäristössä. Järjestöjen tekemä työ tuodaan lähemmäs kunnallisia palveluita, jolloin ne ovat osana palvelua. Avustuskriteerit on uudistettu syksyllä 2019 ja ne osaltaan tukevat aktiivisuuden lisäämistä. Kriteerit tulevat käytäntöön asteittain 2020-2022.

Liikuntapalveluiden tehtävänä on luoda edellytyksiä kunnan asukkaiden liikunnalle järjestämällä liikuntapalveluja sekä terveyttä ja hyvinvointia edistävää liikuntaa eri kohderyhmät huomioon ottaen, tukemalla kansalaistoimintaa sekä rakentamalla ja ylläpitämällä liikuntapaikkoja. Liikunta on kunnan peruspalvelu ja tärkeä osa kuntalaisten hyvinvointia. Kaupungin tehtävänä on turvata liikuntapalveluiden mahdollisimman tasa-arvoinen saatavuus kaikille kuntalaisille. Keskeisenä tehtävänä on liikunnan ja muun terveyttä edistävän fyysisen aktiivisuuden edistäminen. Kunta tukee kuntalaisten liikkumista kehittämällä paikallista ja alueellista yhteistyötä sekä terveyttä ja hyvinvointia edistävää liikuntaa, avustamalla kansalaistoimintaa ja tarjoamalla liikuntapaikkoja.

Oleelliset muutokset ja kehittämiskohteet suunnittelukaudella 2020–2022

Liikunnan ja kulttuurin palvelut rakentuvat asiakaskokemuksen mukaan kehitettävien palveluiden varaan. Liikuntapalvelut keskittyvät samaan hallintoon vuonna 2020 myös niiden hoidon ja kunnossapidon osalta. Palveluprosessit ulotetaan yli sektorirajojen, jolla tarkoitus saada ne toimimaan mahdollisimman tehokkaasti. Niiden resurssit tullaan myös jakamaan joustavasti toimialan sisällä. Resurssien kohdentamisella pyritään saavuttamaan asetetut strategiset tavoitteet. Kulttuuripalveluissa kehittämiskohteena on verkostoyhteistyön kehittäminen myös sote- kuntayhtymän kanssa uusissa yhdyspinta-rakenteissa.

Kirjastossa isoina muutoksina on mm. pääkirjaston toiminnallinen ja tilallinen uudistaminen yhteistoiminnallisesti henkilöstön, asiakkaiden ja yhteistyökumppaneiden kanssa. Vuonna 2018 tehdyssä hankeselvityksessä kävi ilmi, että perusteellisen taloteknisen peruskorjauksen lisäksi nykyinen pääkirjastorakennus tarvitsee merkittävän toiminnallisen uudistamisen. Vaihtoehtona tarkastellaan Keskustakirjaston siirtämistä Kauppakeskus Manskiin. Valkealan kirjaston osalta on suunniteltukaudella valmisteltu siirtymistä kustannustehokkaisiin tiloihin uuteen monitoimitaloon Aikuisväestön lautakunnan päätöksen (16.5.2016) mukaisesti luovutaan toisesta kirjastoautosta, ja yksi auto uusia siten että liikennöinti yhdellä uudella autolla voidaan aloittaa syksyllä 2020.

Kulttuuritalojen yhtiöittämiselvitys toteutetaan vuodesta 2019 alkaen. Muutos edellyttää henkilöstön osaamisen vahvistamista sekä uusien toimintatapojen tarkastelua. Kulttuuritalojen toiminta käsittää myyntipalvelun, kokous- ja konserttipalvelun sekä vahtimestaripalvelun. Ravintolapalvelut tuotetaan taloissa yrittäjien toimesta. Yhteistyössä sisäisten ja ulkoisten yhteistyökumppaneiden kanssa palveluita paketoitaan asiakkaille selkeiksi ja helposti ostettaviksi kokonaisuuksiksi. Tilojen aktiivinen markkinointi ja myynti sekä uusasiakashankinta edellyttävät riittävää ja ammattitaitoista markkinointi- ja myyntihenkilökuntaa.

Museon kokoelmakeskuksen rakentaminen tai saneeraaminen sopiviin tiloihin Kouvolaan on toteutettava mahdollisimman pian. Väliaikaisena ratkaisuna toteutetaan kokoelmien osittainen siirto Museoviraston keskusvarastoon Vantaalle. Museon kokoelmatietohallintojärjestelmät uusitaan, mikä edistää kokoelmien saavutettavuutta ja tuo koelmat kaupunkilaisten nähtäville Finna-portaalin kautta. Järjestelmien uusiminen vaatii henkilöstöltä vahvaa työpanosta ja kouluttautumista. Kulttuuritapahtumissa painotetaan lautakunnan linjausten mukaisesti tapahtumien kykyä uudistua, lapsiperheille suunnattua tarjontaa sekä kehitetään yhteistyösopimuksia. Kulttuurin hyvinvointi-vaikutuksia edistetään vahvasti myös lapsille ja nuorille sekä ikääntyneille suunnatuissa kulttuuripolkuohjelmissa.

Kouvolan kaupunki tarjoaa monipuoliset puitteet liikunnan harrastamiselle ja liikuntapalveluiden ylläpitämiä liikuntapaikkoja noin 300, jotka mahdollistavat laaja liikunnan harrastamisen Kouvolaan kaupungin alueella. Liikuntapaikkaverkkoselvitys valmistui 2019 elokuussa ja sen tarkoituksena oli selvittää Kouvolan kaupungin nykyisten liikuntapaikkojen ja -tilojen kokonaismäärää, kunnossapitoa, käyttöastetta, peruskorjaustarvetta sekä rakentamissuunnitelmia.

Liikkumaan aktivoinnissa paikallinen liikuntaviestintä on yksi tärkeä toimintamuotokokonaisuus. Tällä pyritään tavoittamaan eri kohderyhmiä mahdollisimman tehokkaasti ja edistämään kaupunkilaisten omaehtoista liikkumista mm. tuomalla esille kaupungin liikuntamahdollisuuksia. Liikkumaan aktivoinnissa koordinoiva rooli ja verkosto-työskentelyosaaminen lisääntyvät. Toimintaa johdetaan tiedolla ja sen vuoksi vuosittaiset laajat paikalliset liikuntakyselyt toteutetaan eri kohderyhmille. Painopiste ohjatussa liikunnassa siirtyy entistä enemmän soveltavan liikunnan puolelle. Nostoina on mm. osallisuuden kokemisen edistäminen liikunnan avulla sekä ikääntyneiden liikkumisen tukeminen ylläpitämällä ja kehittämällä vertaisosohjaajaverkoston toimintaa. Resurssia on viime vuosina kohdennettu terveytensä kannalta liian vähän liikkuviin erilaisiin toimenpitein. Tavoitteena tulevaisuudessa on tiivistää ja kehittää yhteistyötä mm. sote- kuntayhtymän kanssa. Vuonna 2020 on tavoitteena toteuttaa lasten ja nuorten erityisliikunnan kehittämisprojekti Kouvolaan.

Riskianalyysi

Terveyden ja hyvinvoinnin henkilöstön siirryttyä osin sote-kuntayhtymään riskinä on toiminnan painopisteen siirtyminen varhaisista ennaltaehkäisevistä palveluista korjaavien palvelujen suuntaan myös resurssien osalta.

Henkilöresurssien leikkauksilla on merkittäviä vaikutuksia kirjaston ja liikuntapalveluiden uusiutumis- ja kehittämis-toimenpiteille. Kaupungin niukat resurssit ja jatkuvat säästötoimenpiteet ovat haasteena liikunta-alueiden ja liikuntapaikkojen ylläpidolle, johon liikuntapaikkaverkkoselvityksellä on pyritty vastaamaan omalta osalta.

Muuttuva toimintaympäristö ja tehtävät edellyttävät liikuntapalveluilta valmiutta ennakoida ja suunnitelmallisesti reagoida muutoksiin niin lyhyellä kuin pidemmälläkin aikavälillä. Suurimpana riskeinä voidaan pitää henkilöstön riittävyyttä. Vähenevän henkilöstöresurssien sovittaminen liikuntalain asettamiin vaatimuksiin on lisääntyvä haaste työyhteisöissä, työhyvinvoinnin näkökulmasta sekä kuntalaisten liikuntapalveluiden tarjonnassa.

Liikuntapalveluiden säästöissä riskinä on, että kuntalaisten liikkumattomuus kasvaa ja ennaltaehkäisevään toimintaan/palveluihin ei ole riittävää resurssia.

Kouvolan liikuntapaikoista suurin osa on ollut käytössä vuosikymmeniä, ja korjaustarpeita on tulossa väistämättä eteen lähivuosina. Suurimpana haasteena on kaupungin uimahallien ja isojen palloiluhallien tulevaisuus. Hallit ovat vanhoja ja niihin ei ole rakentamisen jälkeen tehty kokonaisvaltaisia peruskorjausta.

Museokokoelmien kunnollisten säilytystilojen puute aiheuttaa kokoelmien tuhoutumista. Taideteosten säilytystiloissa riskit ovat suuret. Kokoelma-järjestelmien uusimisen siirtyminen hankaloittaa kokoelmien hoitoa ja hidastaa museon tavoitteita kokoelmien saavutettavuuden ja hyödyntämisen osalta.

Toiminnalliset tavoitteet, mittarit ja tavoitetaso 2020

Strategiaohjelma		Strategiatavoite		
Hyvinvoinnin kasvu		Ennaltaehkäisevät palvelut		
Talousarviotavoite		Merkittävimmät riskit		
Asiakkaan oman roolin vahvistaminen hyvinvoinnin edistämiseksi		Oman roolin merkitys, niissä asiakasryhmissä, joissa sille olisi tarvetta, ei toteudu.		
Mittarit				
Toimintamallit käytössä (kpl/v)	Lähtöarvo		Tavoitearvo 12/2020	4.00
Strategiaohjelma		Strategiatavoite		
Hyvinvoinnin kasvu		Innostava palveluasenne		
Talousarviotavoite		Merkittävimmät riskit		
Asiakaskokemuksen ymmärrystä lisätään		Asiakaskokemusta mittaavat työkalut poistuvat		
Mittarit				
Asiakastyytyväisyys (1-5)	Lähtöarvo		Tavoitearvo 12/2020	4.50
Strategiaohjelma		Strategiatavoite		
Statuksen kasvu		Kaupunki palvelualustana 		
Talousarviotavoite		Merkittävimmät riskit		
Kulttuuriverkostojen edistäminen		Niukat henkilöresurssit		
Mittarit				
Verkostotapaamisten/foorumeiden määrä (kpl)	Lähtöarvo		Tavoitearvo 12/2020	20.00
Strategiaohjelma		Strategiatavoite		
Hyvinvoinnin kasvu		Paras lähikulttuuri		
Talousarviotavoite		Merkittävimmät riskit		
Hyvinvointia edistäviä tapahtumia ja tempauksia tuotetaan sisäisissä verkostoissa		Yhteistyökumppanien resurssit vähenevät		
Mittarit				
Uusien tapahtumien määrä (kpl/v)	Lähtöarvo		Tavoitearvo 12/2020	10.00
Talousarviotavoite		Merkittävimmät riskit		
Tilojen uudistaminen lapsia, nuoria ja perheitä houkutteleviksi.		Pieneksi käyvällä henkilöstömäärällä ei saada kehitettyä toimintaa ja tiloja.		

Talous**LIIKUNTA- JA KULTTUURILAUTAKUNTA 1000 e**

	Alkup. TA 2019	TA 2020	TS 2021	TS 2022
TOIMINTATUOTOT				
MYYNITUOTOT	3 660	2 853	3 653	3 689
MAKSUTUOTOT	5	1	1	1
TUET JA AVUSTUKSET	270	164	164	166
MUUT TOIMINTATUOTOT	1 390	1 647	1 460	1 475
TOIMINTATUOTOT	5 325	4 665	5 278	5 331
TOIMINTAKULUT				
HENKILÖSTÖKULUT	-6 650	-7 164	-7 238	-7 236
PALKAT JA PALKKIOT	-5 143	-5 593	-5 654	-5 648
HENKILÖSVUKULUT	-1 507	-1 572	-1 584	-1 587
ELÄKEKULUT	-1 335	-1 375	-1 386	-1 389
MUUT HENKILÖSVUKULUT	-172	-196	-199	-198
PALVELUJEN OSTOT	-5 978	-2 584	-2 284	-2 227
AINEET, TARVIKKEET JA TAVARAT	-1 293	-1 211	-1 211	-1 223
AVUSTUKSET	-4 109	-3 486	-3 117	-2 957
MUUT TOIMINTAKULUT	-12 115	-11 954	-11 054	-10 774
TOIMINTAKULUT	-30 146	-26 399	-24 904	-24 416
TOIMINTAKATE	-24 822	-21 734	-19 626	-19 086
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-322	-239	-213	-185

Henkilöresurssit

	TA 2019	TA 2020	TS 2021	TS 2022
Henkilömäärä				
Henkilötyövuosina	126	164	164	165

Toiminnan volyymit

Liikuntapalvelut	TA 2019	TA 2020
Uimahallien kävijämäärä	310 000	310 000
Kuntosalien kävijämäärä	42 000	42 000
Liikuntapaikkojen kävijämäärä	1 800 000	2 000 000
Liikunnanohjauksen kävijämäärä	13 000	15 000
Liikuntapalvelujen tapahtumien määrä	20	20

Kulttuuripalvelut	TA 2019	TA 2020
Kirjastokäynnit	680 000	650 000
Museoiden kävijämäärä	20 000	15 000
Kulttuurikasvatuksen kävijämäärä	20 000	20 000
Kulttuuritapahtumien kävijämäärä	17 000	17 500
Kirjaston tapahtumien määrä	500	350
Museoiden tapahtumien määrä	110	110
Kulttuurikasvatuksen tapahtumien määrä	450	500
Kulttuuritapahtumien määrä	30	28
Kulttuuritalojen kävijämäärä	110 000	

2.5. Asuminen ja ympäristö

Toiminnan kuvaus

Asumisen ja ympäristön toimialalla on neljä lautakuntaa; tekninen lautakunta, rakennus- ja ympäristölautakunta, maaseutulautakunta sekä Kymen Jätelautakunta. Toimialaan kuuluu seitsemän palvelua. Palvelut ovat kaupunkisuunnittelu, maaomaisuus ja paikkatieto, kiinteistöpalvelut, yhdyskuntatekniikka, rakennusvalvonta, ympäristöpalvelut ja maaseutupalvelut.

Olellaiset muutokset ja kehittämiskohteet suunnittelukaudella 2020-2022

Toimialaa koskeva organisaatiomuutos hyväksyttiin teknisessä lautakunnassa 27.8.2019 ja se tulee voimaan vuoden 2020 alussa. Uudessa organisaatiossa yhdyskuntatekniikan suunnittelu siirretään kaupunkisuunnittelun palveluun ja liikuntapaikkapalvelut siirtyvät liikunta- ja kulttuuri –toimialaan. Yhdyskuntatekniikan palvelussa logistiikka yhdistetään osaksi alueiden kunnossapitoa ja kustannuspaikkojen määrää vähennetään toimintoja yhdistämällä.

Talous

ASUMINEN JA YMPÄRISTÖ 1000 e	Alkup. TA 2019	TA 2020	TS 2021	TS 2022
TOIMINTATUOTOT				
MYYNITUOTOT	35 307	31 199	31 795	32 066
MAKSUTUOTOT	1 847	1 793	1 793	1 795
TUET JA AVUSTUKSET	438	326	326	329
MUUT TOIMINTATUOTOT	7 976	7 658	7 658	7 735
TOIMINTATUOTOT	45 568	40 976	41 572	41 924
 VALMISTUS OMAAN KÄYTTÖÖN	 2 600	 1 485	 1 485	 1 500
 TOIMINTAKULUT				
HENKILÖSTÖKULUT	-34 965	-30 246	-29 856	-28 927
PALKAT JA PALKKIOT	-27 148	-23 232	-22 909	-22 126
HENKILÖSIVUKULUT	-7 817	-7 014	-6 947	-6 801
ELÄKEKULUT	-6 901	-6 186	-6 130	-6 012
MUUT HENKILÖSIVUKULUT	-916	-828	-817	-789
PALVELUJEN OSTOT	-12 307	-11 549	-10 549	-10 142
AINEET, TARVIKKEET JA TAVARAT	-8 174	-7 944	-7 944	-8 023
AVUSTUKSET	-1 575	-1 260	-723	-733
MUUT TOIMINTAKULUT	-5 129	-4 724	-4 724	-4 767
TOIMINTAKULUT	-62 150	-55 723	-53 796	-52 592
 TOIMINTAKATE	 -13 983	 -13 262	 -10 739	 -9 168
 POISTOT JA ARVONALENTUMISET	 -8 515	 -9 644	 -9 605	 -9 575

Henkilöresurssit

Henkilömäärä	TA 2019	TA 2020	TS 2021	TS 2022
Henkilötyövuosina	888,54	710,69	699,85	692,77

Tekninen lautakunta

Toimiala	Asuminen ja ympäristö
Sitovuustaso	Kaupunginvaltuuston hyväksymät toimintakate ja toiminnalliset tavoitteet

Toiminnan kuvaus

Teknisen lautakunnan alaisia palveluita ovat kaupunkisuunnittelu, maaomaisuus- ja paikkatieto, yhdyskuntatekniikka sekä kiinteistöpalvelut.

Asumisen ja ympäristön hallintopalvelut sisältää teknisen lautakunnan kustannukset sekä asumisen ja ympäristön hallinnon kustannukset. Kiinteistöpalvelut tuottaa puhtaus-, ruoka-, kiinteistönhoito- ja kunnossapitopalveluja. Kaupunkisuunnittelun vastuulle kuuluvat asemakaavojen ja yleiskaavojen valmistelu ja muu yleispiirteinen maankäytön suunnittelu sekä kaupunkikuvaan ja rakennussuojeluun liittyvät asiat. Lisäksi uutena palveluyksikkönä kaupunkisuunnitteluun siirtyy yhdyskuntatekniikan suunnittelu, joka valmistelee katujen ja yleisten alueiden suunnitelmat sekä yleisten alueiden viranomaislupia. Maaomaisuus ja paikkatieto hoitaa maan hankintaan, hallintaan ja luovutukseen sekä kiinteistörekisterin pitoon liittyvät tehtävät samoin kuin paikkatietopalvelut ja maastomittaustoiminnan. Yhdyskuntatekniikka hallinnoi ja hoitaa katujen ja eräiden yleisten alueiden rakentamista, kunnossapitoa ja puhtaanapitoa sekä vastaa alueellisesta jätehuollosta, kaupungin ajoneuvoista ja työkoneista.

Oleelliset muutokset ja kehittämiskohteet suunnittelukaudella 2020-2022

Teknisen lautakunnan alaiset palvelut toteuttavat kaupungin strategiaa, jonka kasvukärkinä ovat lasten, nuorten ja yritysten kasvu. Palveluissa varaudutaan ylläpitämään ja kehittämään riittävää yritys- ja asuintonttivarantoa kaupungin elinvoiman ja hyvinvoinnin vahvistamiseksi. Kaupungin roolia Pohjois-Euroopan logistisena keskuksena vahvistetaan Kullasvaaraan sijoittuvan Rail Gate Kouvola- logistiikkakeskuksen rakentamisen myötä. Kaupungin statusta liikumisen edelläkävijänä kasvatetaan kokonaisvaltaisella liikenneverkon kehittämistyöllä. Kaupunkilaisten hyvinvointia tuetaan kehittämällä kaupungin monipuolisia viherympäristöjä viihtyisämmiksi ja turvallisemmiksi.

Lautakunnan alaisissa palveluissa jatketaan käynnissä olevien kaupungin kärkihankkeiden toteuttamista. Vuoden 2020 tärkeimpänä kohteena on Kullasvaaran rautatie- ja maantieterminaalien (RRT) rakentaminen. Koko Rail Gate Kouvola- logistiikka-alueen kehittäminen ja laajentaminen jatkuu osa-alueittain laadittavilla asemakaavoilla sekä aktiivisella maanhankinnalla vuonna 2018 kaupunginvaltuuston hyväksymän kaavarungon periaatteiden pohjalta. Kullasvaaran alueen pohjoisosan osayleiskaava valmistellaan hyväksymiskäsittelyyn ja asemakaavoja varaudutaan laatimaan logistiikka-alueen 3. ja 4. laajennusalueille.

Kaupungin ydinkeskustan kehittämistä jatketaan edellisvuosien tapaan mahdollistamalla yksityisiä rakennushankkeita maankäytön suunnittelun keinoin sekä kaupunkiympäristön kehittämistoimenpiteillä, joiden tavoitteena on vahvistaa keskustan elinvoimaa sekä parantaa yleisten alueiden laatua. Ydinkeskustaa kehitetään koordinoitusti eri toimijoiden yhteistyönä. Vuonna 2020 kehittämisen painopisteenä on aseman seutu, josta kaupunki lähtee markkinoimaan kolmea uutta yritystonttia asemarakennuksen välittömästä läheisyydestä.

Keskustan alueella muita merkittäviä kehittämiskohteita ovat Kotiharjun alue, Marjoniemen ja Sakaristonmäen alue, Urheilupuisto, keskustakorttelit sekä ydinkeskustan itä-länsi -akseli. Marjoniemen ja Sakaristonmäen alueen kaavotustyö käynnistyy vuonna 2019 käydyin yleisen ideakilpailun palkittujen kilpailutöiden pohjalta. Ydinkeskustan itä-länsi suuntaisen kevyen liikenteen akselin yleissuunnittelua on tavoitteena edistää sekä paikoin toteuttaa kevyemmän väliaikaisratkaisuin.

Kimolan kanavan rakentamisen on tarkoitus valmistua keväällä 2020. Investoinnin rahoittavat valtio (suurin rahoittaja), Kouvola ja Heinola kaupungit sekä Iitin kunta. Liikennevirasto toimii kanavan rakennuttajana. Kunnat vastaavat hyväksymänsä sopimuksen perusteella kanavan liikenteen järjestämisen ja ylläpidon kustannuksista. Kanavan tarvitsemat maa- ja vesialueet ovat Kouvola kaupungin omistuksessa. Kaupungin taseeseen liitetään myös kanavarakenteet, kun ne ovat valmistuneet. Kanavahankkeeseen liittyen kaupunki toteuttaa Pyhäjärven vesistön kehittämiseen liittyvät satamapalvelut Voikkaan Virtakiven ja Hirvelän alueille. Tavoitteena on, että satamapalvelut valmistuvat myös keväällä 2020.

Kesällä 2019 Kouvolaassa pidettyjen asuntopiiritysten myötä kaupunki jatkaa Kouvola markkinointia monimuotoisena asumisen mallipaikkakuntana. Toimiala osallistuu markkinointityön lisäksi rakentamalla infraa maankäytön toteuttamissuunnitelmassa määritellyille uusille asuinalueille, jotta pientalorakentajat pääsevät käynnistämään rakennushankkeensa vuoden 2020 aikana.

Yhdyskuntatekniikkaan organisaatiomuutos (TELA 27.8.2019) kohdistuu siten, että yhdyskuntatekniikan suunnittelu siirtyy kaupunkisuunnitteluun vuonna 2020 alusta ja logistiikkayksikkö sulautetaan kunnossapitoyksikköön. Erityisesti yhdyskuntatekniikan suunnittelun osalta varmistetaan, ettei rajapintoja muodostu muutoksen takia.

Yhdyskuntatekniikan organisaatiota muutetaan myös siten, että oma rakentaminen -kustannuspaikka lakkautetaan. Kunnossapitoluonteiset työt, joita on kannattavaa tehdä omana työnä, tehdään jatkossa liikenne- ja viheralueiden kustannuspaikan kautta. Myös viherrakentaminen tehdään jatkossa liikenne- ja viheralueiden kustannuspaikan kautta. Muutoksella pystytään lisäämään resursseja rakennuttamiseen ja vähentämään kausityöntekijöiden määrää. Organisaatiouudistuksen yhteydessä yhdyskuntatekniikan palveluyksikköjen ja kustannuspaikkojen määrää vähennetään.

Yleisten alueiden hulevesistä maksettavat korvaukset Kouvolan Vedelle kasvavat vuodesta toiseen. Julkisoikeudellisen hulevesimaksun käyttöönottamista valmistellaan ja se esitetään otettavaksi käyttöön vuoden 2020 aikana. Kaupungin tavoitteena on yhdyskuntarakenteen tiivistäminen, mikä edellyttää vähemmän uusinvestointeja sekä toiminnan keskittämistä olemassa olevan palveluverkon kehittämiseen ja tehostamiseen.

Kimolan kanava otetaan käyttöön vuonna 2020. Kanavan kunnossapitokustannuksista vastaa Kouvolan kaupunki / yhdyskuntatekniikka (30,4 % kunnossapitokustannuksista peritään litiltä ja Heinolalta). Kunnossapidon rahoitus on varmistettava talousarviovaiheessa.

Kaupunkisuunnittelussa asemakaavoitusohjelmalla varmistetaan riittävä tonttivaranto eri käyttötarkoituksiin. Keskeiselle kaupunkialueelle ryhdytään laatimaan kokonaisyleiskaavaa (Kouvolan keskiosan yleiskaava 2040) vuoden 2020 aikana. KymiRingiin tukeutuva Miehonkankaan osayleiskaava sekä Kullasvaaran osayleiskaava saatetaan loppuun. Kymijoen rantaosayleiskaava -pohjoisosan ja Vekaranjärvi-Pesäntjärvi rantaosayleiskaava pyritään saattamaan myös valmiiksi.

Keskeisen kaupunkialueen täydennysrakentamista mahdollistetaan asemakaavojen muutoksilla. Vuoden 2020 tavoitteena on käydä läpi kaikki mahdolliset tiivistettävät ja täydennysrakennettavat asuin- ja yritysalueet, joilla olisi tontteja kaavoitettavissa mahdollisimman kevein yhdyskuntatekniikan investoinnein. Sakaristonmäki-Marjoniemi – alueen suunnittelukilpailun pohjalta laaditaan yleissuunnitelma, joka on pohjana asemakaavoitukselle. Kullasvaaran logistiikka-alueen asemakaavoitusta jatketaan 3. vaiheen asemakaavalla ja laaditaan ns. reservialueen selvitykset kaavoituksen pohjaksi. Asemakaavan laadintaa edistetään valtatie 6:n liittymäalueilla Tanttarissa ja Ruotsulan kohdalla. Vanhentuneiden asemakaavojen päivytystä jatketaan ydinkeskustan lähiympäristössä. Käyrälammen kehittämissuunnitelman pohjalta käynnistetään asemakaavan laadinta vesistön länsireunoille. Kouluverkon ja liikuntapaikkaverkon tarkistus tuo asemakaavamuutospaineita. Keskustan elinvoimaisuuden vahvistaminen jatkuu koko keskustan alueella yksittäisillä tontti- ja korttelikohtaisilla kehittämishankkeilla ja asemakaavojen muutoksilla ydinkeskustan osayleiskaavan mukaisesti.

Kaavahankkeet painottuvat edellisten vuosien tapaan pääosin keskeiselle kaupunkialueelle. Liike- ja teollisuustonttien sekä asuintonttien markkinointia toteutetaan yhteistyössä elinkeinoyhtiö Kinnon kanssa. Maankäytön toteutusohjelmassa vuonna 2020 tarkastellaan edelleen täydennysrakentamisen mahdollisuuksia, joiden avulla keskustoissa ja niiden tuntumassa olevia alueita pyritään tiivistämään ja tarjoamaan hyvin saavutettavia asuin- ja yritys tontteja.

Kaupunkisuunnittelun laatua ja asiakaspalvelun tasoa varmistetaan oman suunnitteluosaamisen ylläpidolla, osaaamista monipuolistamalla ja riittävällä resursoinnilla. Lisäksi pyritään vuosittain järjestämään yksi suunnittelukilpailu strategisesti tärkeästä aluekokonaisuudesta.

Maaomaisuus- ja paikkatiedon rekisteritietojen tarkistusprojekti on saanut toimintansa ensimmäisen 1,5 vuoden aikana aikaan odotettua suuremman kiinteistöverotulojen kasvun. Projektin jatkaminen tuo kaupungille edelleen lisää tuloja sekä parantaa merkittävästi rakennus- ja huoneistorekisterin laatua. Maanhankinnassa keskitytään etenkin yritysalueiden laajentamista palveleviin toimenpiteisiin. Asuintonttien osalta pyritään tiivistämään olemassa olevaa kaupunkirakennetta edistämällä yksityisessä omistuksessa olevien vajaakäyttöisten tai rakentamattomien tonttien myyntiä. Pistepilviaineistojen käyttöä lisätään ja niistä tuotetaan monikäyttöistä, kolmiulotteista kaupunkimallia.

Kiinteistöpalveluista siirtyy liikuntapaikkapalvelut liikunta ja kulttuuri toimialalle vuoden 2020 alusta. Palveluverkkoselvitysten keskeneräisyys ja toteutettavien muutosten aikataulut vaikeuttavat henkilöstötarpeen arviointia ja pitkittyessään lisäävät henkilöstön tarvetta. Eläköityminen on runsasta ja toimet pitää jatkossa täyttää, jotta palvelusopimuksen velvoitteet voidaan täyttää.

Kiinteistöpalveluille kohdistui vuonna 2019 kaupungin talouden tasapainottamisesta johtuvia säästötavoitteita. Säästötavoitteita on viety hallitusti eteenpäin yhdessä tilaajien, esimiesten ja henkilöstön sekä luottamusmiesten ja työsuojelun kanssa. Kohteiden työmäärämitoituksia tarkistetaan edelleen ja niitä toteutetaan yhdessä palvelujen tilaajien kanssa. Työyhteisöille on annettava johdon ja esimiesten tuki, jotta muutokset saadaan toteutettua hallitusti. Esimiesten on seurattava erityisen tarkasti henkilöstökuluja ja palvelujen ostoja. Elintarvikkeiden hintojen nousu tuo korotuspainetta ruokapalvelujen ateriahintoihin. Uutena työkohteena kiinteistöpalveluiden vastuulle tulee uusi päiväkotikoti Eskolanmäen alueella.

Riskianalyysi

Merkittävin teknisen lautakunnan alaisia palveluita koskeva toiminnallinen riski on ensi vuodelle asetetut henkilöstömenojen säästötavoitteet sekä niistä aiheutuvat seuraukset palvelutason laskussa, asiakaspalautteen negatiivisessa kehityksessä sekä henkilöstön työkuormassa. Teknisen lautakunnan alaiset palvelut ovat myös merkittävässä roolissa kaupungin valmiussuunnittelussa, jonka keskeisenä tavoitteena on turvata kaupungin toiminnalle tärkeät palvelut ja toiminnot mahdollisimman häiriöttömästi ja kattavasti kaikissa yhteiskunnan turvallisuustilanteissa mitä edellyttää riittäviä henkilöstöresursseja. Erityisesti tämä koskee yhdyskuntatekniikan alueiden kunnossapitoa sekä kiinteistöpalvelujen ruoka- ja kiinteistöhoitopalveluita.

Taloudellisena riskinä nähdään ulkoisten palveluostojen kasvupaineet, jos paikkakunnalla ei ole riittävästi kilpailua yksityisellä sektorilla. Toimialle on myös siirtynyt kuluneen vuoden aikana huomattava määrä ulkoisia lisäkustannuksia mm. talous- ja tietohallinnon ulkoisten palveluostojen osalta sote-uudistuksen myötä. Näihin kustannuksiin toimialat eivät itse pysty vaikuttamaan.

Yhdyskuntatekniikan ammatillisia sisäisiä riskejä ovat yhdyskuntatekniikan rakenteiden korjausvelan kasvu sekä katujen ja liikennealueiden kunto, joista voi aiheutua vahingonkorvausvastuu. Henkilöstön osalta on riskinä, että osajat vaihtavat työpaikkaa paremmin palkattuun, vähempään työmäärään ja vähemmän julkista arvostelua saavaan tehtävään. Työmäärä eräissä asiantuntijatehtävissä on suuri käytettävissä olevaan tuntimäärään nähden. Henkilön poissaolo tai siirtyminen muiden työnantajien palvelukseen on riski hankkeiden eteenpäin viemiselle. Eläköitymisen hyödyntäminen aiheuttaa sen, ettei erityisesti asiantuntijatehtäviin ole siirtää omasta väestä ammattitaitoista osajaa. Myös varikon toiminta vaikeutuu, jos eläkkeelle lähtijöiden tilalle ei voi palkata uutta henkilöä. Ulkopuolelta ostettavaa korjauspalvelua ei ole merkittävästi hankittu ja sen laajamittaisempi käyttö pitkittää koneiden korjausai-koja.

Kaupunkisuunnittelussa on suhteellisen vähän henkilökuntaa verrattaessa asukasluvultaan vastaavan kokoisiin kaupunkeihin. Yksikön pienuudesta johtuen on riski, että yhdenkin henkilön työpanoksen poisjäänti vaikeuttaa huomattavasti yksikön toimintaa. Kaikki resurssit ovat käytössä akuuttien kaavahankkeiden toteuttamiseen. Kaavojen ajantasaistamiseen ja kaavojen uudistamiseen on käytössä vain vähän resursseja. Elinkeinoelämän vaatimat nopeasti toteutettavat kaavat syövät resursseja muilta suunnitelluilta asemakaavatoilta. Yksikkö on kaupungin toiminnan kannalta strateginen ydintoiminto. Toiminnan häiriintyminen tai viivästyminen aiheuttaa haittoja koko kaupungin elinvoimalle.

Maaomaisuus- ja paikkatiedon yksikössä henkilöstön vaihdokset tai liiallinen työkuorma voivat heikentää palvelua ja viivästyttää pysyvien tulosten aikaansaamista. Myös suunnittelussa on siirryttävä entistä enemmän pistepilvi- ja mallinnusaineistojen käyttöön, jotta uusista menetelmistä voidaan saada maksimaalinen hyöty.

Kiinteistöpalvelujen henkilöstön työmäärän kasvaminen sekä tuki- ja liikuntaelin sairauksien lisääntyminen näkyy työssäjaksamisen tunteen heikkenemisenä, joka saattaa nostaa sairauspoissaoloja. Palveluverkkojen supistamisen aikataulu aiheuttaa henkilöstölle epävarmuuden sietämistä entistä enemmän. Henkilöstön rekrytointi on ollut vähäistä kahtena viime vuonna, mikä vaikuttaa työyhteisön uusiutumisen vähenemiseen. Myös pysyvän varahenkilöstön saaminen on ollut haasteellista.

Toiminnalliset tavoitteet, mittarit ja tavoitetaso 2020

Strategiaohjelma		Strategiatavoite		
Hyvinvoinnin kasvu		Eheä yhdyskunta- ja taajamarakenne		
Talousarviotavoite		Merkittävimmät riskit		
Toteutetaan maankäytön toteuttamissuunnitelmassa vuodelle 2020 asetetut tavoitteet asuin- ja yritystonttutuotannon osalta.		Kaupungin elinvoima heikkenee ja yksityiset investoinnit vähenevät jos kaupungin vetovoimaisille alueille ei toteuteta uudistonttutuotantoa.		
Mittarit				
Uudet asuinalueet (tot. aste %)	Lähtöarvo		Tavoitearvo 12/2020	100.00
Uudet yritysalueet (tot. aste %)	Lähtöarvo		Tavoitearvo 12/2020	100.00
Strategiaohjelma		Strategiatavoite		
Statuksen kasvu		Euroopan turvallisin kaupunki		
Talousarviotavoite		Merkittävimmät riskit		
Kävelyä, pyöräilyä ja luonnossa liikkumisen mahdollisuuksia lisätään.		Rahoituksen väheneminen johtaa vain välttämättömien korjausten tekemiseen. Väylien kunto heikkenee ja onnettomuuksien riski kasvaa. Asukkaiden tyytyväisyys laskee. Vahingonkorvausvastuut lisääntyvät.		
Mittarit				
Parannettu/uusi kevyenliikenteen väylästä (km/v)	Lähtöarvo 12/2019	0.00	Tavoitearvo 12/2020	5.00
Kymijoen rantareitin uusia reitistöjä (km/v)	Lähtöarvo 12/2019	0.00	Tavoitearvo 12/2020	1.00
Kunnostettava luontopolkujen reitistö (km)	Lähtöarvo 12/2019	0.00	Tavoitearvo 12/2020	1.00
Talousarviotavoite		Merkittävimmät riskit		
Asukkaat ovat tyytyväisiä keskustan puistojen hoidon tasoon sekä pääkatujen kuntoon.		Rahoituksen väheneminen näkyy tason laskuna, kunnan heikkenemisenä ja sitä kautta asukastyytyväisyyden laskuna. Riittävän työvoiman saaminen tekemään ja valvomaan töitä.		

Mittarit				
Keskustoihin johtavien pääkatujen kunto, mittarina FCG-tutkimus (1-5)	Lähtöarvo 8/2019	3.17	Tavoitearvo 12/2020	3,17
Keskustan puistojen hoito, mittarina FCG- tutkimus (1-5)	Lähtöarvo 8/2019	4.02	Tavoitearvo 12/2020	4,19
Jalankulku- ja pyöriteiden kunto, mittarina FCG-tutkimus (1-5)	Lähtöarvo 8/2019	3.22	Tavoitearvo 12/2020	3,22
Korvausinvestointien euromääräinen osuus investoinneista (%)	Lähtöarvo 12/2019	0.00	Tavoitearvo 12/2020	60.00
Talousarviotavoite	Merkittävimmät riskit			
Liikenneturvallisuuksuunnitelman toimenpideohjelman toteuttaminen.	Kalliimpien (vielä jäljellä olevien) kohteiden osalta rahoituksen väheneminen. Valitukset suunnitelmista			
Mittarit				
Toteutetut toimenpiteet (kpl/v)	Lähtöarvo	0,00	Tavoitearvo	4,00
Strategiaohjelma	Strategiatavoite			
Elinvoiman kasvu	Logistinen keskus			
Talousarviotavoite	Merkittävimmät riskit			
Kouvolan aseman vahvistaminen Pohjois-Euroopan logistisena keskuksena.				
Mittarit				
RRT terminaalialueen toteutumisaste (%)	Lähtöarvo 8/2019	15.00	Tavoitearvo 12/2020	30.00
Strategiaohjelma	Strategiatavoite			
Sisäisen toiminnan kehittäminen	Osaava henkilöstö ja osallistava johtaminen			
Talousarviotavoite	Merkittävimmät riskit			
Asiakastyytyväisyyden pitäminen hyvällä tasolla ja/tai kohottaminen.	Kaupungin imago ja vetovoima heikkenevät.			
Mittarit				
Kiinteistöpalvelujen asiakastyytyväisyys (1-4)	Lähtöarvo 12/2018	3.23	Tavoitearvo 12/2020	3.22
Viranomaistoiminnan asiakastyytyväisyys (1-10)	Lähtöarvo 8/2019	8.70	Tavoitearvo 12/2020	8.70
Talousarviotavoite	Merkittävimmät riskit			
Sairauspoissaolojen ja työssä tapahtuvien tapaturmien väheneminen.	Mikäli tavoitetta ei saavuteta tai tapahtuu negatiivista kehitystä, henkilöstökustannukset nousevat.			
Mittarit				
Työtapaturmien lukumäärä (kpl)	Lähtöarvo 12/2018	67.00	Tavoitearvo 12/2020	50.00
Sairauspoissaolot (kpv /htv)	Lähtöarvo 12/2018	22.50	Tavoitearvo 12/2020	21.50

Talousarviotavoite		Merkittävimmät riskit		
Hyvä esimiestyö ja laadukas työelämä.		Henkilöstö ei noudata työelämän pelisääntöjä. Avoimuus ja luottamus puuttuvat, työyhteisötaitojen puute (pelko). Tehtäväkuvia ja perustehtäviä ei tunnisteta. Työn tuottavuus ja laatu heikkenee.		
Mittarit				
Lähin esimies toimii esimiehenä hyvin (1-10)	Lähtöarvo		Tavoitearvo 12/2020	8.10
Strategiaohjelma		Strategiatavoite		
Hyvinvoinnin kasvu		Resurssitehokkuus		
Talousarviotavoite		Merkittävimmät riskit		
Selvitetään menettelytavat purkumateriaalien varastoinnin ja kierron hallintaan ja hyödyntämiseen.		Purku ja rakennushankkeiden aikatauluja ei saada riittävän kattavasti sovitettua yhteen.		
Mittarit				
Menettelytavan laatimisprosessin valmiusaste (%)	Lähtöarvo 12/2018	65.00	Tavoitearvo 12/2020	100.00
Betoni- ja tiilijätteen hyödyntämisaste (%)	Lähtöarvo 12/2018	70.00	Tavoitearvo 12/2020	90.00
Talousarviotavoite		Merkittävimmät riskit		
Ilmastokestävän ruokailun edistäminen joukko-ruokailussa.		Asiakkaiden asenteet, uusien ruokien kokeiluun liittyvä hävikin tilapäinen kasvu ja raaka-aineiden saatavuus sekä hinta.		
Mittarit				
Hävikkiruoan vähentäminen (kg)	Lähtöarvo 8/2019	123000.00	Tavoitearvo 12/2020	98000.00

Talous**TEKNINEN LAUTAKUNTA 1000 e**

	Alkup. TA 2019	TA 2020	TS 2021	TS 2022
TOIMINTATUOTOT				
MYYNITUOTOT	30 249	26 525	27 102	27 373
MAKSUTUOTOT	222	208	208	210
TUET JA AVUSTUKSET	388	291	291	294
MUUT TOIMINTATUOTOT	7 960	7 643	7 643	7 719
TOIMINTATUOTOT	38 819	34 667	35 244	35 596
 VALMISTUS OMAAN KÄYTTÖÖN	 2 600	 1 485	 1 485	 1 500
 TOIMINTAKULUT				
HENKILÖSTÖKULUT	-27 363	-23 181	-22 701	-21 750
PALKAT JA PALKKIOT	-21 160	-17 676	-17 279	-16 478
HENKILÖSVUKULUT	-6 202	-5 505	-5 422	-5 273
ELÄKEKULUT	-5 484	-4 875	-4 806	-4 685
MUUT HENKILÖSVUKULUT	-718	-630	-616	-588
PALVELUJEN OSTOT	-11 009	-10 277	-9 277	-8 869
AINEET, TARVIKKEET JA TAVARAT	-8 092	-7 868	-7 868	-7 947
MUUT TOIMINTAKULUT	-4 749	-4 351	-4 351	-4 395
TOIMINTAKULUT	-51 212	-45 676	-44 197	-42 961
 TOIMINTAKATE	 -9 793	 -9 525	 -7 468	 -5 865
 POISTOT JA ARVONALENTUMISET	 -8 472	 -9 644	 -9 605	 -9 575

Henkilöresurssit

	TA 2019	TA 2020	TS 2021	TS 2022
Henkilömäärä				
Henkilötyövuosina	738,20	566,64	558,52	555,52

Toiminnan volyymit

	TP 2018	TA 2019	TA 2020	TS 2021	TS 2022
Asemakaavoitettu alue ha/v	197	80	80	80	80
Hyväksytyt kaavat kpl/v	10	12	12	12	12
Rakennusten hoito (m2)	556 000	561 000	561 000	561 000	561 000
Siivottavat neliöt	344 000	341 000	332 022	330 522	330 522
Ateriamäärät kpl	4 920 002	4 800 000	4 713 500	4 713 500	4 713 500
Maan osto ha	193	100	70	70	50
Luovutettuja AO-tontteja kpl	22	35	20	20	20
Metsää ha	3 910	3 600	3 500	3 400	3 400
Peltoa ha	696	670	660	650	650
Kadut ja kevyen liikenteen väylät km	977	985	980	980	980
Rakennettua puistoa ha	219	219	218	218	218
Leikkipaikat kpl	141	141	142	138	134
Sillat ja tunnelit kpl	102	102	102	102	102
Ulkovalaisimet kpl	23 900	23 950	27 320	27 320	27 320

Kymen jätelautakunta

Toimiala Asuminen ja ympäristö

Sitovuustaso Kaupunginvaltuuston hyväksymät toimintakate ja toiminnalliset tavoitteet

Toiminnan kuvaus

Kymen jätelautakunnan toiminta-alueella on yhdeksän kuntaa. Kouvolan kaupunki toimii Kymen jätelautakunnan vastuukuntana. Jätelautakunta huolehtii kunnalle jätelain mukaan kuuluvista jätehuollon järjestämiseen, suunnitteluun ja seurantaan liittyvistä viranomaistehtävistä kuten jätehuoltomääräysten ja jätetaksojen hyväksyminen, jättemaksuihin liittyvä päätöksenteko sekä mahdolliset jätteenkuljetusjärjestelmäpäätökset. Toiminnassa varmistetaan asioiden käsittelyn asiantuntemus ja pyritään asiakaslähtöisyyteen. Jätelautakunta toimii yhteistyössä alueen kuntien ympäristönsuojeluviranomaisten ja jäteyhtiön kanssa. Jätelautakunnan päätöksenteolla asetetaan raamit toimivalle ja ympäristöä mahdollisimman vähän kuormittavalle jätehuollolle. Seurannalla varmistetaan, että asuin-kiinteistöt ja julkisen hallinto- ja palvelutoiminnan kiinteistöt ovat kattavasti mukana järjestetyn jätteenkuljetuksen piirissä.

Oleelliset muutokset ja kehittämiskohteet suunnittelukaudella 2020-2022

Jätehuollon viranomaispalveluissa toimintaympäristömuutoksia aiheuttaa jätelakiin suunnitellut muutokset liittyen kunnan tehtäviin ja vastuisiin jätehuollossa. Tulevien muutosten laajuus on vielä osaksi epävarmaa, joten niihin on varauduttava. Lakimuutoksia seurataan ja sen mukaan toiminnallisia tavoitteita suunnitellaan uudelleen muutosten myötä esimerkiksi jätehuoltomääräykset vaativat päivittämistä vastaamaan lakimuutosten vaatimuksia.

Päivitetyt jätehuoltomääräykset otetaan käyttöön vuoden 2020 alusta alkaen.

Jätepoliittinen ohjelman valmiina osakaskuntiin hyväksyttäväksi, tavoitteena on määritellä osakaskuntien jätepoliittiset linjaukset. Jätepoliittiseen ohjelmaan kirjataan kuntien yhteinen näkemys jätehuollon kehittämistavoitteista sekä periaatteista ja tarvittavista toimenpiteistä tavoitteiden saavuttamiseksi. Jätepoliittinen ohjelma valmistellaan yhteistyössä toimialueen kuntien, jäteyhtiön ja jätelautakunnan kanssa. Kymen jätelautakunta toimii koordinoijana jätepoliittisen ohjelman valmistelussa. Jätepoliittisella ohjelmalla on myös tärkeä osa kuntien omistajaohjausroolissa jätehuollon järjestämisessä.

Jätelautakunta jatkaa yhteistyöpalavereita eri sidosryhmien kanssa sekä tekee kuntavierailuita toiminta-alueen kuntiin. Yhteistyöllä informoimaan sidosryhmiä uudesta jätehuollon viranomaisesta tämän toiminnasta sekä roolista ja tehtävien jaosta eri toimijoiden välillä lisäksi sovitaan yhteisistä toimintatavoista. Yhteistyöllä luodaan mm. säännösten tulkintaan ja palvelujentuottamiseen yhtenäisyyttä ja tehokkuutta, jotta asiakkaita voidaan palvella mahdollisimman hyvin ja tasavertaisesti koko toiminta-alueella. Yhteistyössä huomioidaan erityisesti sopijakunnat, kuntien päättäjät - ja viranhaltijat sekä ympäristönsuojeluviranomaiset sekä jäteyhtiö.

Toiminnalliset tavoitteet, mittarit ja tavoitetaso 2020

Strategiaohjelma	Strategiatavoite			
Sisäisen toiminnan kehittäminen	Osaava henkilöstö ja osallistava johtaminen			
Talousarviotavoite	Merkittävimmät riskit			
Asukkaisen tyytyväisyys hyötyjätepisteverkostoon ja sen toimivuuteen.				
Mittarit				
FCG kyselytutkimukset vuosittain (1-5)	Lähtöarvo 8/2019	4.12	Tavoitearvo 12/2020	4.15

Talous**KYMEN JÄTELAUTAKUNTA 1000 e**

	Alkup. TA 2019	TA 2020	TS 2021	TS 2022
TOIMINTATUOTOT				
MYYNTITUOTOT	251	243	252	252
TOIMINTATUOTOT	251	243	252	252
TOIMINTAKULUT				
HENKILÖSTÖKULUT	-177	-177	-186	-186
PALKAT JA PALKKIOT	-148	-148	-155	-155
HENKILÖSIVUKULUT	-29	-29	-30	-30
ELÄKEKULUT	-25	-24	-25	-25
MUUT HENKILÖSIVUKULUT	-5	-5	-5	-5
PALVELUJEN OSTOT	-62	-59	-59	-59
AINEET, TARVIKKEET JA TAVARAT	-8	-4	-4	-4
MUUT TOIMINTAKULUT	-4	-4	-4	-4
TOIMINTAKULUT	-251	-243	-252	-252
TOIMINTAKATE	0	0	0	0

Henkilöresurssit

	TA 2019	TA 2020	TS 2021	TS 2022
Henkilömäärä				
Henkilötyövuosina	4	3	3	3

*) Henkilöstöstä 1 kuuluu konsernipalvelujen hallintopalveluun, mutta palkka maksetaan Kymen Jätelautakunnan menoista.

**) Henkilöstömäärä kokonaisuudessaan sisältyy teknisen lautakunnan / yhdyskuntatekniikan henkilöstömäärään.

Rakennus- ja ympäristölautakunta

Toimiala Asuminen ja ympäristö

Sitovuustaso Kaupunginvaltuuston hyväksymät toimintakate ja toiminnalliset tavoitteet

Toiminnan kuvaus

Rakennus- ympäristölautakunta järjestää terveysvalvonnan, eläinlääkintähuollon ja ympäristönsuojelun palvelut sekä huolehtii niiden lainsäädännön mukaisista Kouvolan kaupungille kuuluvista lupa-, valvonta- ja muista viranomaistehtävistä. Ympäristönsuojelun vastuulla on Hinku- ja ympäristöohjelmatyön edistäminen.

Oleelliset muutokset ja kehittämiskohteet suunnittelukaudella 2020-2022

Laki ympäristöllisten lupamenettelyjen yhteensovittamisesta (ns. yhden luukun periaate) voimaan 1.1.2021: sovelletaan, jos ympäristö-, vesi- tai maa-aineslupan lisäksi haetaan toisen viranomaisen toimivallassa olevaa, esim. rakennuslupaa, maisematyölupaa, vaarallisen kemikaalin varastointilupaa. Yhteensovittava viranomainen on ympäristönsuojeluviranomainen, jolla koordinoitavastuu kaikkien lupien saman aikaisesta käsittelystä.

Suunnittelukauden aikana ympäristönsuojelussa tulee todennäköisesti asteittain otettavaksi käyttöön sähköiset lupakäytännöt. Yhä suurempia ja vaativampia toimintoja siirtyy lainsäädännön muutoksilla lupamenettelystä ilmoitusmenettelyyn, mikä lisää jälkivalvonnan vaatavuutta. Haja-asutusalueiden jätevesien käsittelyvaatimukset tulevat voimaan 31.10.2019, mikä lisää neuvonnan ja valvonnan tarvetta vanhoilla kiinteistöillä. Vieraslajien torjunnassa lainsäädännön velvoittavuus maanomistajaa kohtaan kasvaa uusien lajien myötä. Ympäristönsuojelu asiantuntijataho, kehitetään edelleen menetelmiä esiintymien hallintaan ja informaation lisäämistä.

Maankäytön ja rakennuslain kokonaisuudistus on valmistelussa ympäristöministeriössä ja lähetetään lausuntokierrokselle syksyn 2019 ja talven 2020 aikana. Muutokset voimassaolevaan maankäyttö- ja rakennuslakiin aiheuttavat oleellisen muutoksen rakennusvalvonnan ja kaavoituksen työkenttään.

Maa-aineslupien ja -valvonnan siirtymisestä ympäristönsuojeluviranomaiselle 2017 aiheutunut resurssivaje ei ole korjautunut.

Säädösmuutosten takia Kouvolan ympäristönsuojelumääräysten päivitys tulee ajankohtaiseksi suunnittelukaudella.

Lainsäädännössä ympäristönsuojeluviranomaiselle nimetyt ympäristönsuojelun edistämiseen ja ympäristön tilan seurantaan liittyvät tehtävät korostuvat ja tulevat toteutettavaksi mm. strategian toteuttamishjelmien, ympäristöohjelman ja Hinku-sitoumusten kautta. Ilmastonmuutokseen liittyvät tehtävät ja vaatimukset tullevat lisääntymään kunnissakin vapaaehtoisesti tai lainsäädännön pakottamana, ympäristönsuojelu on kaupungissa asiantuntijataho.

HINKU-verkostoon sitoutuminen lisää ympäristönsuojeluun vastuuta ohjauksen ja seurannan toteuttamisessa, että päästövähennystavoitteita toteuttaviin toimenpiteisiin ryhdytään kaupunkiorganisaatioissa sekä kehitetään yhteistyötä ulkopuolisten toimijoiden kanssa. Ympäristöasiantuntija on nimetty Kouvolan HINKU-yhdyshenkilöksi. Päivitetyn ympäristöohjelman tavoitteiden vieminen käytäntöön vaatii ympäristönsuojelulta ohjausta ja tukea muille hallintokunnille.

Ympäristöterveydenhuollon (=eläinlääkintähuolto ja terveysvalvonta) viranomaistoiminta jatkuu aikaisemmista arvioista poiketen kunnallisina yksiköinä maakuntavalmistelun päätyttyä. Suunnitelmallista valvontaa tehdään ympäristöterveydenhuollon valtakunnallisen valvontaohjelman mukaisesti. Uuden ohjelmakauden 2020-2024 painopisteinä on valvonnan yhdenmukaistaminen ja yhteistyön lisääminen sekä viranomaisten että toimijoiden kanssa. Viranomaisyhteistyötä lisätään erityisesti varautumisen ja valmiussuunnittelun osalta. Elintarvikelain muutos tulee voimaan vuoden 2020 alusta. Lain muutoksen myötä kotirauhan piirissä olevat tarkastuskohteet tulevat myös säännöllisen valvonnan piiriin. Tämän lisäksi kunnalliseen elintarvikevalvontaan tulee uutena asiana myös toimijan luotettavuuden arviointi. Arvioinnin tarkoituksena on ehkäistä harmaata taloutta. Tällä hetkellä ei ole vielä tiedossa, miten työllistäviä kyseiset lakimuutokset ovat.

litin maakuntavaihdoksen toteutumisesta ja sen vaikutuksesta ympäristöpalvelujen litille myymiin viranomaispalveluihin ei ole saatu varmuutta.

Riskianalyysi

Rakennusvalvontapalvelussa ja ympäristöpalvelujen kaikissa kolmessa yksikössä tehdään lakisääteistä viranomaisyhtä virkavastuulla. Liian pieni henkilöresurssi suhteessa kasvavaan työmäärään aiheuttaa työntekijöiden uupumista ja vaikuttaa lopulta poissaoloihin. Suora negatiivinen vaikutus myös tulokertymään, jos valvontatyötä jää tekemättä ja lupien käsittely hidastuu: luvat ja suurin osa valvontatyöstä sekä eläinlääkinnän potilaskäynnit ovat maksullisia. Asiakaspalvelun laatu kärsii.

Toiminnalliset tavoitteet, mittarit ja tavoitetaso 2020

Strategiaohjelma		Strategiatavoite		
Hyvinvoinnin kasvu		Hiilineutraali kaupunki 2040		
Talousarviotavoite		Merkittävimmät riskit		
Laaditaan Kouvolaan hiilineutraalisuuskartta HINKU-foorumien tavoitteiden mukaisesti.		Verkostoitumisen tuomat hyödyt ilmastotyössä jäävät saavuttamatta.		
Mittarit				
Toteutumisaste (%)	Lähtöarvo 8/2019	0.00	Tavoitearvo 12/2020	100.00

Strategiaohjelma		Strategiatavoite		
Hyvinvoinnin kasvu		Monimuotoiset luontoympäristöt		
Talousarviotavoite		Merkittävimmät riskit		
Kehitetään luonnon monimuotoisuutta kaupungin omistamilla alueilla ympäristöohjelman mukaisesti.		Luonnon monimuotoisuuden tila heikkenee.		
Strategiaohjelma		Strategiatavoite		
Sisäisen toiminnan kehittäminen		Osaava henkilöstö ja osallistava johtaminen		
Talousarviotavoite		Merkittävimmät riskit		
Asiakastytyväisyyden pitäminen hyvällä tasolla ja/tai kohottaminen.		Kaupungin imago ja vetovoima heikkenee.		
Mittarit				
Viranomaistoiminnan asiakastytyväisyys (1-10)	Lähtöarvo 8/2019	8.70	Tavoitearvo 12/2020	8.7
Talousarviotavoite		Merkittävimmät riskit		
Sairauspoissaolojen ja työssä tapahtuvien tapaturmien määrän aleneminen.		Mikäli tavoitetta ei saavuteta tai tapahtuu negatiivista kehitystä, henkilökustannukset nousevat.		
Mittarit				
Työtapaturmien lukumäärä (kpl)	Lähtöarvo 12/2018	3.00	Tavoitearvo 12/2020	0.00
Sairauspoissaolot (kpv /htv)	Lähtöarvo 12/2018	14.10	Tavoitearvo 12/2020	14.00

Talousarviotavoite		Merkittävimmät riskit			
Hyvä esimiestyö ja laadukas työelämä.		Henkilöstö ei noudata työelämän pelisääntöjä. Avoimuus ja luottamus puuttuvat, työyhteisötaitojen puute (pelko). Tehtäväkuvia ja perustehtäviä ei tunnisteta. Työn tuottavuus ja laatu heikkenee.			
Mittarit					
Lähin esimies toimii esimiehenä hyvin (1-10)		Lähtöarvo 12/2018	8.40	Tavoitearvo 12/2020	9.50

Talous

RAKENNUS- JA YMPÄRISTÖLAUTAKUNTA 1000 e	Alkup. TA 2019	TA 2020	TS 2021	TS 2022
TOIMINTATUOTOT				
MYYNITITUOTOT	295	290	290	290
MAKSUTUOTOT	1 123	1 120	1 120	1 120
TUET JA AVUSTUKSET	0	0	0	0
MUUT TOIMINTATUOTOT	13	13	13	13
TOIMINTATUOTOT	1 431	1 423	1 423	1 423
TOIMINTAKULUT				
HENKILÖSTÖKULUT	-2 723	-2 646	-2 708	-2 731
PALKAT JA PALKKIOT	-2 115	-2 081	-2 133	-2 151
HENKILÖSIVUKULUT	-608	-565	-576	-580
ELÄKEKULUT	-537	-492	-501	-504
MUUT HENKILÖSIVUKULUT	-71	-73	-75	-76
PALVELUJEN OSTOT	-486	-515	-515	-515
AINEET, TARVIKKEET JA TAVARAT	-32	-35	-35	-35
MUUT TOIMINTAKULUT	-312	-305	-305	-305
TOIMINTAKULUT	-3 553	-3 501	-3 563	-3 586
TOIMINTAKATE	-2 122	-2 078	-2 140	-2 163

Henkilöresurssit

Henkilömäärä	TA 2019	TA 2020	TS 2021	TS 2022
Henkilötyövuosina	49,00	46,85	46,85	46,85

Toiminnan volyymi

	TP 2018	TA 2019	TA 2020	TS 2021	TS 2022
<u>Rakennusvalvonta</u>					
Rakentamisen luvat	843	1 000	900	900	900
Katselmukset	2 419	3 500	3 400	3 400	3 400
<u>Ympäristönsuojelu</u>					
Ympäristöluvitettut laitokset yhteensä, kpl (kunta+AVI)	216	222	218	218	218
Ympäristölupapäätökset ja annetut lausunnot luvista/vuosi, kpl	25	25	25	25	25
Luvitettujen laitosten tarkastukset/vuosi, kpl (kunta+AVI)	53	46	15	59	48
Rekisteröinti-ilmoitukset/vuosi, kpl	8	5	5	5	5

Muut (ei-ympäristölupa) ilmoitukset ja annetut lausunnot, kpl	78	100	100	100	100
Maa-ainesasiat					
Luvat, kpl	12	10	15	15	15
Tarkastukset, kpl	71	90	90	90	90
<u>Terveysvalvonta</u>					
Terveysvalvonnan tarkastukset ja toimenpiteet, kpl	2 868	2 900	2 800	2 800	2 800
<u>Eläinlääkintähuolto</u>					
Eläinlääkintähuollon potilaskäynnit, kpl	10 066	11 000	10 000	10 000	10 000

Maaseutulausautakunta

Toimiala Asuminen ja ympäristö

Sitovuustaso Kaupunginvaltuuston hyväksymät toimintakate ja toiminnalliset tavoitteet

Toiminnan kuvaus

Maaseutupalvelujen tehtävänä on maaseudun elinvoimaisuuden säilyttäminen ja kehittäminen hoitamalla sille laissa säädetty maaseutuelinkeinoviranomaisen tehtävät, maaseudun ja kylien kansalaisosallistumiseen sekä infrastruktuuriin (yksityistiet ja valokuituavustukset) ja kehittämiseen liittyvät tehtävät ja tuottaa Maatalousyrittäjien eläkelaitoksen ja Kouvolan kaupungin välisen toimeksiantosopimuksen mukaiset maatalousyrittäjien lomituspalvelut.

Oleelliset muutokset ja kehittämiskohteet suunnittelukaudella 2020-2022

EU:n ohjelmakausi ja hankkeet ovat päättymässä. EU:n ohjelmakauden 2014-2020 toimintaryhmärahoitukseen (Pohjois-Kymen Kasvu ry) varataan 31 200 euroa vuodelle 2020 toimintaryhmän esittämän hyväksytyn myöntövaltuuden ja valtuuston 9.12.2013 hyväksymän sitoumuksen mukaisesti. Laajakaistahankkeen 3. rakennusvaiheen avustamiseen (valtuusto 14.10.2013) varataan 489 000 euroa sekä 88 800 euroa 2. rakennusvaiheen loppuavustuksiin (valtuusto 11.6.2012). Valtakunnallisessa Nopea laajakaista-hankkeessa hankkeiden tulee olla valmiita vuoden 2020 loppuun mennessä, jotta niille voidaan hakea Viestintäviraston osuutta maksuun.

Kyliden toiminnan avustamiseen ja kehittämiseen varataan 42 000 euroa ja maaseudun ja muiden haasteellisten alueiden tukeen 20 000 euroa (maha-raha) sekä yksityistieavustuksiin 400 000 euroa (lautakunnan esityksessä 580 000 euroa), mikä on vähemmän kuin vuonna 2019. Tielautakunnan tehtäviä hoitavan yksityistiejaoston toiminta on päätynyt, sillä 1.1.2019 voimaantulleen yksityistielain mukaan kuntien tielautakunnat lakkaavat 31.12.2019.

Viljelijätukihallinnossa toimitaan EU:n ohjelmakauden 2014-2020 ja Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelman 2014-2020 mukaan. Ohjelmakaudelle on luvassa jatkoa, joten vuosina 2020-2022 viljelijätukihallinnon tehtävät ja toiminta jatkuvat ennallaan.

Viljelijätukien haku tapahtuu lähes kokonaan sähköisesti (94,1 % hakemuksista; osuus ei näytä enää nousevan), mutta paperilomakkeita käsitellään vielä muissa viljelijöiden hakemuksissa. Maaseutuviraston (nykyisin Ruokavirasto) ja Kouvolan kaupungin välinen maksajavirastosopimus määrittelee lakisääteisten maaseutuelinkeinoviranomaisen tehtävien hoitamiseen tarvittavat henkilöstöresurssit sekä muut tehtävien hoidon sisäiselle organisoinnille kunnassa asetettavat vaatimukset. Kouvolan kaupungin maaseutupalvelut käsittelee ja maksaa maataloustukia EU:n ja valtion varoista noin 26 milj. euroa vuodessa.

Lomituspalveluissa kaudella 2020-2022 mahdollisista paikallisyksiköiden yhdistämisistä päättää Maatalousyrittäjien eläkelaitos (Mela). Yhdistämistarpeiden taustalla on kotieläintalouden rakennekehityksen aiheuttama lomituspalvelujen kysynnän väheneminen 5 %:lla vuodessa. Lomituspalvelujen järjestämisestä on sovittu kaupungin ja Melan välisellä toimeksiantosopimuksella. Lomituspalvelulaki määrittelee tehtävien hoitamiseen tarvittavat henkilöstöresurssit ja muut tehtävien hoitoon liittyvät asiat. Lomituspalvelulakia ollaan muuttamassa mahdollisesti tällä hallituskaudella. Lain valmistelun ja voimaantulon ajankohdista ei tässä vaiheessa ole tarkempaa tietoa.

Maatalousyrittäjien vuosiloman haku ajoittuu vuosittain pääsääntöisesti lokakuulle. Lomituspalvelut osallistuu myös Melan "Virtaa viljelijälle" projektiin, joka painottuu työhyvinvoinnin edistämiseen ja palveluista tiedottamiseen.

Riskianalyysi

Henkilöresursseja on säästötoimien johdosta supistettu, jolloin resurssien ajoittainen niukkuus aiheuttaa riskin tehtävien hoitamiseksi. Aikataulujen pitävyys ja työsuoritusten virheettömyys ja laadukkuus vaarantuvat. Joitain tehtäviä voi jäädä tai on jätettävä tekemättä, mikä puolestaan voi johtaa palvelujen tason laskuun ja saatavuuden heikkenemiseen, henkilöstön jaksamisongelmiin, työmotivaation alenemiseen ja ristiriitoihin sekä sairauspoissaolojen lisääntymiseen. Resurssien niukkuus johtaa helposti myös asiakastyytyväisyyden heikentymiseen.

Haastava työympäristö ja raskas työ ovat riskinä maatalouslomituksen henkilöstön hyvinvoinnille ja vaikuttaa osaltaan sairauspoissaolojen määrään. Tästä syystä lomituspalveluissa kiinnitetään erityistä huomiota sekä maatalouslomittajien että lomituksen hallinnon työntekijöiden työhyvinvointiin.

Toiminnalliset tavoitteet, mittarit ja tavoitetaso 2020

Strategiaohjelma		Strategiatavoite			
Statuksen kasvu		Asukkaat voimavarana			
Talousarviotavoite		Merkittävimmät riskit			
Vapaa-ajanasukille suunnatun tiedottamisen kehittäminen vapaa-ajanasukasohjelman painotusten mukaisesti.		Tiedottamisella tavoitetaan vain pieni osa vapaa-ajanasukkaista. Useista tiedotuskanavista huolimatta, vapaa-ajanasukkaat kokevat, etteivät saa riittävästi tietoa mökkipaikkakunnaltaan.			
Mittarit					
Toimenpiteiden suunnitelmat on tehty ja toteutus on käynnissä (%)		Lähtöarvo 12/2018	0.00	Tavoitearvo 12/2020	100.00
Toteutumisaste (%)		Lähtöarvo 12/2018	0.00	Tavoitearvo 12/2020	100.00
Asiakastyytyväisyys (1-5)		Lähtöarvo		Tavoitearvo 12/2020	4.00

Strategiaohjelma		Strategiatavoite			
Sisäisen toiminnan kehittäminen		Osaava henkilöstö ja osallistava johtaminen			
Talousarviotavoite		Merkittävimmät riskit			
Asiakastyytyväisyys säilyy nykyisellä hyvällä tasolla tai paranee. Asiakastyytyväisyyttä mitataan viljelijätukipalvelujen viranomaistoiminnan osalta arvoasteikolla 1-4 ja lomitustoiminnan osalta arvoasteikolla 1-5.		Resursseja on vähennetty säästötoimien johdosta, jolloin aikataulujen pitävyys ja työsuoritusten virheettömyys ja laadukkuus vaarantuvat. Tämä voi johtaa palvelujen tason laskuun ja saatavuuden heikkenemiseen, mikä johtaa helposti myös asiakastyytyväisyyden heikentymiseen. Kaupungin imago ja vetovoima heikkenee.			
Mittarit					
Viranomaistoiminnan asiakastyytyväisyys (1-4)		Lähtöarvo 12/2018	3.34	Tavoitearvo 12/2020	3.50
Asiakastyytyväisyys (1-5)		Lähtöarvo 12/2018	4.15	Tavoitearvo 12/2020	4.30

Talousarviotavoite		Merkittävimmät riskit			
Nykyistä pienempi sairauspoissaolojen ja tapaturmien määrä.		Säästötoimien johdosta toimitaan niukoilla henkilöresursseilla, mikä osaltaan voi johtaa henkilöstön jaksamisongelmiin ja sairauspoissaolojen ja tapaturmien lisääntymiseen. Lisäksi lomitustoiminnan erityispiirteenä on haastava työympäristö ja raskas työ, jotka vaikuttavat osaltaan sairauspoissaolojen määrään. Mikäli tavoitetta ei saavuteta tai tapahtuu negatiivista kehitystä, henkilöstökustannukset nousevat.			
Mittarit					
Sairauspoissaolot (kpv /htv)		Lähtöarvo 12/2018	30.20	Tavoitearvo 12/2020	30.00
Työtapaturmien lukumäärä (kpl)		Lähtöarvo 12/2018	23.00	Tavoitearvo 12/2020	15.00
Strategiaohjelma		Strategiatavoite			
Sisäisen toiminnan kehittäminen		Uudet toimintatavat			
Talousarviotavoite		Merkittävimmät riskit			
Lomituspalvelujen tiedottamisen parantaminen maatalousyrittäjille, henkilöstölle ja sidosryhmille sekä yhteistyön kehittäminen heidän kanssaan palvelutuotannon tehostamiseksi.		Tiedottamisella tavoitetaan vain pieni osa ko. kohderyhmästä. Lisääntyneestä yhteydenpidosta huolimatta ei saada lisättyä tuloksellista yhteistyötä kohderyhmän kanssa.			
Mittarit					
Toteutuneet tilaisuudet (kpl)		Lähtöarvo 12/2019	2.00	Tavoitearvo 12/2020	6.00
Tapahtumiin osallistuvien määrä (hlö)		Lähtöarvo 12/2019	160.00	Tavoitearvo 12/2020	460.00
Asiakastyytyväisyys (1-5)		Lähtöarvo 12/2018	4.00	Tavoitearvo 12/2020	4.30

Talous**MAASEUTULAUTAKUNTA 1000 e**

	Alkup. TA 2019	TA 2020	TS 2021	TS 2022
TOIMINTATUOTOT				
MYYNITUOTOT	4 512	4 141	4 151	4 151
MAKSUTUOTOT	502	465	465	465
TUET JA AVUSTUKSET	50	35	35	35
MUUT TOIMINTATUOTOT	3	3	3	3
TOIMINTATUOTOT	5 067	4 643	4 653	4 653
TOIMINTAKULUT				
HENKILÖSTÖKULUT	-4 702	-4 243	-4 260	-4 260
PALKAT JA PALKKIOT	-3 724	-3 328	-3 342	-3 342
HENKILÖSIVUKULUT	-978	-915	-918	-918
ELÄKEKULUT	-855	-796	-798	-798
MUUT HENKILÖSIVUKULUT	-122	-120	-120	-120
PALVELUJEN OSTOT	-750	-699	-699	-699
AINEET, TARVIKKEET JA TAVARAT	-42	-37	-37	-37
AVUSTUKSET	-1 575	-1 260	-723	-733
MUUT TOIMINTAKULUT	-66	-64	-64	-64
TOIMINTAKULUT	-7 134	-6 303	-5 783	-5 793
TOIMINTAKATE	-2 067	-1 660	-1 130	-1 140

Henkilöresurssit

	TA 2019	TA 2020	TS 2021	TS 2022
Henkilömäärä				
Henkilötyövuosina	97,34	94,20	91,48	87,04

Toiminnan volyymi

	TP 2018	TA 2019	TA 2020	TS 2021	TS 2022
Lomituspäivät	18 178	17 000	16 300	15 450	14 540
Lomitettavat yrittäjät	456	430	403	383	364
Välitetty EU-viljelijätuki, milj. euroa	27,1	27	26	26	26
Tiloja tukihaun piirissä	958	940	920	900	880
Saapuneet hakemukset kpl (viljelijä-tukipalvelut)	3 965	4 000	4 000	3500	3500
Yksityistieavustukset, euroa	725 112	725 000	580 000	580 000	580 000
Kansallinen laajakaista 2015 – hanke, euroa	220 642	490 000 *)	578 000	0	0

*) Laajakaistahankkeen avustukset 0 euroa >Talousarviomuutos v. 2019

Mikäli Kouvolan lomituspalveluiden toiminta-alue laajenee paikallisyksiköiden yhdistämisen seurauksena, laajenee toiminnan volyymi merkittävästi. Mikäli jokin toinen lomituksen paikallisyksikkö ottaa toiminnan hoitaakseen, nolaantuvat esitetyt luvut Kouvolan taloussuunnitelmassa.

Käyttötalous toimialoittain ja toimielimittäin 1000 e

Yhteistoiminta	Alkup. TA 2019	TA 2020	TS 2021	TS 2022
Toimintatulot	1 200	1 200	1 200	1 200
Toimintamenot	-321 700	-334 200	-339 800	-347 700
Toimintakate	-320 500	-333 000	-338 600	-346 500
Tarkastuslautakunta				
Toimintamenot	-227	-211	-176	-176
Toimintakate	-227	-211	-176	-176
Kaupunginhallitus				
Toimintatulot	62 407	56 822	56 133	56 385
Valmistus omaan käyttöön	300	300	300	300
Toimintamenot	-64 193	-57 597	-57 884	-56 899
Toimintakate	-1 486	-476	-818	167
Konsernipalvelut yhteensä				
Toimintatulot	62 407	56 822	56 133	56 385
Valmistus omaan käyttöön	300	300	300	300
Toimintamenot	-64 420	-57 809	-58 060	-57 075
Toimintakate	-1 713	-687	-1 627	-390
Kasvatus ja opetus/Kasvatus- ja opetuslautakunta				
Toimintatulot	10 385	10 453	10 505	10 610
Toimintamenot	-160 593	-155 908	-156 318	-156 257
Toimintakate	-150 208	-145 455	-145 813	-145 647
Liikunta ja kulttuuri/Liikunta- ja kulttuurilautakunta				
Toimintatulot	5 325	4 665	5 278	5 331
Toimintamenot	-30 146	-26 399	-24 904	-24 416
Toimintakate	-24 822	-21 734	-19 626	-19 086
Tekninen lautakunta				
Toimintatulot	38 819	34 667	35 244	35 596
Valmistus omaan käyttöön	2 600	1 485	1 485	1 500
Toimintamenot	-51 212	-45 676	-44 197	-42 961
Toimintakate	-9 793	-9 525	-7 468	-5 865
Kymen jätelautakunta				
Toimintatulot	251	243	252	252
Toimintamenot	-251	-243	-252	-252
Toimintakate	0	0	0	0
Rakennus- ja ympäristölautakunta				
Toimintatulot	1 431	1 423	1 423	1 423
Toimintamenot	-3 553	-3 501	-3 563	-3 586
Toimintakate	-2 122	-2 078	-2 140	-2 163
Maaseutulautakunta				
Toimintatulot	5 067	4 643	4 653	4 653
Toimintamenot	-7 134	-6 303	-5 783	-5 793
Toimintakate	-2 067	-1 660	-1 130	-1 140
Asuminen ja ympäristö yhteensä				
Toimintatulot	45 568	40 976	41 572	41 924
Valmistus omaan käyttöön	2 600	1 485	1 485	1 500
Toimintamenot	-62 150	-55 723	-53 796	-52 592
Toimintakate	-13 983	-13 262	-10 739	-9 168
Käyttötalous yhteensä				
Toimintatulot	124 884	114 116	114 688	115 450
Valmistus omaan käyttöön	2 900	1 785	1 785	1 800
Toimintamenot	-639 009	-630 039	-632 878	-638 040
Toimintakate	-511 225	-514 139	-516 405	-520 790

3. TULOSLASKELMAOSA

Tuloslaskelmassa esitetään kaupungin palvelutuotannon toimintatulot ja –menot (ulkoiset ja sisäiset), näiden välinen erotus eli toimintakate sekä kaupungin yhteisinä erinä verotulot, valtionosuudet sekä rahoitustulot ja -menot. Näiden erien erotuksena saatavan vuosikatteen pitäisi riittää kattamaan omaisuuden kulumista mittaavat suunnitelman mukaiset poistot. Vuosikatteen ja poistojen erotus on tilikauden tulos, josta tilinpäätöserien muutosten jälkeen muodostuu tilikauden yli- tai alijäämä.

Tuloslaskelma 1000 e	TP 2018	Alkuper. TA 2019	Muutettu TA 2019	TA 2020	TA 2021	TA 2022
Toimintatuotot	162 452	124 884	120 767	114 116	115 321	115 831
Myyntituotot	58 262	42 870	43 014	38 870	40 235	40 571
Maksutuotot	23 777	5 748	5 820	5 709	5 729	5 770
Tuet ja avustukset	10 139	7 105	7 120	6 534	6 540	6 580
Muut toimintatuotot	70 272	69 162	64 813	63 003	62 184	62 527
Valmistus omaan käyttöön	3 281	2 900	2 900	1 785	1 785	1 800
Toimintakulut	-678 922	-639 009	-647 069	-630 039	-632 878	-638 040
Henkilöstökulut	-239 494	-151 941	-151 313	-145 143	-146 134	-145 432
Palkat ja palkkiot	-187 319	-117 832	-116 822	-111 522	-112 171	-111 382
Henkilösivukulut	-52 175	-34 109	-34 491	-33 622	-33 964	-34 049
Eläkekulut	-44 693	-3 975	-30 551	-29 665	-29 984	-30 097
Muut henkilösivukulut	-7 481	-23 958	-3 940	-3 957	-3 980	-3 952
Palvelujen ostot	-302 111	-393 178	-407 042	-397 735	-401 953	-408 137
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-30 609	-23 958	-23 514	-23 040	-23 056	-23 179
Avustukset	-43 226	-17 399	-16 614	-15 538	-14 601	-14 484
Muut toimintakulut	-63 482	-525 833	-48 586	-48 584	-47 134	-46 808
Toimintakate	-513 189	-511 225	-523 402	-514 139	-516 405	-520 790
Verotulot	331 075	346 000	339 000	352 000	360 300	366 400
Valtionosuudet	170 036	168 300	168 300	181 200	183 500	186 000
Rahoitustuotot ja -kulut	6 328	6 882	6 882	9 008	9 158	9 058
Korkotuotot	1 925	1 610	1 610	1 831	1 831	1 731
Muut rahoitustuotot	8 008	7 892	7 892	10 390	10 540	10 540
Korkokulut	-2 545	-2 505	-2 505	-3 001	-3 001	-3 001
Muut rahoituskulut	-1 061	-115	-115	-212	-212	-212
Vuosikate	-5 750	9 957	-9 220	28 069	36 553	40 688
Poistot ja arvonalentumiset						
Suunnitelman muk. poistot	-20 005	-20 500	-20 500	-22 000	-22 000	-22 055
Arvonalentumiset	-274		0	0	0	0
Tilikauden tulos	-26 028	-10 543	-29 720	6 069	14 553	18 613
Poistoeron muutos	102		0	0	0	0
Rahastojen muutos	5		0	0	0	0
Tilikauden ylijäämä (alij.)	-25 921	-10 543	-29 720	6 069	14 553	18 613
Tunnusluvut						
Toimintatuotot/Toimintamenot, %	24,0	19,6	18,7	18,2	18,3	18,2
Vuosikate, % poistoista	-28,4	48,6	-45,0	127,6	166,2	184,5
Vuosikate euroa/asukas	-69	120	-111	344	453	509
Kertynyt yli-/alijäämä	10 141	-402	-19 579	-15 376	-822	17 791
Kertynyt yli-/alijäämä, euroa/asukas	122	-5	-236	-189	-10	222
Asukasmäärä	83 231	83 100	83 100	81 521	80 732	79 965

Toimintakatteeksi vuonna 2020 muodostuu -514,1 milj. euroa. Toimintakatteen muutos sisäiset erät mukaan luki on 18,2 prosenttia vuoden 2019 tilinpäätösennusteeseen verrattuna. rahoituserien jälkeen saatava vuosikate, 28,1 milj. euroa, kattaa suunnitelman mukaiset poistot 127,6 prosenttisesti. Suunnitelman mukaisten poistojen arvioidaan olevan 22,0 milj. euroa vuonna 2020. Tilikauden tulokseksi sekä tilikauden ylijäämäksi vuonna 2020 muodostuu 6,1 milj. euroa. Kertyneen yli-/alijäämän laskennassa on huomioitu tilinpäätösennusteen mukainen tilikauden alijäämä.

Julkinen rahoitus eli verotulot ja valtionosuudet

Verotulot koostuvat kunnallisverosta, yhteisverosta ja kiinteistöverosta. Vuoden 2020 talousarvio sisältää 0,5 prosenttiyksikön korotuksen kunnallisveroon eli kunnallisvero on 21,25 prosenttia. Kiinteistöveroja arvioidaan kertyvän noin 0,2 milj. euroa enemmän kuin vuonna 2019. Kouvolan kiinteistöveroprosentit ovat samat kuin vuonna 2019:

- yleinen kiinteistövero 1,45 % (vaihteluväli 0,93-2,00)
- vakituisten asuntojen kiinteistövero 0,65 % (vaihteluväli 0,41-1,0)
- muiden asuinrakennuksien kiinteistövero 1,35 % (vaihteluväli 0,93-2,00)
- voimalaitoksien kiinteistövero 3,10 % (vaihteluväli 0,93-3,10)
- rakentamattoman rakennuspaikan veroa ei määritetä erikseen, jolloin se on sama kuin yleinen kiinteistöveroprosentti (jos määritetään, vaihteluväli 2,00-6,00)

Valtionosuudet jakautuvat valtiovarainministeriön hallinnoimaan peruspalvelujen valtionosuuteen ja opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain mukaiseen valtionosuuteen, jota hallinnoi opetus- ja kulttuuriministeriö. Peruspalvelujen valtionosuudet sisältävät vuosittainen paljon muutoksia. Yhteensä valtionosuuksien arvioidaan olevan vuonna 2020 noin 9,4 milj. euroa pienemmät kuin vuonna 2019.

Julkisen rahoituksen kehitys ilmenee alla olevasta taulukosta. Julkisen rahoituksen muutoksien arvioidaan vuonna 2020 olevan noin 5,0 prosenttia. Alla oleva taulukko kuvaa julkisen rahoituksen kehitystä sekä toimintakatteen muutosta vuosittain.

Verotulot verotulolajeittain sekä valtionosuudet, milj. eur	Toteumat			Arviot			
	2016	2017	2018	TPE 2019	TA 2020	TS 2021	TS 2022
Kunnan tulovero	294,7	289,2	283,1	284,3	300,0	307,0	312,0
Muutos%	2,2 %	-1,9 %	-2,1 %	0,4 %	5,5 %	2,3 %	1,6 %
Kiinteistövero	28,8	28,3	27,8	27,9	28,0	28,3	28,4
Muutos%	14,8 %	-1,6 %	-1,8 %	0,5 %	0,3 %	1,1 %	0,4 %
Yhteisöveron tuotto	17,5	20,6	20,2	23,8	24,0	25,0	26,0
Muutos%	-9,9 %	18,1 %	-2,1 %	17,8 %	0,8 %	4,2 %	4,0 %
Verotulot yhteensä	340,9	338,1	331,1	336,0	352,0	360,3	366,4
Muutos%	2,5 %	-0,8 %	-2,1 %	1,5 %	4,8 %	2,4 %	1,7 %
Valtionosuudet	175,9	169,2	170,0	171,8	181,2	183,5	186,0
Muutos%	5,5 %	-3,8 %	0,5 %	1,1 %	5,5 %	1,3 %	1,4 %
Julkinen rahoitus yht.	516,8	507,3	501,1	507,8	533,2	543,8	552,4
Julkisen rahoituksen muutos%	3,5 %	-1,8 %	-1,2 %	1,3 %	5,0 %	2,0 %	1,6 %

Toimintakate	-498,8	-493,2	-513,2	-524,8	-514,1	-515,8	-520,4
Toimintakatteen muutos%	1,1 %	-1,1 %	4,1 %	2,3 %	-2,0 %	0,3 %	0,9 %

Rahoitustulot ja -menot

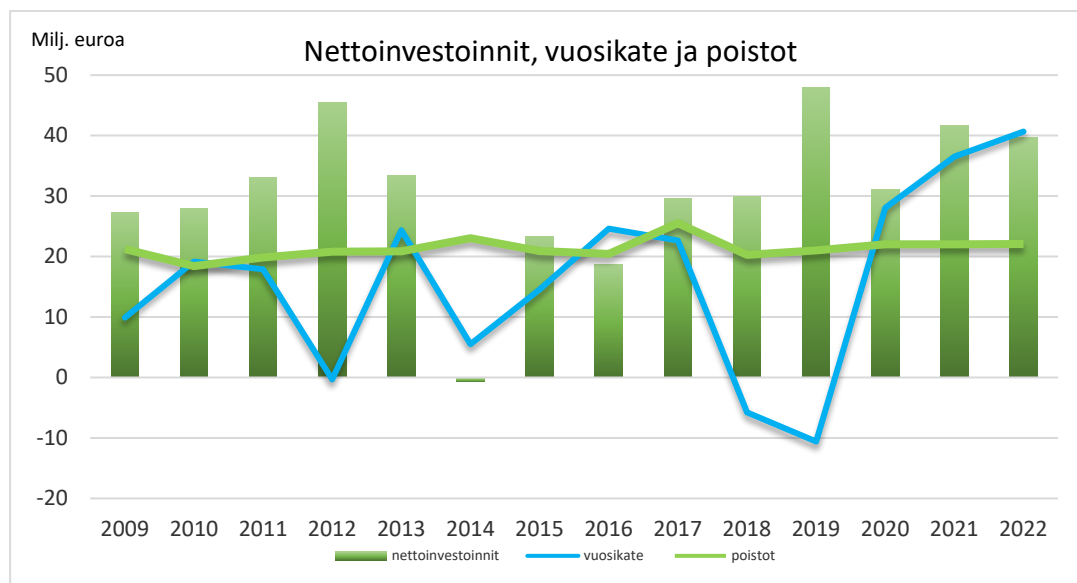
Rahoitustulot ja -menot koostuvat korkotuloista ja -menoista sekä muista rahoitustuloista ja -menoista. Rahoitustuloina korkotuloja antolainoista arvioidaan vuonna 2020 saatavan 1,8 milj. euroa. Muut rahoitustulot (10,4 milj. euroa) koostuvat pääosin osingoista ja osuuspääomien koroista, joiden arvio vuodelle 2020 on 9,8 milj. euroa sekä sijoitustoiminnan tuotoista ja takausprovisioista. Rahoitusmenot koostuvat pääosin korkomenoista, joita arvioidaan maksettavan vuonna 2020 noin 3,0 milj. euroa sekä muista rahoitusmenoista, 0,2 milj. euroa.

Tuloslaskelman tunnusluvut

Tuloslaskelman yhteydessä esitettävät tunnusluvut kuvaavat tulo-rahoituksen riittävyyttä. Tunnusluvulla **toimintatulot prosenttia toimintamenoista** voidaan tulkita toimintatulolla toimintamenoista katettavaa osuutta, jonka kasvu vahvistaa kunnan tulo-rahoitusta.

Vuosikate prosenttia poistoista kuvaa vuosikatteen riittävyyttä kattamaan poistot. Tulo-rahoitus on ylijäämäinen, jos vuosikate ylittää poistot ja alijäämäinen, kun vuosikate alittaa poistot. Talousarvio- ja suunnitelma on laadittu

niin, että vuosikatteet riittävät kattamaan poistot jokaisena suunnitelmavuonna. Alla oleva kaavio kuvaa vuosikatteen ja poistojen suhdetta vuosina 2009-2022.

Vuosikate euroa/asukas -tunnuslukua käytetään yleisesti tulorahoituksen arvioinnin riittävydessä. Keskimääräistä, kaikkia kuntia koskevaa tavoitearvio ei voida asettaa, vaan kunnan toimintaympäristö vaikuttaa tavoitteen määrittämiseen kunnassa.

Kertynyt yli-/alijäämä sekä **kertynyt yli-/alijäämä asukasta kohden** kuvaa kaupungin pitkän aikavälin tulorahoitustarvetta. Kouvolaan negatiiviset tunnusluvut osoittavat kaupungin tulorahoituksen riittämättömyyden.

4. INVESTOINTIOSA

Investointimenot vuodelle 2020 ovat yhteensä 34,8 milj. euroa. Rahoitusosuuksia arvioidaan saatavan 2,5 milj. euroa. Investointien luovutustuloja arvioidaan vuonna 2020 kertyvän yhteensä 0,5 milj. euroa. Kaupungin nettointervestoinnit ovat 31,8 milj. euroa vuodelle 2020, josta ns. kärkihankkeen osuus on 6,7 milj. euroa. Investoinneista korvausinvestointimenojen osuus on 14,2 milj. euroa ja uusinvestointimenojen 20,6 milj. euroa.

Aineettomat hyödykkeet

Digitalisaation hyödyntäminen tulee lähteä prosesseista ja asiakkaan palvelupoluista tunnistuen, missä digitalisaatio voi auttaa palvelua - muuttaen myös työelämää. Palvelujen digitalisointi ei välttämättä tuo säästöjä, jos lähtökohtaisesti ajatellaan vain nykyisten palveluiden sähköistämistä. Se lisää palvelujen saavutettavuutta ja tarjoaa keinoja tiedon keräämiseksi digitaalisessa muodossa. Kokonaisvaltaisen muutoksen läpivienti on haastavaa ja vaatii rakenteissa ja toimintaprosesseissa suuria muutoksia. Talousarvioon sisältyvillä ICT- investoinneilla kehitetään palvelujen saavutettavuutta ja muutetaan toimintaprosesseja digiteknologiaa hyödyntäen. Saavutettavuusdirektiivi ja kansallinen lainsäädäntö velvoittavat tekemään digitaaliset palvelut saavutettaviksi. Digitalisoinnissa hyödynnetään verkostoyhteistyötä ja avoimia rajapintoja. Digitalisaatioon liittyvät ICT-investoinnit sisältävät mm. palveluseteli- ja ostopalveluseteli- kehitystyötä, HR-prosessien digitalisointia, Integraatoratkaisuja, Tiedolla johtamisen kehittämistä.

Verkkoviestinnän ICT-investointi sisältää muun muassa modernin mediapankin ja verkkosivuston jatkokehityksen. Saavutettavuusdirektiivi ja kansallinen lainsäädäntö vaativat viranomaisia tekemään digitaaliset palvelut saavutettaviksi.

Poikilo-museoiden museokokoelmätietokantajärjestelmien Muusa (taidekokoelmat) ja Musketi (esine- ja valokuvakokoelmat) vaihtaminen yhteen uuteen tietokantajärjestelmään. Museovirasto ei enää ylläpidä Musketi-tietokantajärjestelmää (vanhentunut).

Trimble Locus Cloudin kehitysprojektin 2. vaiheen toteutetaan. Digitalisaation myötä mobiiliin käyttö lisääntyy. Pilvikelpoinen tiedonhallinta mahdollistaa paremmin asiakaslähtöiset toiminnot sekä etäkäytön, sisältäen muun muassa maastomallisovelluksen ja paikkatietoanalyysi – sovelluksen.

Rakennusvalvonnan käytössä olevan arkistomateriaalin muuntaminen sähköiseen muotoon siten, että materiaalin hyödyntäminen asiakaspalvelussa ja rakennusvalvonnan ja kaupungin muiden palveluiden (esim. kaavoitus) käyttöön helpottuu. Arvioitu valmistumisajankohta on vuonna 2023.

ICT-investointien erittelyt

ICT-investointi (1000 e)	Kokonais- kust.arvio	TA 2020	TS 2021	TS 2022
Digitalisaation edistäminen		120	100	80
Verkkoviestinnän kehittäminen	465	100	90	90
Poikilo-museoiden tietokantajärjestelmä	40	40		
Trimble Locus Cloud kehittäminen	265	70		
Rakennusvalvonnan aineiston skannaus	630		210	210
Yhteensä		330	400	380

Tilapalvelut

Rakennusinvestointeihin vuodelle 2020 on varattu nettona 11,9 milj. euroa. Merkittävimmät investointikohteet ovat edelliseltä vuodelta jatkuva Patriahallin laajennus 1,0 milj. euroa, pääpaloaseman peruskorjaus- ja laajennus 2,3 milj. euroa ja myös vuonna 2019 aloitettu KSAO:n matkailu- ja ravintola-alan sekä sosiaalialan investointi 2,0 milj. euroa. Lisäksi on suunniteltu aloitettavan Sarkolan uusi alakoulu 4,0 M€. Valkealan monitoimitalon alustava kustannusarvio on 27,7 milj. euroa ja se toteutettaisiin mahdollisesti elinkaarihankkeena, jolloin sitä ei rakenneta omaan taseeseen. Varhaiskasvatuksen palveluverkon mukaisesti aloitetaan yhden uuden päiväkodin rakentaminen leasing-rahoituksella (kustannusarvio 3,0-3,5 milj. euroa). Vuonna 2019 aloitettu Kouvola-talon katon toinen vaihe toteutetaan vuonna 2021.

Tulevien hankkeiden hankesuunnitteluihin varataan 0,1 milj. euroa, jolla on tarkoitus toteuttaa uuden Kouvola-keskustan yhtenäiskoulun hankesuunnittelu.

Pieninvestointeihin käytetään 2020 vuonna 2,5 milj. euroa, joilla saadaan tehtyä tärkeimpiä pieniä toimialojen muutostarpeita sekä kiireellisimpiä pieniä peruskorjauksia.

Yhdyskuntatekniikan investoinnit

Vuonna 2020 jatketaan Kullasvaaran rautatie- ja maantieterminaalin (RRT) ensimmäisen toteutusvaiheen infran rakentamista. Tulevina vuosina aloitetaan myös II-vaiheen suunnittelu ja myöhemmin sen rakentaminen. Muita kärkihankkeita ei ole suunnitteilla taloussuunnittelukaudelle 2020-2022. Asuntomessujen viherurakkaan kuuluvat takuutyöt huomioidaan taloussuunnitelmassa 2020 ja 2021.

Marjonimentien jatke valmistuu 2020, jonka jälkeen arvioidaan muut nk. Kasarmimäki-Ruskeasuo –alueen liikennejärjestelyjen aikataulutus, joita ovat mm. Kymenlaaksontien jatke ja Valkealanväylä. Liikennejärjestelyiden aikataulutukseen liittyy myös valtion suunnitelmat VT6-parantamisesta Kouvolan kohdalla.

Uusien asuinalueiden infraa rakennetaan maankäytön toteuttamissuunnitelman (MATO) mukaisesti Haanojalle, Kalalammelle ja Itä-Naukioon. Kuusankosken Rantapuiston rakentamisen 1-vaihe aloitetaan vuonna 2020. Alue on tarkoitettu rakentaa valmiiksi vaiheittain.

Kaupungin investoinnit tase-erittäin sekä kärkihankkeiden erittely

Investoinnit sis. kärkihankkeet 1000 e	TA 2019	MTA 2019	TA 2020	TS 2021	TS 2022
Aineettomat hyödykkeet	-1 052	-1 552	-330	-400	-380
Aineelliset hyödykkeet	-62 300	-52 610	-34 500	-44 085	-40 725
Sijoitukset					
Investointimenot yhteensä	-63 352	-54 162	-34 830	-44 485	-41 105
Rahoitusosuudet	3 250	5 270	2 548	1 700	1 360
Investointien luovutustulot	500	500	500	400	400
Investointitulot yhteensä	3 750	5 770	3 048	2 100	1 760
Nettoinvestoinnit yhteensä	-59 602	-48 392	-31 782	-42 385	-39 345
Haanojan päiväkotito leasing-rahoitus		-3 500			
Valkealan yhtenäiskoulu elinkaarimalli			-3 000	-13 000	-7 000
Maunukselan päiväkotito leasing-rahoitus				-3 500	
Kaunisnurmen päiväkotito leasing-rahoitus					-3 500

Kärkihankkeet 1 000 e		TA 2019	MTA 2019	TA 2020	TS 2021	TS 2022	Kokonais- kust.arvio
RR-terminaalin rakentaminen	Menot	-15 300	-10 100	-8 400	-8 500	-6 800	-33 800
	Tulot		2 020	1 680	1 700	1 360	6 760
	Netto	-15 300	-8 080	-6 720	-6 800	-5 440	-27 040
Nettoinvestoinnit ilman kärkihankkeita			-40 312	-25 062	-35 585	-33 905	

Investointisuunnitelma vuosina 2020-2021

Investoinnit projekteittain	KI/UI	1000 e	KUST.ARvio	TA 2020	TS 2021	TS 2022
ATK-ohjelmat ja laitteet	UI	Menot		-330	-400	-380
Tilojen hankesuunnittelu	KI	Menot	-900	-100	-400	-400
Pääpelastusasema ja VPK-laaj.	KI	Menot	-8 100	-2 300	-5 400	
KSAO Mara/Sote Utink.44-48	KI	Menot	-4 500	-2 000		
Teatteri	KI	Menot	-24 050			-500
Kouvola-talo	KI	Menot	-1 000		-2 500	
Pieninvestoinnit, KI	KI	Menot	-12 000	-2 500	-3 000	-3 000
Patria-hallin laajennus	UI	Menot	-2 500	-1 000	0	
Sarkolan koulu	UI	Menot	-11 500	-4 000	-5 000	-2 500
Keskustan koulu Kouvola	UI	Menot	-25 100		-5 100	-12 000
Pohjois-Valkealan alakoulu	UI	Menot	-2 000		-1 000	
Kuusankosken yhtenäiskoulu	UI	Menot	-17 000			-1 000
Maa- ja vesialueet	UI	Menot		-1 300	-1 300	-1 300
		Tulot		500	400	400
		Netto		-800	-900	-900
KI Kadut tiet ja kevyt liikenne	KI	Menot		-5 110	-5 705	-7 125
KI Viheralueet	KI	Menot		-210	-400	-660
KI Sillat ja erikoisrakenteet	KI	Menot		-390	-500	-500
KI Ulkovalaistus	KI	Menot		-850	-800	-500
KI Suunn. ja pieninvestoinnit	KI	Menot		-350	-350	-350
KI Muut maa- ja vesirakenteet	KI	Menot		-150	-150	-90
KI Liikenteen ohjauslaitteet	KI	Menot		-250	-350	-270
UI Kadut tiet ja kevyt liikenne	UI	Menot		-2 800	-1 450	-2 100
UI Viheralueet	UI	Menot		-500	-550	-700
UI Ulkovalaistus	UI	Menot		-350	-350	-100
UI Suunn. ja pieninvestoinnit	UI	Menot		-350	-450	-450
UI Muut maa- ja vesirakenteet	UI	Menot		-1 560	-830	-380
		Tulot		868		
		Netto		-692	-830	-380
RR-terminaalin rakentaminen	UI	Menot	-33 800	-8 400	-8 500	-6 800
		Tulot	6 760	1 680	1 700	1 360
		Netto	-27 040	-6 720	-6 800	-5 440
RRT 2-4 vaiheiden suunnittelu	UI	Menot		-30		
Yhteensä		Menot	-142 450	-34 830	-44 485	-41 105
		Tulot	6 760	3 048	2 100	1 760
		Netto	-135 690	-31 782	-42 385	-39 345

5. RAHOITUSOSA

Talousarvion rahoituslaskelma muodostuu kaupungin varsinaisen toiminnan, investointien ja rahoituksen rahavirtojen muutoksesta. Rahoituslaskelma osoittaa, kuinka paljon kaupungin varsinaisen toiminnan ja sen investointien nettokassavirta on ylijäämäinen tai alijäämäinen. Rahoituksen rahavirta osoittaa, miten alijäämäinen nettokassavirta on Rahoituksellisesti katettu tai miten ylijäämä on käytetty.

Rahoituslaskelma 1000 e	TP 2018	MTA 2019	TPE 2019	TA 2020	TS 2021	TS 2022
Toiminnan rahavirta						
Vuosikate	-5 750	-10 380	-10 586	28 069	36 553	40 668
Tulorahoituksen korjauserät	-1 668	-1 400	4 600	-700	-700	-705
Toiminnan rahavirta	-7 418	-11 780	-5 986	27 369	35 853	39 963
Investointien rahavirta						
Investointimenot yhteensä	-33 288	-54 162	-54 660	-34 830	-44 485	-41 105
Rahoitusosuudet	1 078	5 270	5 250	2 548	1 700	1 360
Pysyvien vastaavien myynti	2 270	1 900	1 400	1 200	1 100	1 105
Investointien rahavirta	-29 939	-46 992	-48 010	-31 082	-41 685	-38 640
Toiminnan ja investointien rahavirta	-37 357	-58 772	-53 996	-3 713	-5 832	1 323
Rahoituksen rahavirta						
Antolainauksen muutokset						
Antolainasaamisten lisäykset	-8 029	-7 300	-7 300	-200	-200	-200
Antolainasaamisten vähennykset	2 818	2 000	2 000	110	110	110
Lainakannan muutokset						
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	43 500	73 000	73 000	32 500	37 200	43 300
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-21 322	-24 000	-24 000	-28 700	-32 000	-45 000
Lyhytaikaisten lainojen muutos	10 798		14 000			
Oman pääoman muutokset						
Muut maksuvalmiuden muutokset	9 568					
Rahoituksen rahavirta	37 334	43 700	57 700	3 710	5 110	-1 790
Vaikutus maksuvalmiuteen	-23	-15 072	3 704	-3	-722	-467
Rahavarat 31.12.	26 641	11 569	30 345	30 342	29 621	29 154
Rahavarat 1.1.	26 664	26 641	26 641	30 345	30 342	29 621
Tunnusluvut						
Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä 5 vuodelta, milj. euroa	-12,8	-98,5	-82,5	-102,8	-99,7	-99,6
Investointien tulorahoitus, %	-17,9	-17,5	-17,7	75,1	79,1	95,8
Lainakanta, 1 000 euroa	232 689	244 417	295 689	299 489	304 689	302 989
Lainakanta e/as	2 796	2 903	3 591	3 674	3 774	3 789
Lainanhoitokate	-0,1	-0,3	-0,3	1,0	1,1	0,9
Asukasluku vuoden lopussa	83 231	83 100	82 337	81 521	80 732	79 965

Rahoituslaskelman toiminnan rahavirta muodostuu tuloslaskelman vuosikatteesta, satunnaisista eristä ja tulorahoituksen korjauseristä. Vuosikatteeseen ja satunnaisiin eriin sisältyvät pysyvien vastaavien hyödykkeiden (investointien) luovutusvoitot ja –tappiot oikaistaan tulorahoituksen korjauserissä. Luovutusvoittoja on arvioitu vuonna 2020 saatavan 0,7 milj. euroa. Toiminnan rahavirta osoittaa käytettävissä olevan tulorahoituksen määrän investointien rahoittamiseen, pääomasijoituksiin sekä maksuvalmiuden vahvistamiseen. Investointien rahavirta muodostuu investointimenojen ja niihin saatujen rahoitusosuuksien ja pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulojen erotuksesta. Käyttöomaisuusinvestoinnit vuonna 2020 ovat 34,8 milj. euroa ja niihin arvioidaan saatavan rahoitusosuuksia

2,5 milj. euroa ja pysyvien vastaavien luovutustuloja 1,2 milj. euroa. Toiminnan ja investointien rahavirran tavoitteena pitkällä aikavälillä pitää olla investointien rahoitus omarahoituksella. Kestävä investointitaso pitkällä aikavälillä on noin 25-30 milj. euroa vuodessa.

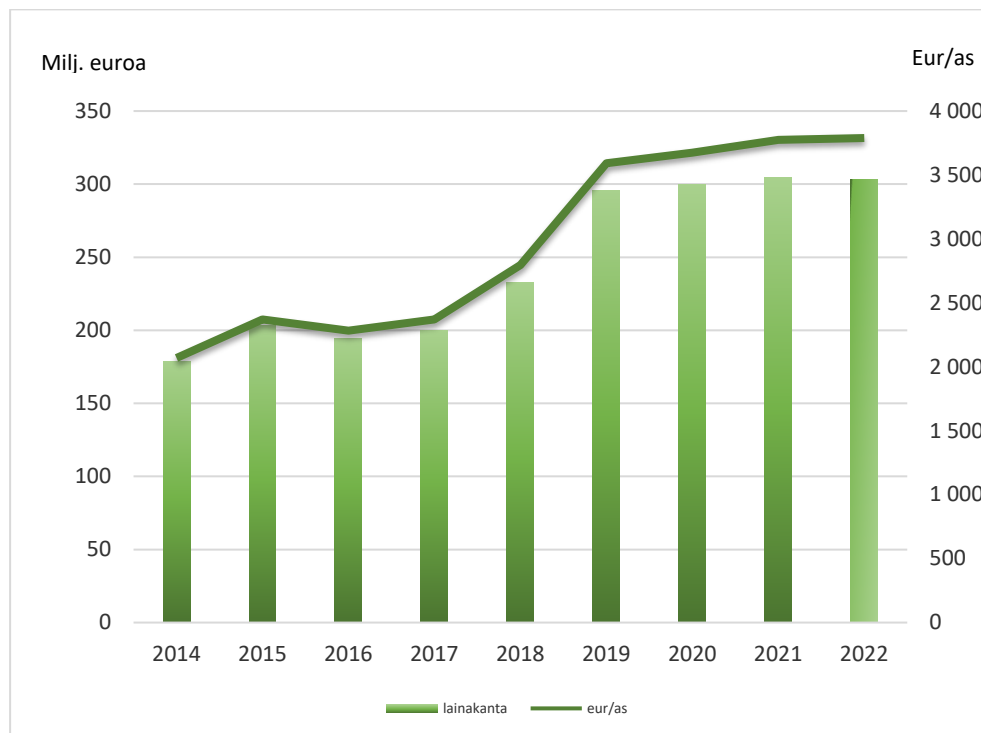
Rahoituksen rahavirta muodostuu antolainauksen ja lainakannan muutoksista. Antolainauksen muutoksissa esitetään taseen pysyvien vastaavien sijoituksiin kuuluvien lainasaamisten lisäykset ja vähennykset. Lainakannan muutokset sisältävät pitkäaikaisten lainojen lisäykset ja talousarviovuoden lyhennykset sekä mahdolliset nettomuutokset lyhytaikaisissa lainoissa. Vuonna 2020 lainakannan muutokseksi arvioidaan 3,8 milj. euroa, josta uusien pitkäaikaisten lainojen lisäystä on 32,5 milj. euroa ja lainojen lyhennyksiä 28,7 milj. euroa.

Vaikutus maksuvalmiuteen kertoo toiminnan ja investointien rahavirran sekä rahoituksen rahavirran välisen erotuksen, jonka positiivinen arvo tarkoittaa kunnan maksuvalmiuden vahvistumista ja negatiivinen sen heikkenemistä. Vaikutus maksuvalmiuteen ei saa olla arvoltaan negatiivinen enempää kuin kunnan rahavarojen arvioidaan olevan talousarviovuoden alussa eli talousarvion laadintavuoden tilinpäätöksessä.

Rahoituslaskelman tunnusluvut

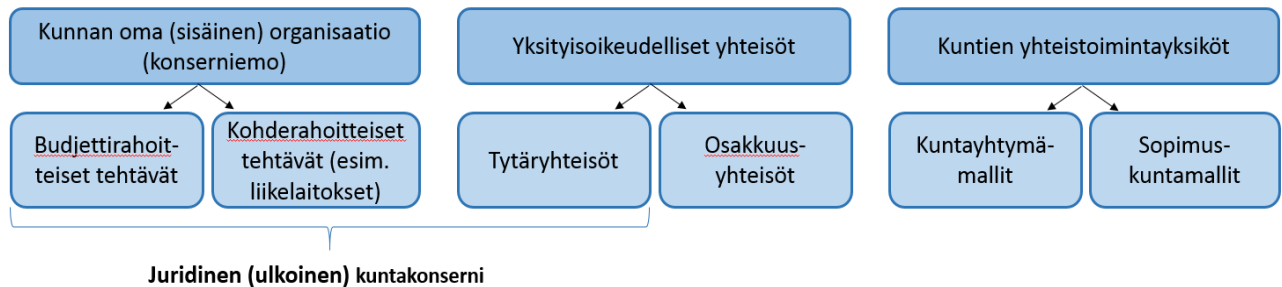
Toiminnan ja investointien rahavirta ja sen kertymä viideltä vuodelta –tunnusluvulla seurataan toiminnan ja investointien rahavirta -välituloksen tarkasteluvuoden ja neljän edellisen vuoden kertymän avulla investointien omarahoituksen toteutumista pitemmällä aikavälillä. Omarahoitusvaatimus täyttyy, jos kertymä on tarkasteluvuodelta positiivinen. Kertymä ei saisi muodostua pysyvästi negatiiviseksi.

Lainakannaksi vuonna 2020 arvioidaan 299,5 milj. euroa eli 3 674 euroa/asukas, kasvaa tilinpäätösennusteesta 83 euroa asukasta kohden. Lainanhoitokykyä kuvaava **lainanhoitokate** kertoo kunnan tulo-rahoituksen riittävyyden vie-raan pääoman korkojen ja lyhennysten suhteen. Lainanhoitokyky on hyvä, kun tunnusluvun arvo on yli 2, tyydyttävä, kun tunnusluku on 1-2 ja heikko, kun tunnusluvun arvon jää alle yhden. Taloussuunnittelukaudella Kouvolaan lainan-hoitokatte arvioidaan olevan 0,9-1,1 välillä.

6. KONSERNIYHTEISÖT

Konsernirakenne

- Kunta tytäryhteisöineen muodostaa **kuntakonsernin**, jolla tarkoitetaan kunnan sekä juridisesti itsenäisten yhteisöjen muodostamaa taloudellista kokonaisuutta, jossa kunnalla yksin tai yhdessä muiden kuntakonserniin kuuluvien yhteisöjen kanssa on määräysvalta yhdessä tai useammassa tytäryhteisössä
- Konsernitilinpäätöksen laativa kunta on konsernin **emoyhteisö**
- **Tytäryhteisöllä** tarkoitetaan niitä yhteisöjä (mm. osakeyhtiö), joissa kunnalla tai kuntayhtymällä yksin tai yhdessä muiden kuntakonserniin kuuluvien yhteisöjen kanssa on määräysvalta. Konsernitilinpäätös laaditaan emoyrityksen ja tytäryritysten tilinpäätösten yhdistelmänä hyvää kirjanpitoa noudattaen (eliminoidaan sisäiset liiketapahtumat ja keskinäinen osakkeenomistus sekä erotetaan vähemmistölle kuuluva osuus tytäryhteisöstä)
- **Osakkuusyhteisössä** kuntakonsernilla on vähintään viidesosa ja enintään puolet osakkeiden tai osuuk-sien tuottamasta äänimäärästä. Osakkuusyhteisö yhdistellään kunnan konsernitilinpäätökseen sovelle-tun pääoma-osuusmenetelmän mukaisesti. Osakkuusyhteisön tilinpäätöstiedot yhdistellään niin, että konserniyhteisöjen omistusosuuden mukainen määrä osakkuusyhteisön tilikauden voitosta merkitään konsernituloslaskelmaan tuotoksi ja vastaava määrä tappiosta kuluksi.
- **Kuntayhtymä** on yhteenliittymä, jonka kunnat voivat perustaa yhteisiä toimiaan koskevia tehtäviä var-ten. Yhdistellään konsernitilinpäätökseen omistusosuuden mukaisesti
- **Sopimuskuntamallit** ovat vastuukunnan ja muun sopimuskunnan yhteistoimintayksiköitä, joiden toi-minta perustuu sopimukseen ja rahoittamiseen. Sopimuskuntamallissa palvelutehtävää hoitaa yksi kunta, kun taas kuntayhtymämallissa kunnat perustavat kuntalain mukaisen kuntayhtymän, joka hoi-taa palvelutehtävää kuntien puolesta

TYTÄRYHTEISÖT

Energia- ja vesiyhtiöt	
KSS Energia Oy	100,0 %
KSS Lämpö Oy	100,0 %
KSS Rakennus Oy	100,0 %
Voimakymy Oy	100,0 %
Suomen Energia-Urakointi Oy	100,0 %
KSS Verkko Oy	97,0 %
Kouvolan Vesi Oy	100,0 %

Muut tytäryhtiöt	
Kouvolan Teatteri Oy	100,0 %
Kouvolan Rautatie- ja	
Aikuiskoulutus Oy	100,0 %
Anjalankosken Jäähalli Oy	96,1 %
Kuusankosken Tennishalli Oy	87,0 %
Kaakkois-Suomen Tieto Oy	61,0 %
Kouvolan Hansapysäköinti Oy	37,8 %
(äänivalta 65,7%)	

Elinkeino- ja kehitysyhtiöt	
Kouvola Innovation Oy	100,0 %
Kouvolan Yritystilat Oy	100,0 %

Kiinteistö- ja asuntoyhtiöt	
Kouvolan Asunnot Oy	100,0 %
Asunto Oy Anjalan Niittypuisto	94,3 %
Asunto Oy Elopeisto	84,1 %
Kiinteistö Oy Kouvolan Asentajankatu 9	100,0 %
Kiinteistö Oy Päätie 19	100,0 %
Pohjois-Kymenlaakson	
Ympäristölaboratorio Oy	95,1 %
Kiinteistö Oy Pihlajakara	79,0 %
Kiinteistö Oy Madekuja 1	68,1 %
Kiinteistö Oy Korian Liikekeskus	58,9 %
Kiinteistö Oy Korianjousi	58,3 %

OSAKKUUSYHTEISÖT

Muut osakkuusyhtiöt	
Kymenlaakson Jäte Oy	47,5 %
Kymenlaakson Orkesteri Oy	45,0 %
Kaakkois-Suomen Sosiaalialan	
Osaamiskeskus Oy	37,5 %
Kaakkois-Suomen	
Ammattikorkeakoulu Oy	24,5 %
Disec Oy	24,5 %
Saimaa Stadiumi Oy	24,5 %
Kymin Voima Oy (KSS Energian kautta)	24,0 %
Kymenlaakson Sähkö Oy	20,7 %
Tykkimäen Vapaa-aikakeskus Oy	20,0 %

Kiinteistö- ja asuntoyhtiöt	
Kymenlaakson Kampuskiinteistöt Oy	49,0 %
Asunto Oy Aron-Kara 1 *	48,5 %
Asunto Oy Kirkkovoientie 2 *	48,5 %
Asunto Oy Kimmelmanni *	45,4 %
Asunto Oy Enäriivi *	40,8 %
Asunto Oy Kaipiaistensato *	40,7 %
Asunto Oy Elimäen Napansäde	40,6 %
Kiinteistö Oy Korian Portti	39,9 %
Kiinteistö Oy Kuusankosken Kiltakuja 1**	39,1 %
Asunto Oy Kouvolan Jaalanharju *	39,0 %

Kiinteistö- ja asuntoyhtiöt	
Asunto Oy Kouvolan Eväkujaankaari	34,7 %
Asunto Oy Kataja-Haikula *	34,1 %
Asunto Oy Lohitie 5	33,3 %
Kiinteistö Oy Myllykosken Liikekeskus	32,8 %
Asunto Oy Anjalantie 2	31,3 %
Kiinteistö Oy Elimäen Kasarminaukio *	31,0 %
Voikkaan Radanvarren Toimitilat **	30,8 %
Asunto Oy Elimäen Eläkepuustelli	30,6 %
Asunto Oy Siltapuisto 1	30,6 %
Asunto Oy Huusarinmäki *	30,4 %
Asunto Oy Puutarhurinjousi *	29,3 %
Asunto Oy Silmuntie *	27,9 %
Asunto Oy Ummeljoen Rivitalo *	27,9 %
Asunto Oy Valkealan Riihikaari	27,5 %
Asunto Oy Kuusankosken Hiidentie 8-10*	26,2 %
Asunto Oy Kuusankosken Rantapuisto *	25,0 %
Asunto Oy Suolasenkoski *	23,7 %
Asunto Oy Kasakkakara *	23,1 %
Anjalankosken Painotalo Oy	22,6 %
Asunto Oy Rivikolka 2 *	22,0 %
Kuusankosken Pienteollisuustalo Oy	21,6 %
Asunto Oy Naakanhovi *	21,4 %

*) Kouvolan Asunnot Oy:n osakkuusyhteisö

**) Kouvola Innovation Oy:n osakkuusyhteisö

KUNTAYHTYMÄT

Kuntayhtymät	
Kymenlaakson sosiaali- ja	51,80 %
terveyspalvelujen kuntayhtymä	
Kymenlaakson Liitto	48,70 %
Itä-Suomen Päihdehuollon Kuntayhtymä	9,90 %
Uudenmaan Päihdehuollon Kuntayhtymä	5,80 %

25 tytäryhteisöä**41 osakkuusyhteisöä****4 kuntayhtymää**

Päivitetty 31.8.2019

Kouvolan kaupungin konserniin kuuluville yhteisöille valtuusto voi asettaa tavoitteita. Talousarviossa asetetaan merkittävälle tytäryhteisöille yhteisökohtaiset tavoitteet. Nämä valtuustoon nähden sitovat tavoitteet on asetettu jäljempänä yhteisön tietojen kohdalla. Muut yhteisöä koskevat tiedot ovat informatiivisia.

Keskeisten konserniyhteisöjen toiminnasta ja taloudesta raportoidaan kaupungin osavuosikatsausten yhteydessä. Kaupungin edustajien tulee toimia tytäryhteisöjen päätöksentekoaikojen kaupunginvaltuuston asettamien tavoitteiden mukaisesti sekä noudattaa konserniohjeita. Konserniohjeen mukaisesti jokaisella konserniin kuuluvalla yhtiöllä tai yhteisöllä tulee olla vuosittain päivitetty strategia sekä toimiva johtamisjärjestelmä ja asianmukaisesti järjestetty sisäinen valvonta ja riskienhallinta.

Osingot

Osinkoja yhtiöiden vuoden 2019 tuloksen ja asetettujen tavoitteiden perusteella vuoden 2020 talousarvioon arvioidaan kertyvän 9,8 milj. euroa, josta merkittävimmät ovat KSS Energia Oy 8,0 milj. euroa ja Kymenlaakson sähkö 1,7 milj. euroa. Ajalla 1.1.-31.8.2019 kaupungin saamat osinkotulot olivat 6,8 milj. euroa.

Yhteenveto yhtiöiden talouden tunnusluvuista

(1000 e)	Liikevaihto			Liikevoitto			Liikevoitto-%	
	TPE 2019	TA 2020	Muutos	TPE 2019	TA 2020	Muutos	TPE 2019	TA 2020
Kouvola Innovation Oy (konserni)	6800	5500	-19 %	100	100	0 %	1 %	2 %
Kouvolan Asunnot Oy	23358	24288	4 %	1884	1924	2 %	8 %	8 %
Kouvolan Teatteri Oy	700	749	7 %	-71	-39	-45 %	-10 %	-5 %
Kouvolan Vesi Oy	16591	16154	-3 %	821	2057	151 %	5 %	13 %
KSS Energia (konserni)	154678	166299	7 %	11213	20000	78 %	7 %	12 %

Liikevoitto, % = (Liikevoitto/-tappio / Liikevaihto) * 100

Kaakkois-Suomen Tieto Oy

- Omistususuus 61 %. Perustettu 2010. Toimitusjohtaja on Lyytikäinen Mika. Yhtiö palvelee kuntia, kuntayhtymiä ja kuntaomisteisia osakeyhtiöitä ja muita julkishallinnon organisaatioita sekä niiden sidosryhmiä. Toiminnan tarkoitus on tuottaa ICT-palveluja omistajien tarpeisiin.
- Hallitus: Peltola Pulla (pj), Taskinen Kari, Keskitalo Jaana, Kossila Päivi, Kähärä Mikko, Hirvonen Pasi, Kinnunen Helena

Toiminnan tavoitteet 2020

TAVOITE	MITTARI
KS-Tiedon ja ICT Kymin yhdistymisen synenergiaetujen sekä maakunnallisen volyymin tuomat kustannussäästöt (esim. yhteiset lisenssit, ohjelmat ja palvelualustat)	Palveluhinnaston yksikköhintojen vertailu edelliseen vuoteen tavoitteena yksikköhintojen aleneminen
Päivitetään yhteiset palvelukuvaukset ja yhtenäiset toimintamallit vastaamaan uutta tuotteistusta	Kirjalliset dokumentit laadittu
Asiakastytyväisyys tasolla 3,0	Asiakastytyväisyysmittaukset 2 kertaa vuodessa (asteikolla 1-4)
Palvelupyyntöjen (SLA) vasteaika Kouvolan kaupungin osalta	Vähintään 80 % palvelupyyntöistä valmis-tuu määräajassa. Lisäksi Kouvola toimite-taan kuukausittain tarkempi erittely SLA la-jeittain
Tilaajajohdon kanssa käytävät keskustelut ja toiminnan jatkuva kehittäminen asiakaskohtaisesti	Keskustelut käydään tarpeen mukaan
Työllistetään kaksi palkkatukeen oikeutettua pitkäaikais-työtöntä tai velvoitetyöllistettävää	Työllistetty
Hankintaperusteissa annetaan lisäpisteitä, jos toimittaja työllistää pitkäaikaistyöttömiä	Huomioitu

Investoinnit 2020-2022 (1 000 e)

Investoinnin kohde	TPE 2019	TA 2020	TA 2021	TA 2022
HC-palvelinuudistus sekä verkkolaitteet	1000	1200		

Kouvola Innovation Oy (Konserni)

- Omistusosuus 100 %. Perustettu 2008. Toimitusjohtaja on Husu Martti. Yhtiön toimialana on Kouvolan kehittämis- ja elinkeinopalvelujen tuottaminen.
- Hallitus: Perttunen Mika (pj) 23.4.2019 asti, Seppälä Topi (pj) 23.4.2019 alkaen, Koivisto Antti, Katajala Minja, Kaunisto Aino-Kaisa, Rautiainen Aimo, Taskinen Kari, Vainio Marja-Leena

Toiminnan tavoitteet 2020

TAVOITE	MITTARI
Asiakaskontaktien määrä, 1200	Palveluita käyttäneiden tai henkilökohtaisesti kontaktoitujen määrä (kpl). Lähde: Kinnon asiakastietojärjestelmä
Seudulle perustettujen tai sijoittuneiden yritysten lukumäärän lisääminen, joista Kinnon palveluja käyttänyt, 300/150	Perustettujen/sijoittuneiden yritysten määrä (kpl). Lähde: Patentti- ja rekisterihallitus
Toiminnan kehittämisen mahdollistava taloudellinen tulos ± 0	Tilikauden tulos ± 0
Asiakastyytyväisyysmittaus on tehty ja sen tulos on vähintään 4	Toiminnan kehittämistä ohjaava asiakastyytyväisyysmittaus asteikolla 1-5
Toimintasuunnitelman vuositavoitteista vähintään 75 % toteutuu hyvin	Toteuman arvio asteikolla hyvin (vihreä), tyydyttävästi (keltainen) ja ei toteutunut (punainen)
Kasvualustojen eteneminen ○ Railgate Finland Kouvola ○ Live & VisitKouvola ○ Kouvola Circular Economy	Eteneminen ja onnistuminen kasvualustojen määritellyissä kärjissä
Työllistetään kaksi palkkatukeen oikeutettua pitkäaikaisytyöntöntä tai velvoitetyöllistettävää	Työllistetty
Hankintaperusteissa annetaan lisäpisteitä, jos toimittaja työllistää pitkäaikaistyöttömiä	Huomioitu

Investoinnit 2020-2022 (1 000 e)

Investoinnin kohde	TPE 2019	TA 2020	TA 2021	TA 2022
yhteensä	185			

Kouvolan Asunnot Oy

- Omistusosuus 100 %. Perustettu 1987. Toimitusjohtaja on Viiru Auvo. Kouvolan Asunnot Oy tarjoaa asuntoja erilaisiin elämäntilanteisiin. Noin 4350 asunnon tarjonta ulottuu Utista Elimäelle ja Vuohijärveltä Anjalaan.
- Hallitus: Kuutti Petri (pj), Eloranta Maria, Leppänen Annika, Mikkola Markku, Mäkijärvi Ilkka, Paloranta Pertti, Savolainen Eveliina

Toiminnan tavoitteet 2020

TAVOITE	MITTARI
Käyttöasteen säilyttäminen yli 93 %	Käyttöaste % vuokratuotoista laskettuna
Liikevoitto, joka mahdollistaa toiminnan kehittämisen	Voitto ennen tilinpäätössiirtoja positiivinen
Luottotappiot liikevaihdosta enintään 1 %	Luottotappioiden osuus liikevaihdosta %
Saamiset vuokratuotoista liikevaihdosta enintään 3 %	Vuokrasaamisten osuus liikevaihdosta %
Alhaisen käyttöasteen kiinteistöistä luopuminen 1 - 3	Lukumäärä (kpl)
Ympäristöohjelman laajentaminen	a) Energiatehokkuus ja uusiutuva energia b) Vastuulliset hankinnat
Työllistetään kaksi palkkatukeen oikeutettua pitkäaikais-työtöntä tai velvoitetyöllistettävää	Työllistetty
Hankintaperusteissa annetaan lisäpisteitä, jos toimittaja työllistää pitkäaikaistyöttömiä	Huomioitu

Investoinnit 2020-2022 (1 000 e)

Investoinnin kohde	TPE 2019	TA 2020	TA 2021	TA 2022
Paja-aukio (Asuntomessut 2019)	2 500			

Kouvolan Rautatie- ja Aikuiskoulutus Oy

- Omistususuus 100 %. Perustettu 2015. Toimitusjohtaja on Tiainen Timo. 1.2.2020 lukien toimitusjohtaja on Mika Palosara. Yhtiön toimialana on tarjota ja järjestää rautatiealan ammatillista koulutusta ja sitä tukevaa muuta koulutusta sekä aikuiskoulutusta. Lisäksi yhtiön toimialana on tarjota ja järjestää toisen asteen ammatillista koulutusta ja sitä tukevaa muuta koulutusta ja palveluja, työelämän kehittämis- ja innovaatiotoimintaa sekä valmennusta ja konsultointia.
- Yhtiön ISO 9001-laatusertifikaatti on voimassa 27.1.2020 asti, jolloin tavoitteena on sen uusiminen.
- Hallitus: Kossila Päivi (pj), Karvonen Tapio, Frosti Lauri, Sollo Jani, Paavola Jenni

Toiminnan tavoitteet 2020

TAVOITE	MITTARI
KRAOn johtamisjärjestelmän varmistaminen ja virtaviivaistaminen	KRAOn organisaation ohentaminen
Laatusertifikaatin uusiminen	Laatusertifikaatin varmistaminen Laatujärjestelmän poikkeamia 0
KRAOn rooli Väyläviraston ratateknisen oppimiskeskuksen ROKin toiminnassa vahvistuu	KRAO ROKin koulutusjohtajapalvelun tuottajana
Toiminnan joustavuuden ja asiakaslähtöisyyden vahvistaminen kehittämällä digitaalisia ratkaisuja, mm. verkko-kursseja	Opiskelijapalaute, asiakastutkimus
Uudet diesel-simulaattorit tuotantokäytössä 12/2020	On/ei
Taloudellinen ja kannattava toiminta	Positiivinen tulos
Työllistetään kaksi palkkatukeen oikeutettua pitkäaikais-työtöntä tai velvoitetyöllistettävää	Työllistetty
Hankintaperusteissa annetaan lisäpisteitä, jos toimittaja työllistää pitkäaikaistyöttömiä	Huomioitu

Investoinnit 2020-2022 (1 000 e)

Investoinnin kohde	TPE 2019	TA 2020	TA 2021	TA 2022
Corys-dieselsimulaattoreiden uusiminen		800		

Perustelut ja lyhyt kuvaus merkittävimmistä investoinneista:

VR-yhtymältä liiketoimintakaupassa KRAOlle siirtyneet ranskalaisen Coryksen vuodelta 2005 peräisin olevat diesel-simulaattorit ovat sekä teknisesti että ohjelmallisesti vanhentuneet ja ne on uusittava. Hankintaprosessi on käynnistetty syksyllä 2019.

Kouvolan Teatteri Oy

- Omistusosuus 100 %. Perustettu 1960. Toimitusjohtaja on Tiina Luhtaniemi. Yhtiön toimialana on teatterin ylläpitäminen ja teatteritoiminnan harjoittaminen Kouvolassa.
- Hallitus: Lindeman Ari (pj), Forsström Petri, Eklund-Vuorela Karolina 1.6.2019 asti, Sorvali Ritva 1.6.2019 alkaen, Kalenius Seppo, Raunio Milla, Rossi Antero, Voutilainen Merja-Liisa, Taalikainen Satu

Toiminnan tavoitteet 2020

TAVOITE	MITTARI
Tuottaa 6 uutta ensi-iltaa	Ensi-iltojen lkm
Esiytyksiä järjestetään 160-190	Esiytysten lkm
Katsojatavoite 38 000	Katsojamäärä lkm
Yleisötyötavoite 5 000	Yleisötyö lkm
Tulos ennen tilinpäätössiirtoja tasapainossa	Tulos ennen tilinpäätössiirtoja
Päänäyttämön täyttöaste 68 %	Täyttöaste %
Kaupungin avustus katsojaa kohden <37 euroa	Avustus euroa/katsoja
Pääsylippujen osuus kaikista tuotoista 20 %	Pääsylippujen osuus tuloista
Markkinoinnin tehostaminen ja kehittäminen sekä yhteistyö kaupungin kanssa	Toteutunut/ei toteutunut
Sidosryhmäyhteistyön lisääminen	Toteutunut/ei toteutunut
Teatterirakennus- /saneeraushankkeen edistäminen	Toteutunut/ei toteutunut
Työllistetään kaksi palkkatukeen oikeutettua pitkäaikais-työtöntä tai velvoitetyöllistettävää	Työllistetty
Hankintaperusteissa annetaan lisäpisteitä, jos toimittaja työllistää pitkäaikaistyöttömiä	Huomioitu

Investoinnit 2020-2022 (1 000 e)

Investoinnin kohde	TPE 2019	TA 2020	TA 2021	TA 2022
Valopöytä	23			
Tekniikka	12	30	30	30

Kouvolan Vesi Oy

- Omistususuus 100 %. Perustettu 2007. Kouvolan Vesi Oy:nä aloittanut 1.9.2014. Toimitusjohtaja on Kyn-täjä Timo. Kouvolan Vesi Oy on vesihuoltolaitos, jonka tehtävänä on huolehtia alueensa vesihuollosta. Asiakkaina on noin 15 000 kotitaloutta, taloyhtiötä ja yritystä.
- Hallitus: Silén Jukka (pj), Seppälä Kirsi, Hedman Pirjo, Kasurinen Outi, Klemola Pauliina, Nikkanen Seppo, Nyberg Timo

Toiminnan tavoitteet 2020

TAVOITE	MITTARI
Kilpailukykyinen veden hinta verrattuna vastaaviin toimi-joihin, max 4,00 (sis alv 24 %)	Euroa/m ³
Perusmaksu vähintään valtakunnallisen min. tavoitteen mukaiselle tasolle 30 % vuoteen 2022 mennessä	% vesihuollon maksuista
Liikevoitto ja poistot yhteensä > 25 %	% liikevaihdosta
Omavaraisuusaste 50 %	Omavaraisuusaste %
Omistajatuloutus (sis. haittakorvaukset, lainojen korot ja takausprovisiot) 1,70 milj. euroa	Milj. euroa
Vedenjakelu poikki > 12 h, 0 kpl	Yli 12 h kestäneet vedenjakeluhäiriöt kpl
Talousvedestä 70 % pohja- tai tekopohjavettä vuoteen 2020 mennessä	Pohja- ja tekopohjaveden %-osuus koko-naistuotannosta
Vesihuoltoverkostojen saneeraus tavoite min. 3 milj. eu-roa/v	Milj. euroa
Työllistetään kaksi palkkatukeen oikeutettua pitkäaikais-työtöntä tai veloitetyöllistettävää	Työllistetty
Hankintaperusteissa annetaan lisäpisteitä, jos toimittaja työllistää pitkäaikaistyöttömiä	Huomioitu

Investoinnit 2020-2022 (1 000 e)

Investoinnin kohde	TPE 2019	TA 2020	TA 2021	TA 2022
Verkoston investoinnit	5 932	12 625	12 000	12 000
Laitoksen investoinnit	3 770	500	500	1 000
Kassavirran vaikutus	9 702	13 125	12 500	13 000
Keskeneräisten muutos	-6 876	-8 665	-8 000	-9 000
<u>Yhteensä aktivoitavat inv.</u>	<u>2 826</u>	<u>4 459</u>	<u>4 500</u>	<u>4 000</u>

Perustelut ja lyhyt kuvaus merkittävimmistä investoinneista:

Arvio laitospuolen suurimmat investoinnit 2020-2022:

- Okaniemen vedenottamon laajennus, vuonna 2020 300 tuhatta euroa, investoinnin kokonais-kustannusarvio 3420 tuhatta euroa
- Ylävesisäiliöiden saneeraus, vuonna 2020 200 tuhatta euroa, vuonna 2021 100 tuhatta euroa, investoinnin kokonauskustannusarvio 1200 tuhatta euroa
- Vedenottamot, vuonna 2021 300 tuhatta euroa, vuonna 2022 400 tuhatta euroa, investoinnin kokonauskustannusarvio 700 tuhatta euroa

- Puhdistamo, vuonna 2022 400 tuhatta euroa, investoinnin kokonaiskustannusarvio 400 tuhatta euroa

Arvio verkostopuolen suurimmat investoinnit 2020-2022:

-Markantontit (sis. katu), vuonna 2020 3000 tuhatta euroa, vuonna 2021 1000 tuhatta euroa, investoinnin kokonaiskustannusarvio 7210 tuhatta euroa

-Tykkimäki-Voikkaa yhdysvesilinja, vuonna 2020 2000 tuhatta euroa, vuonna 2021 1000 tuhatta euroa, vuonna 2022 300 tuhatta euroa, investoinnin kokonaiskustannusarvio 4370 tuhatta euroa

-Vahteron aluesaneeraus, vuonna 2020 100 tuhatta euroa, vuonna 2021 1200 tuhatta euroa, vuonna 2022 800 tuhatta euroa, investoinnin kokonaiskustannusarvio 2100 tuhatta euroa

KSS Energia Oy (Konserni)

- Omistususuus 100 %. Perustettu 1992. Toimitusjohtaja on Jääskeläinen Kyösti. KSS Energia tarjoaa sähköä, kaasua ja kaukolämpöä Kouvola seudun koteihin ja yrityksiin sekä myy sähköenergiaa ja osaamista myös muualle Suomeen.
- Hallitus: Larikka Jari (pj), Hyytiäinen Sari, Jokiranta Kimmo, Korjala Kalevi, Laine Raimo, Nykänen Marjatta, Rautiainen Aimo, Solio Tiina ja Werning Paula

Toiminnan tavoitteet 2020

TAVOITE	MITTARI
Sijoitetun pääoman tuotto ≥ 15 %	Sijoitetun pääoman tuotto %
Omavaraisuusaste ≥ 35 %	Omavaraisuusaste %
Osinko tilikaudelta 2020 ≥ 8 M€ (maksetaan 2021)	Maksettavan osingon määrä euroa
Asiakastutkimusten tulosten keskiarvo $\geq 8,80$	Asiointimielikuva
Energian toimitusvarmuus sekä sähkön että lämmön osalta $\leq 0,50$	Keskeytysaika (h/asiakas)
Kasvihuonekaasupäästöt vähenevät 10 %/a vuoteen 2030 mennessä	Päästövähennys (%/a)
Uusiutuvien energialähteiden osuus omasta • sähköntuotannosta ≥ 75 % • lämmöntuotannosta ≥ 75 %	Uusiutuvien energialähteiden osuus (%)
Tapaturmataajuus miljoonaa työtuntia kohden $\leq 10,8$	Työturvallisuus
Työllistetään kaksi palkkatukeen oikeutettua pitkäaikais-työtöntä tai velvoitetyöllistettävää	Työllistetty
Hankintaperusteissa annetaan lisäpisteitä, jos toimittaja työllistää pitkäaikaistyöttömiä	Huomioitu

Investoinnit 2020-2022 (1 000 e)

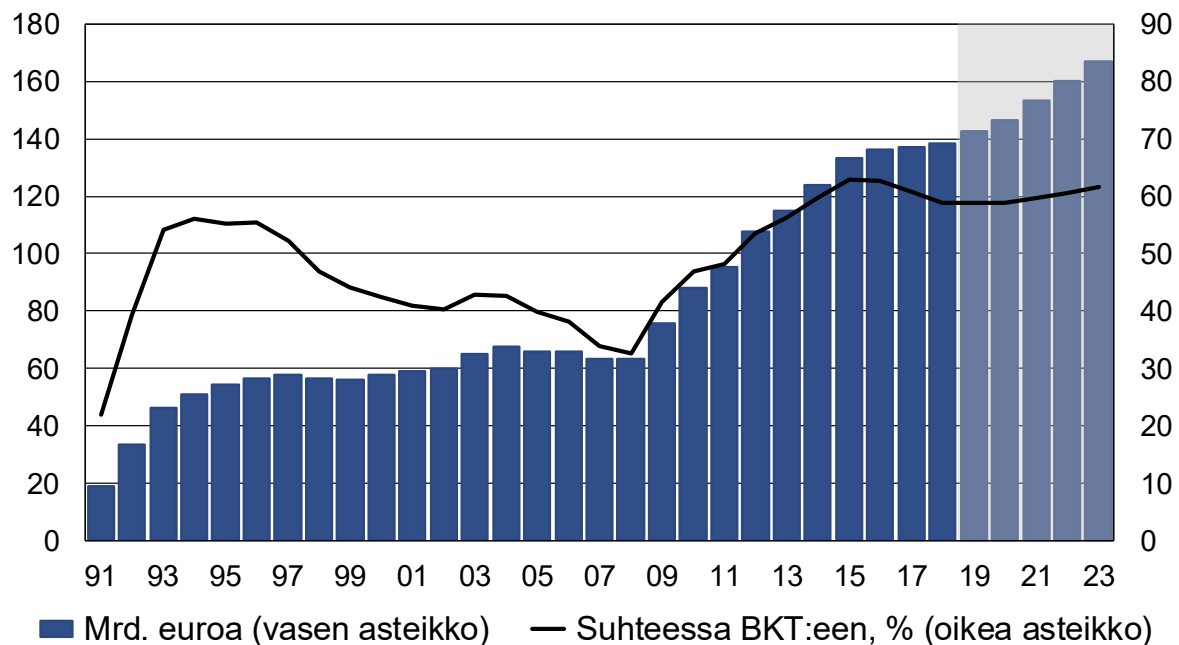
Investoinnin kohde	TPE 2019	TA 2020	TA 2021	TA 2022
yhteensä	8 658	12 844	11 479	12 047

Perustelut merkittävimmistä investoinneista:

Säävarman sähköverkon rakentaminen, Korjalan sähköaseman uusiminen, RRT -hanke, Sydänmaa – Valkeala 110 kV voimajohto, Myllykosken tehdasalueen sähköaseman peruskorjaus, kaukolämpöverkostojen yhdistäminen eteläisessä Kouvola ja kaukolämpöverkoston laajennus taajamissa. Hiilidioksidivapaan tuotannon lisääminen: tuulivoima, aurinkoenergia, Olkiluoto 3 (-2020), Fennovoima (-2028).

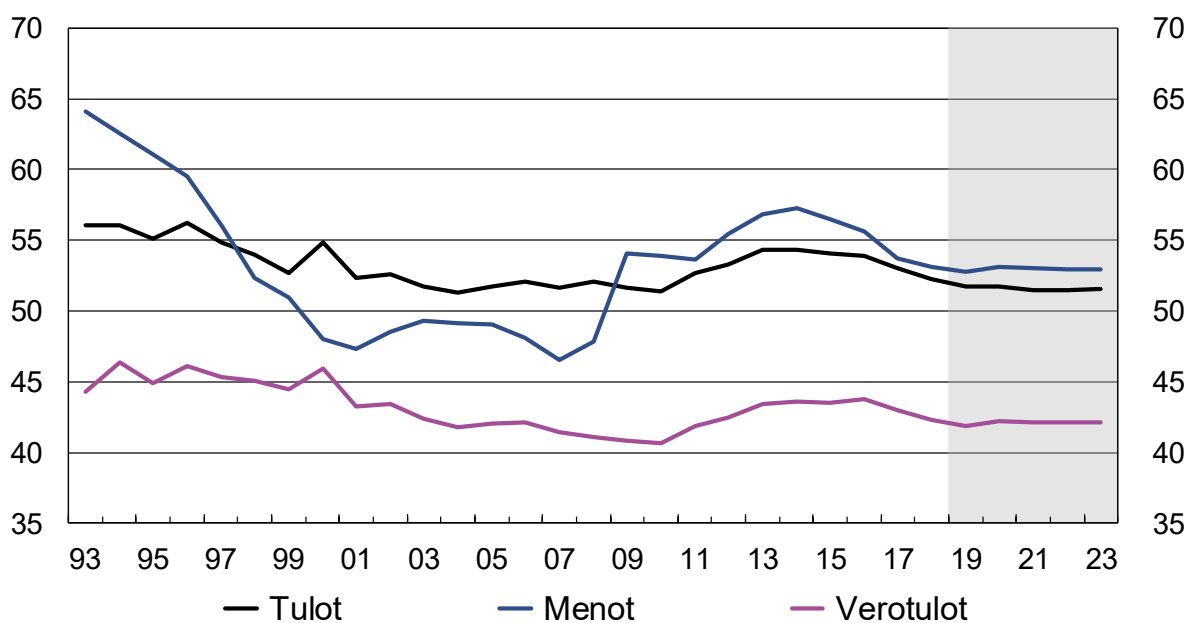
7. LIITTEET

Julkisyhteisöjen velka

Lähde: Tilastokeskus, VM

VM34098

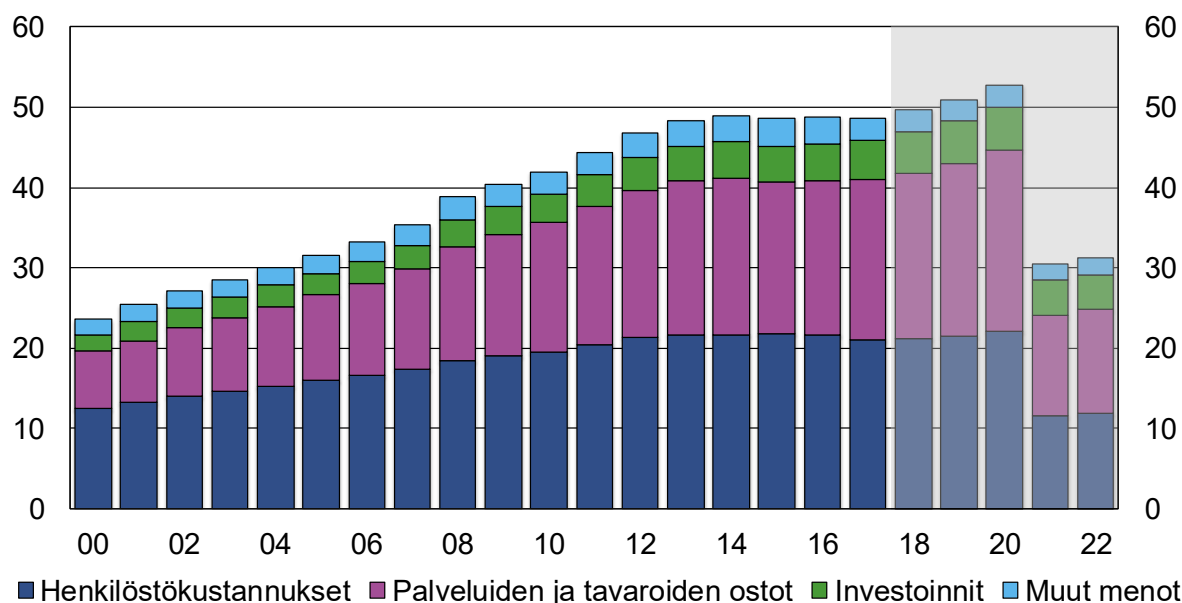
Julkisyhteisöjen tulot, verotulot ja menot
suhteessa BKT:een, %

Lähde: Tilastokeskus, VM

VM34098

Paikallishallinnon menot

mrd. euroa

MI. maakunta- ja sote-uudistus vuodesta 2021 lähtien

Lähde: Tilastokeskus, VM

VM34098

Tietoja kuntien tuloveroprosenteista vuosilta 2000-2019

Vuosi	Keskimääräinen tulovero-% ¹⁾		Aritmeettinen keskiarvo		Kuntien lkm, joissa tulovero-%		Korkein tulovero-%	Alhaisin tulovero-%
	%	muutos %-yks.	%	muutos %-yks.	nousi	laski		
2000	17,65		18,15		83	15	19,75	15,50
2001	17,67	0,02	18,19	0,04	41	6	19,75	15,00
2002	17,78	0,11	18,33	0,14	108	3	19,75	15,00
2003	18,04	0,26	18,44	0,11	93	2	20,00	15,50
2004	18,12	0,08	18,50	0,06	54	2	20,00	16,00
2005	18,29	0,17	18,68	0,18	136	1	21,00	16,00
2006	18,39	0,10	18,87	0,19	140	1	21,00	16,00
2007	18,45	0,06	19,00	0,13	106	3	21,00	16,00
2008	18,54	0,09	19,15	0,15	119	3	21,00	16,00
2009	18,59	0,05	19,25	0,10	67 ²⁾	4 ²⁾	21,00	16,50
2010	18,97	0,38	19,60	0,35	181	2	21,00	16,25
2011	19,16	0,19	19,66	0,06	49	6	21,50	16,25
2012	19,24	0,08	19,81	0,15	91	3	21,75	16,25
2013	19,38	0,14	20,01	0,20	119	4	22,00	16,25
2014	19,74	0,36	20,36	0,35	156	0	22,50	16,50
2015	19,82	0,08	20,53	0,17	98	0	22,50	16,50
2016	19,85	0,03	20,60	0,07	45	3	22,50	16,50
2017	19,90	0,05	20,67	0,07	47	14	22,50	16,50
2018	19,84	-0,06	20,76	0,09	53	6	22,50	16,50
2019*	19,88	0,04	20,84	0,08	46	5	22,50	16,50

1) Painotettu maksuunpantua kunnallisveroa vastaavilla verotettavilla tuloilla

2) Vuoden 2009 luvuissa ei ole mukana kuntaliitoksissa mukana olevia kuntia

Lähde: Kuntaliitto